

Bundel - Commissie Bestuur, Financiën en Organisatie van 26 maart 2026

Agenda bijlagen

- Technische vragen commissie BFO 26 maart 2026
- 01 Opening, vaststellen agenda
 - Oproepbrief commissie BFO 26 maart 2026
- 02 Toezeggingenlijst commissie Bestuur, Financiën en Organisatie
 - Acties en toezeggingen commissie BFO 29 januari 2026
 - Toezeggingen commissie BFO 26 maart 2026
- 03 Mededelingen
- 03.a Terugkoppeling Unie Commissies
- 04 Ingekomen stukken
 - De ingekomen stukken worden niet besproken tenzij er (dringende) politieke vragen zijn aan de portefeuillehouder.*
 - De deadline voor het stellen van technische vragen is 17 maart 9.00 uur. De antwoorden op deze vragen worden uiterlijk vrijdag 20 maart gepubliceerd.*
- 04.01 Brief tariefdifferentiatie glasopstanden
 - Informatieve brief aan de VV tariefdifferentiatie glasopstanden (DMS 2486713)
 - Antwoorden technische vragen AWP over tariefdifferentiatie
- 04.02 Jaarverslag Bezwaarschriftencommissie Delfland 2025 en Jaarverslag Klachtencommissie Delfland 2025
 - Bijlage 1: Jaarverslag Bezwaarschriftencommissie 2025 (DMS (2499929))
 - Bijlage 2: Jaarverslag Klachtencommissie 2025 (DMS 2499928)
 - Bijlage 3: Brief voor de VV (DMS 2499310)
- 04.03 Verantwoordingsrapportage Toezicht en Handhaving 2025
 - VV brief verantwoordingsrapportage 2025 Toezicht en Handhaving (DMS 2493712)
 - Bijlage: Verantwoordingsrapportage 2025 Toezicht en Handhaving (DMS 2493710)
- 04.04 Beantwoording schriftelijke vragen Natuurterreinen over Nota Verbonden Partijen
 - Beantwoording schriftelijke vragen Natuurterreinen over Nota Verbonden Partijen
- 04.05 Ledenbrief UvW over Waterschapsverkiezingen 2027 - aansluiting Diginetwerk
 - Ledenbrief UvW over Waterschapsverkiezingen 2027 - aansluiting Diginetwerk
- 04.06 Ledenbrief UvW over Uitvraag Waterschapsspiegel 2026
 - Ledenbrief UvW Uitvraag Waterschapsspiegel 2026
 - Bijlage bij UvW Ledenbrief Uitvraag Waterschapsspiegel 2026
- 05.B Besprekstukken
- 05.B.01 Rapport Rekenkamer Toezicht en handhaving op waterkwaliteit
 - Bestuursvoorstel Rekenkamer toezicht en handhaving waterkwaliteit
 - Bijlage 1: Memo Rekenkamer toezicht en handhaving waterkwaliteit Delfland
 - Bijlage 2: Rapport Rekenkamer toezicht en handhaving waterkwaliteit Delfland
 - Presentatie onderzoek Toezicht & handhaving op waterkwaliteit - Rekenkamer Delfland
- 05.B.02 Informatieve brief over uitvoering motie 'overtreder onbekend'
 - Informatieve brief motie overtreder onbekend
- 05.H Hamerstukken
- 06 Rondvraag en sluiting

Agenda commissie BFO 26 maart 2026

Ingekomen stukken
04.01 Brief tariefdifferentiatie glastopstanden Er zijn geen vragen ingediend.
04.02 Jaarverslag Bezwaarschriftencommissie Delfland 2025 en Jaarverslag Klachtencommissie Delfland 2025 Er zijn geen vragen ingediend.
04.03 Verantwoordingsrapportage Toezicht en Handhaving 2025 Er zijn geen vragen ingediend.
04.04 Beantwoording schriftelijke vragen Natuurterreinen over Nota Verbonden Partijen Er zijn geen vragen ingediend.
04.05 Ledenbrief UvW over Waterschapsverkiezingen 2027 – aansluiting Diginetwerk <i>Dit is een brief van een externe partij.</i> Er zijn geen vragen ingediend.
04.06 Ledenbrief UvW over Uitvraag Waterschapsspiegel 2026 <i>Dit is een brief van een externe partij.</i> Er zijn geen vragen ingediend.
Bespreekstukken
05.B.01 Rapport Rekenkamer Toezicht en handhaving op waterkwaliteit Er zijn geen vragen ingediend.
05.B.02 Informatieve brief over uitvoering motie ‘overtreder onbekend’ Er zijn geen vragen ingediend.

Aan de leden van de commissie Bestuur, Financiën en Organisatie

DELFT
5 maart 2026

ONDERWERP

Oproepbrief commissie Bestuur, Financiën en Organisatie

Geachte leden,

Namens de voorzitter roep ik u op voor de eerstvolgende vergadering van de commissie Bestuur, Financiën en Organisatie. Deze vindt plaats op **donderdag 26 maart 2026** om **19.30 uur** in het Gemeenlandshuis, Phoenixstraat 32 te Delft.

De concept-agenda en bijbehorende stukken zijn in de loop van 5 maart te raadplegen op uw iPad en gepubliceerd op internet.

De verenigde vergadering vindt plaats op **donderdag 9 april 2026** om **9.00 uur**.

Als u verhinderd bent aan commissievergadering deel te nemen, verzoek ik u vriendelijk daarvan kennis te geven aan Linda Leemborg 06 – 3164 5060. U kunt uw bericht ook sturen naar: verenigdevergadering@hhdelfland.nl.

Met vriendelijke groet,
de Secretaris van de commissie Bestuur, Financiën en Organisatie,

J. Kraakman

Lijst van toezeggingen en acties in de openbare vergadering van commissie BFO op 29 januari 2026

Aanwezig: M. Weterings (voorzitter), J. Kraakman (secretaris), P.H.W.M. Daverveldt (Dijkgraaf), P. Ouwendijk (Hoogheemraad)

Commissieleden: B. Waasdorp (VVD), C.G. Abels (Natuurterreinen), J.W. Jannink (Natuurterreinen), J.A. Heijboer (AWP voor water, klimaat en natuur), R. Drigpal-Nagesar (CDA), M.H.P. Jansen (CDA), H. Roeten (ChristenUnie-SGP), A.C.J. van Winden (Ongebouwd), L. Zandstra (PvdA), P. Kiela (PvdA), B.P. den Butter (Partij voor de Dieren), L.D. Verheij (BBB), A.A.M. Roholl (Water Natuurlijk), F. van Kasteren (AWP voor water, klimaat en natuur).

Link naar beluisteren van de commissie: [Vergadering Commissie bestuur, financiën en organisatie 29-01-2026 Hoogheemraadschap van Delfland](#)

Agenda punt	Onderwerp	Terugkoppeling en acties	Toezeggingen (+ termijn)	Bespreekstuk of hamerstuk?
01	Opening, vaststellen agenda:	04.B.02 Zienswijze op de begroting Waterschapshuis wordt een hamerstuk. 04.H.01 4e veegbesluit WBP6 wordt een bespreekstuk. 04.H.02 Algemene subsidieverordening Delfland wordt een bespreekstuk. 04.H.03 Verordening rechtspositie bestuursleden wordt een bespreekstuk. De agenda wordt gewijzigd vastgesteld.		
02	Toezeggingenlijst:	Portefeuillehouder Ouwendijk meldt dat de volgende toezeggingen zijn afgehandeld: • De brief die nu onder agendapunt 5.01 staat (tariefdifferentiatie) is vóór het einde van het jaar verzonden. • De vraag van de heer Sunder met betrekking tot de meerkosten van elektrisch baggeren ten opzichte van conventioneel baggeren is uitgezet bij de collega-portefeuillehouder van het watersysteem. • De vraag van de heer Vissers over de tabel op bladzijde 119, die niet overeenkwam met de tabel op bladzijde 47 van de begroting, is aangepast.		

		• De vragen van de heer Jansen met betrekking tot het Omgevingsbesluit, de Omgevingswet en de Omgevingsregeling in het kader van het vaststellen van het normenkader zijn beantwoord. • De vraag van de heer Waasdorp over het aanbestedingsbeleid is verwerkt door de tekst van het voorstel aan te passen; het voorstel is vervolgens in deze vorm vastgesteld.		
03	Mededelingen	Portefeuillehouder Daverveldt meldt dat in 2023 door een tuinder een verboden gewasbeschermingsmiddel, dichloorvos, is gebruikt. De NVWA en Delfland hebben hiervoor een proces-verbaal opgemaakt. Op 13 maart aanstaande zal de zaak voorkomen bij de rechtbank. Portefeuillehouder Ouwendijk meldt dat voor agendapunt 5.01 technische vragen zijn gesteld door de AWP. Deze vragen worden gezamenlijk met de RBG beantwoord. Hierdoor is de termijn van vijf dagen te kort om hierop te reageren. De beantwoording is nog niet gereed. De portefeuillehouder stelt voor de inhoudelijke behandeling door te schuiven naar de commissie in maart. Actie: portefeuillehouder Ouwendijk meldt dat op woensdag 25 maart, voorafgaand aan de commissie WVK, een informatieve VV wordt belegd van 19.00 uur tot 20.30 uur. Het onderwerp is de SSK-raming en de werking daarvan. Gezien de belangrijke beslissingen die hiermee samenhangen en de schaduwwerking richting de toekomst, adviseert de portefeuillehouder iedereen aanwezig te zijn bij deze informatieve VV over de SSK-raming.		

03.a	Terugkoppeling Unie Commissies:	Portefeuillehouder Ouwendijk meldt dat tijdens de algemene ledenvergadering van de Unie van Waterschappen een nieuw bestuurslid is gekozen. Dit betreft mevrouw Floor Wissing Kunst van waterschap Rijn en IJssel. Mevrouw Wissing heeft de portefeuille Financiën gekregen en is daarmee tevens benoemd tot voorzitter van de commissie CBDF. Portefeuillehouder Daverveldt meldt dat de ledenvergadering van de Unie van Waterschappen heeft ingestemd met de begroting van de Unie, inclusief een verhoging van 9,3 procent. Daarnaast is besloten om € 100.000 toe te voegen voor de lobby op Europese subsidies. Verder is dit jaar gesproken over de rol en taken van de Unie van Waterschappen en de weerslag daarvan op de begroting. Een ander onderwerp dat uitvoerig is besproken, betreft de rivierkreeften. De commissie CWS heeft in meerderheid geadviseerd het juridische spoor te verkennen. De ledenvergadering heeft ingestemd met het onderzoeken van mogelijke invullingen van dit juridische spoor en het uitwerken van scenario's, bestaande uit een risicoanalyse en een kostenoverzicht. Deze scenario's worden teruggebracht naar de ledenvergadering voor de finale besluitvorming. Tot slot heeft de ledenvergadering unaniem ingestemd met de herijking van het HWBP.		
04.B	Besprekstukken			
04.B.01	Rekenkamer onderzoek samenwerking water en bodem sturen	Actie: de evaluatie van de samenwerking periodiek agenderen in de reguliere bestuurlijke overleggen die Delfland voert met haar partners. Wij achten dit een effectieve en efficiënte manier om invulling te geven aan de tweede aanbeveling.		Hamerstuk
04.B.02	Veegbesluit WBP 6			Hamerstuk

04.B.03	Algemene Subsidieverordening Delfland		Portefeuillehouder Daverveldt zegt toe dat hij de portefeuillehouder Waterkwaliteit op de hoogte zal brengen van de suggestie die door enkele VV-leden is gedaan om te kijken naar de subsidieregeling die onder deze verordening valt.	Hamerstuk
04.B.04	Verordening rechtspositie bestuursleden			Hamerstuk
04.H	Hamerstukken			
04.H.01	Zienswijze op ontwerpbegroting 2027 het Waterschapshuis			Hamerstuk
05	Ingekomen stukken			
05.01	Brief tariefdifferentiatie glasopstanden	Doorgeschoven naar de commissie BFO van 26 maart.		
05.02	Actualisatie Lange Termijn Planning VV december 2025			
05.03	Concept kaderbrief 2027 van het Waterschapshuis			
05.04	Kaderbrief 2027 Aquon			
05.05	Ledenbrief UvW over Terugkoppeling reactie selectielijst			
06	Rondvraag en sluiting	De voorzitter sluit de vergadering om 20:40 uur.		

Hoogheemraadschap van
Delfland

Agendapunt	Titel	Toezegging	Portefeuillehouder	Deadline	Stand van zaken	Afgedaan
Commissie Bestuur, Financiën en Organisatie 29-01-2026 04.H.02. Algemene Subsidieverordening Delfland	Informereren portefeuillehouder Waterkwaliteit over subsidieregeling	Portefeuillehouder Daverveldt zegt toe dat hij de portefeuillehouder Waterkwaliteit op de hoogte zal brengen van de suggestie die door enkele VV-leden is gedaan om te kijken naar de subsidieregeling die onder deze verordening valt.	Daverveldt, P.H.W.M.			Nee

aan de leden van de verenigde vergadering

ONS KENMERK
2486713

DATUM D&H VERGADERING
9 december 2025

ONDERWERP

Onderzoek naar mogelijke tariefdifferentiatie glasopstanden

Geachte leden,

De kostentoedelingsverordening watersysteemheffing Delfland is aangepast vanwege het nieuwe belastingstelsel dat per 1 januari 2026 ingaat. Het college van dijkgraaf en hoogheemraden heeft toen in eerste instantie voorgesteld om voor de glastuinbouw een 50% hogere heffing toe te gaan passen. Vanwege praktische en mogelijk juridische bezwaren moest daarvan worden afgezien. In de VV van 17 juli 2025 is de kostentoedelingsverordening watersysteemheffing Delfland 2026 vastgesteld zonder tariefdifferentiatie voor de glastuinbouw. Wel heeft de portefeuillehouder Financiën toegezegd om te onderzoeken of een opslag voor de glastuinbouw alsnog per 1 januari 2027 kan worden ingevoerd.

Wij hebben dit onderzoek inmiddels uitgevoerd. Hierbij hebben we naast onze eigen expertise een beroep gedaan op de Regionale Belastinggroep (RBG) en de Unie van Waterschappen. De resultaten van het onderzoek leest u in deze brief.

Conclusie

Hoewel toepassing van tariefdifferentiatie voor de glastuinbouw mogelijk is kent deze nog altijd juridische en praktische bezwaren.

Er is sprake van meerdere juridische complicaties. Zo is het niet duidelijk of, bij het bepalen van de vraag of de onroerende zaak hoofdzakelijk uit glasopstanden bestaat, moet worden uitgegaan van waarde of oppervlakte. Bovendien is niet duidelijk of de tariefdifferentiatie mag worden toegepast met het oog op waterkwaliteit. Verder is er niet per definitie een relatie tussen de omvang van de glasopstand en eventuele waterverontreiniging. Ten slotte mag tariefdifferentiatie uitsluitend worden toegepast waar de glasopstand wordt gebruikt voor bedrijfsmatige teelt of kweek van gewassen.

Ook de praktische uitvoerbaarheid kent grote aandachtspunten. De RBG is bij de uitvoering waarschijnlijk (deels) afhankelijk van andere partijen. Het is onzeker of deze partijen kunnen of willen meewerken. 80% van de eventuele extra kosten die gepaard gaan met de inzet van andere partijen moeten worden opgebracht door de inwoners van Delfland.

Daarnaast zorgt een hogere heffing voor de glastuinbouw alleen voor een verschuiving van opbrengsten binnen de categorie 'gebouwd'. Het levert voor Delfland geen extra belastinggeld op. De begrote heffingsopbrengst 2026 is € 394.000. Een extra tariefdifferentiatie van 100% zal naar verwachting in de praktijk echter minder opbrengen omdat niet alle bedrijven voldoen aan de voorwaarden voor tariefdifferentiatie.

Onderzoek

Wij hebben de bevindingen uit het onderzoek onderverdeeld in drie onderwerpen:

1. het juridisch kader;
2. de uitvoering;
3. de financiële en overige gevolgen.

Hieronder worden de drie onderwerpen achtereenvolgens behandeld.

Ad 1. Het juridisch kader

In artikel 122, lid 3, onderdeel a Waterschapswet is de mogelijkheid opgenomen om de watersysteemheffing voor gebouwde onroerende zaken met maximaal 100% te verhogen voor onroerende zaken die in hoofdzaak bestaan uit glasopstanden.

Juridische complicaties

Bij het toepassen van de opslag voor de glastuinbouw zien we maar liefst vier juridische complicaties. Ten eerste de zinsnede "in hoofdzaak bestaan uit glasopstanden". In het fiscaal recht wordt onder "in hoofdzaak" verstaan 70% of meer. Als de onroerende zaak dus voor 70% of meer uit glasopstanden bestaat kan het verhoogde tarief op de gehele onroerende zaak worden toegepast. Zowel artikel 122, lid 3 onderdeel a Waterschapswet als de parlementaire geschiedenis geven niet aan of uitgegaan moet worden van de waarde of van de oppervlakte van de glasopstanden bij het bepalen van de vraag of de onroerende zaak hoofdzakelijk uit glasopstanden bestaat.

Dat er vanuit de interpretatie van de regelgeving discussie bestaat over de vraag of uitgegaan moet worden van de waarde of van de oppervlakte maakt een juiste en eenduidige toepassing van deze opslag lastig. De waarde van de glasopstanden kan namelijk 70% of meer zijn ten opzichte van het totale perceel, terwijl de oppervlakte van de glasopstanden minder dan 70% van het perceel kan uitmaken of omgekeerd. Zolang hier onzekerheid over bestaat, kan dit leiden tot bezwaar- en beroepszaken over de vraag van welke uitleg moet worden uitgegaan.

De tweede complicatie betreft het doel dat de VV voor ogen heeft met een hogere heffing in vergelijking met het doel dat de wetgever beoogt. De VV wil de glastuinbouw zwaarder belasten vanwege de vervuiling. De wetgever heeft met de tariefdifferentiatie glasopstanden het tegengaan van wateroverlast (kwantiteit) voor ogen gehad.

Het is mogelijk dat de tariefdifferentiatie ook kan worden ingesteld voor verontreiniging van het oppervlaktewater. In het amendement dat de tariefdifferentiatie voor verharde openbare wegen regelt is namelijk ook het volgende opgemerkt:

"Bovendien is de watersysteemheffing mede bedoeld voor de waterkwaliteitszorg. Wegen vormen één van de belangrijkste diffuse verontreinigingsbronnen. De bestrijding van diffuse bronnen en de aanpak van de verontreinigingen uit diffuse bronnen vormen thans reeds een belangrijke waterschapstaak. Deze taak zal in de toekomst op grond van de Europese Kaderrichtlijn Water nog aanzienlijk in belang toenemen."

Deze redenering kan ook worden toegepast bij glasopstanden. Bij bedrijfsmatige teelt of kweek zal er eerder verontreiniging van het oppervlaktewater plaatsvinden dan bij opslag van goederen of hobbymatige teelt (zie ook complicatie vier). Dit staat echter niet vast. Ook hier geldt dat, zolang hier onzekerheid over bestaat, dit mogelijk kan leiden tot bezwaar- en beroepszaken met als gevolg dat de verordening mogelijk ongeldig zou kunnen zijn.

Een derde complicatie betreft dat de omvang van de glasopstanden niet gerelateerd hoeft te zijn aan de mate van vervuiling of belasting van het watersysteem die door een glastuinbouwer wordt veroorzaakt. Als de onroerende zaak voor 69% uit glas bestaat wordt er geen opslag van het tarief toegepast, terwijl dit bedrijf wellicht meer vervuiling veroorzaakt dan de burens die 75% van de oppervlakte of waarde aan glas hebben. Is het tegengaan van wateroverlast het beoogde doel, dan zegt het aandeel glas eveneens niet veel over de invloed van alle gebouwde eigendommen (bijvoorbeeld loodsen) op de piekbelasting van het watersysteem bij hevige regenval.

Een vierde complicatie betreft "uitsluitend toepassing bij bedrijfsmatige teelt of kweek van gewassen". De tariefdifferentiatie kan volgens de definitie van glasopstanden in artikel 220d Gemeentewet uitsluitend worden toegepast als de glasopstanden bedrijfsmatig aangewend worden voor de kweek of teelt van gewassen. Glasopstanden die bijvoorbeeld gebruikt worden voor opslag van goederen (bijvoorbeeld caravans) of die voor hobbymatige teelt worden gebruikt of de glasopstanden niet meer in gebruik zijn, mogen niet worden meegeteld om te bepalen of glasopstanden meer dan 70% van de bebouwing op een perceel uitmaken. De vraag is hoe en hoe vaak dit moet worden beoordeeld om te bepalen of een tariefopslag voor dat bedrijf van toepassing is.

Ad 2. De uitvoering

Als de tariefdifferentiatie glasopstanden wordt ingevoerd, dan moet de RBG in staat zijn om op een doelmatige wijze een juiste heffing op te leggen. Afhankelijk van of dit de waarde of het oppervlakte van de glasopstanden is, moet de RBG gaan bepalen of de onroerende zaak voor 70% of meer uit glasopstanden bestaat. Hiervoor zijn er meer aanvullende gegevens nodig dan waar de RBG momenteel over beschikt. In alle gevallen is er sprake van extra werk, waarbij nog niet volledig duidelijk is hoe dat in de praktijk zal uitpakken.

Uitgaan van oppervlakte

Als wordt uitgegaan van de oppervlakte, dan kan gebruik worden gemaakt van de oppervlaktegegevens van glasopstanden die bekend zijn voor de heffing van zuiveringsheffing. In afwijking van wat gebruikelijk is, wordt specifiek voor glasopstanden de oppervlakte bepaald aan de hand van de totale gebouwde oppervlakte van een perceel. De oppervlakte gegevens voor de zuiveringsheffing zijn niet zonder meer te gebruiken voor het bepalen of glasopstanden 70% of meer van een onroerende zaak uitmaken. Het bemeten van de oppervlakte van glasopstanden is mogelijk aan de hand van digitale luchtfoto's, wat handmatig moet gebeuren.

Uitgaan van waarde

In de Landelijke Voorziening WOZ staan de gegevens uit gemeentelijke WOZ-registratie ten behoeve van de waterschappen. Hierin staan niet de waarden van

afzonderlijke glasopstanden. Deze waarde moet alsnog door de aanleverende gemeenten per glasopstand afzonderlijk worden vastgesteld en opgenomen moeten worden in de Landelijke Voorziening WOZ. Of een taxateur van een gemeente dat onderscheid kan maken, gemeenten hieraan willen meewerken, hoeveel tijd er overheen gaat om alle waarden afzonderlijk vast te stellen en welke kosten de gemeenten hiervoor in rekening gaan brengen, is momenteel niet bekend of te beoordelen.

Zowel bij het uitgaan van oppervlakte of waarde moet daarnaast nog apart worden onderzocht en vastgesteld of de glasopstanden bedrijfsmatig worden aangewend voor de kweek of teelt van gewassen. Als dat namelijk niet het geval is, dan mag tariefdifferentiatie niet worden toegepast.

Ad 3. De financiële en overige gevolgen

Met een tariefopslag voor de glastuinbouw gaan de totale belastingopbrengsten voor Delfland niet omhoog, maar blijven deze gelijk. De kosten voor het toepassen van een tariefopslag voor de glastuinbouw gaan wel omhoog en worden vooral gedragen door onze inwoners en in zeer beperkte mate door de bedrijven, waarvan de glastuinbouw weer een klein deel voor haar rekening neemt. Onderstaand wordt dit verder toegelicht.

Werking kostentoedelingsverordening en tariefdifferentiaties

De kostentoedelingsverordening (KTV) schrijft voor hoe de kosten van het watersysteem aan de vier categorieën worden toegedeeld. In de KTV die in de VV van 17 juli jl. is vastgesteld, staan de volgende percentages:

- ingezetenen 47,00%
- ongebouwd 2,00%
- gebouwd 50,99%
- natuur 0,01%

De belastingplichtigen die tot één van de categorieën behoren, betalen binnen de eigen categorie in beginsel een gelijk tarief in het hele beheergebied van Delfland. Met een tariefdifferentiatie kan daarvan worden afgeweken: een bepaalde groep hoeft minder te betalen zoals buitendijks gelegen onroerende zaken of moet meer betalen zoals verharde openbare wegen (categorie ongebouwd) of onroerende zaken die in hoofdzaak uit glasopstanden bestaan (categorie gebouwd). De toepassing van een tariefdifferentiatie betekent dat de toegerekende kosten binnen die categorie verschillend worden belast. Het zorgt voor een verschuiving van de kosten, niet voor meer belastingopbrengsten voor Delfland.

Extra belasting glastuinbouw

De RBG heeft momenteel de volgende data in het systeem staan wat betreft glastuinbouwbedrijven.

Omschrijving	Omvang
Totaal areaal glastuinbouwbedrijven (2024) Delfland	3.651 ha
Totaal aantal glastuinbouwbedrijven Delfland	Ca. 1.500
Gemiddelde oppervlakte per bedrijf	2,4 ha
Totale waarde glastuinbouwbedrijven Delfland	Ca. € 1,3 miljard

Met de vastgestelde heffing gebouwd niet-woningen 2026 levert dat het volgende op.

Omschrijving	Omvang
Heffing watersysteemheffing niet-woningen 2026	0,03028%
Watersysteemheffing categorie gebouwd zonder differentiatie*	Ca. € 394.000
Extra watersysteemheffing categorie gebouwd met 100% differentiatie	Max. € 394.000

* Een glastuinbouwbedrijf wordt naast de watersysteemheffing ook aangeslagen voor de zuiveringsheffing. De zuiveringsheffing wordt hier buiten beschouwing gelaten. De watersysteemheffing bestaat alleen uit de categorie gebouwd (niet-woningen).

De extra watersysteemheffing voor de glastuinbouw is maximaal € 394.000 (2026). Echter, niet alle glastuinbouwbedrijven voldoen aan de criteria voor tariefdifferentiatie. Het totaal areaal en de totale waarde van de glasopstanden betreffen namelijk alle opstanden per bedrijf (perceel), dus ook loodsen, kantoren, e.d. Niet in alle gevallen maken de glasopstanden voor 70% of meer uit van de onroerende zaken. Ook zullen er glasopstanden zijn die niet voor bedrijfsmatige kweek of teelt van gewassen worden gebruikt.

Te maken kosten

Toepassing van tariefdifferentiatie glasopstanden brengt extra kosten met zich mee. Deze kosten worden gemaakt door de RBG en worden bij Delfland in rekening gebracht. Conform de Nota systematiek kostenverdeling worden deze kosten voor 50% toegerekend aan het watersysteem en voor 50% aan zuiveringsbeheer. Dat betekent dat de extra kosten die we maken voor tariefdifferentiatie binnen het watersysteem voor 50% middels de zuiveringsheffing wordt gefinancierd. Binnen de zuivering brengen de huishoudens ongeveer 80% van de benodigde belastingen op en bedrijven de overige 20%.

Samengevat: de invoering van tariefdifferentiatie glasopstanden brengt extra kosten met zich mee. Deze kosten worden gedekt met belastingopbrengsten. Hiervan wordt ongeveer 80% opgebracht door de inwoners van Delfland.

Overige gevolgen

Als tariefdifferentiatie glasopstanden wordt toegepast, dan geldt dat voor alle glastuinbouwbedrijven die voldoen aan de criteria. Daarbinnen kan geen onderscheid worden gemaakt voor glastuinbouwbedrijven die meedoen aan initiatieven als Rainlevelr en collectieve zuivering.

Hoogachtend,
Dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland,
de secretaris, de dijkgraaf,

ir. P.C. Janssen

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Bijlage:

AWP

05.01 Brief tariefdifferentiatie glasopstanden

In de brief wordt helder uitgelegd dat er 4 juridische complicaties zijn waardoor de uitvoering van tariefdifferentiatie erg lastig is (veel inspanning en juridische onzekerheid) en de maximaal te behalen financiële winst gering. Het moet volgens ons dus gaan om het signaal (de vervuiler betaald) ipv financiële impact.

Vraag: De eenmalige opstartkosten (bepalen bedrijfsmatigheid, opp e.d.) zijn het eerste jaar hoog. Valt te verwachten dat deze kosten de daaropvolgende jaren dalen?

Antwoord:

We weten nog niet hoe de kosten zich ontwikkelen na jaar van introductie. In de opvolgende jaren blijven we kosten houden voor het gegevensbeheer (toevoegen nieuwe bedrijven, mutaties bestaande bedrijven, beëindiging bedrijven, taxatiekosten). Daarnaast houden we rekening met een toename van bezwaar- en beroepsprocedures.

Vraag: Worden de glasopstanden nu belast naar waarde of naar oppervlakte?

Antwoord: Watersysteemheffing: naar waarde. Zuiveringsheffing: naar oppervlakte.

Vraag: afhankelijk van het antwoord op vraag 2, waarom zou bij tariefdifferentiatie niet dezelfde grondslag (waarde dan wel oppervlak) gebruikt kunnen worden?

Antwoord: Uitgangspunt blijft voor de vaststelling van de hoogte van de aanslag watersysteemheffing de waarde van de totale onroerende zaak. Maar om tariefdifferentiatie te kunnen toepassen moet vervolgens worden vastgesteld of de totale onroerende zaak *in hoofdzaak* (dus 70% of meer) uit bedrijfsmatig geëxploiteerde glasopstanden bestaat. De vraag is of dit naar de waarde van de glasopstanden of de oppervlakte hiervan moet worden beoordeeld. Hierover geeft de Waterschapswet noch de parlementaire geschiedenis uitsluitel.

Vraag: T.a.v. de derde complicatie (omvang niet bepalend voor vervuiling): Kunt u aangeven waarom de situatie bij de glasopstanden anders zou zijn dan bijv. bij de zuiveringsheffing (waar een gezin op een flatje 3 hoog achter met waterbesparende douchekop evenveel betaalt als een gezin in een villa met 3 badkamers en zwembad in de tuin)?

Antwoord: Het gaat volgens de parlementaire geschiedenis bij glasopstanden niet om vervuiling maar om de piekbelasting op het watersysteem bij hevige regenval. Vervuiling is door de wetgever specifiek genoemd in geval van verharde wegen, waarvoor ook de mogelijkheid van tariefdifferentiatie geldt.

Het gaat er om dat een onroerende zaak die voor minder dan 70% uit glasopstanden bestaat maar waar andere gebouwde eigendommen (bijvoorbeeld loodsen of parkeerplaatsen) op staan, evenveel druk op het watersysteem kunnen veroorzaken dan onroerende zaken die wél voor 70% of meer uit glasopstanden bestaan. In het eerste geval kan geen differentiatie toegepast worden en in het tweede geval wel, terwijl de piekbelasting in beide gevallen vrijwel gelijk zal zijn, waardoor

tariefdifferentiatie als onredelijk ervaren zou kunnen worden.

Kamerstukken II, 2006/07, 30 601 nr 15, pagina 1:

*Bij wegen is, net als bij glasopstanden, sprake van verharde oppervlakten, die een hogere piekafvoer kunnen veroorzaken, waardoor een relatief grote capaciteit van het watersysteem wordt gevraagd. Voor wegen geldt dat mogelijk nog in versterkte mate, omdat bij glasopstanden sprake is van een waterbuffer voor de eigen watervoorziening, die een matigend effect kan hebben op de te verwachten piekafvoer. Bovendien is de watersysteemheffing mede bedoeld voor de waterkwaliteitszorg. **Wegen vormen één van de belangrijkste diffuse verontreinigingsbronnen.** De bestrijding van diffuse bronnen en de aanpak van de verontreinigingen uit diffuse bronnen vormen thans reeds een belangrijke waterschapstaak. Deze taak zal in de toekomst op grond van de Europese Kaderrichtlijn Water nog aanzienlijk in belang toenemen.*

Vraag: O.a. t.a.v. de vierde complicatie (vaststelling bedrijfsmatig gebruik): Is het mogelijk om vooruitlopend op de op te leggen aanslag de bedrijven te informeren over de inschatting van Delfland zodat er vooraf al een grove schifting gemaakt kan worden?

Antwoord: Ja, dat is mogelijk.

Vraag: Er zijn ca 1500 glastuinbouwbedrijven, van hoeveel bedrijven is het onzeker of ze bedrijfsmatig worden geëxploiteerd?

Antwoord: Het aantal glastuinbouwbedrijven waarvan onzeker is of (een deel van) de glasopstanden bedrijfsmatig worden geëxploiteerd is nog niet bekend. Er kan (deels) sprake zijn van onttrekking aan de tuinbouw, waarbij ze worden gebruikt als opslag voor bijvoorbeeld auto's of caravans of leegstand in afwachting van sloop. De bedrijfsgegevens en branche waarin zij werkzaam zijn, zijn uiteraard vanuit het NHR (Handelsregister) wel bekend, maar niet de detailgegevens over de aard van het gebruik van de aanwezige glasopstanden.

Hoogheemraadschap van
Delfland

Bezwaarschriften- commissie

Jaarverslag 2025

Hoogheemraadschap van Delfland

Voor u ligt het jaarverslag van de Bezwaarschriftencommissie van het Hoogheemraadschap van Delfland.

Dit jaarverslag heeft betrekking op alle bezwaarschriften die in de periode van 1 januari 2025 tot en met 31 december 2025 zijn behandeld.

Dit verslag behandelt onder meer de samenstelling van de commissie en haar werkwijze en bevindingen over ingediende bezwaren. Ook wordt ingegaan op de eerste gecoördineerde hoorzitting op grond van de Omgevingswet.

Bezwaarschriftencommissie van het Hoogheemraadschap van Delfland,

mr. R. van Heusden
voorzitter

mr. M.M. Visser
secretaris

Delft,
14 januari 2026

Inhoud

1.	Inleiding	4
2.	De bezwaarschriftencommissie	5
3.	Taak en werkwijze van de commissie	6
4.	Bezwaarschriftenprocedures 2025	8
4.1	Aantal bezwaarschriften	9
4.2	Beleidsterreinen	10
4.3	Aard van de adviezen	12
4.4	Termijnen	13
4.5	Afwijken van het advies	13
4.6	Voorlopige voorzieningen en (hoger) beroep	13
5.	Bevindingen en actuele ontwikkelingen	14

1. Inleiding

Delfland neemt jaarlijks veel besluiten. Belanghebbenden die het oneens zijn met een besluit van een bestuursorgaan van Delfland, kunnen daartegen een bezwaarschrift indienen op grond van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb). Het gaat hierbij om besluiten die niet algemeen verbindend zijn. Het zijn voornamelijk besluiten gericht tot één of meer natuurlijke personen of één rechtspersoon, zoals een vergunning of een last onder dwangsom. De Awb regelt de bezwaarschriftprocedure. Het doel van de procedure is om het genomen besluit volledig te heroverwegen en eventuele gebreken te herstellen. De bezwaarschriftprocedure is een belangrijk voorportaal voor toegang tot de bestuursrechter.

Op grond van de Bezwaarschriftenverordening Hoogheemraadschap van Delfland is een onafhankelijke adviescommissie als bedoeld in artikel 7:13 van de Awb ingesteld: de Bezwaarschriftencommissie Awb Delfland (hierna: de commissie). De commissie heeft als taak om het betrokken bestuursorgaan te adviseren over de te nemen beslissing op het bezwaarschrift. De commissie brengt jaarlijks verslag uit van haar werkzaamheden. Het jaarverslag is bedoeld voor dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland (hierna: het college), de Verenigde Vergadering van Delfland en de ingezetenen van Delfland. Daarnaast is het jaarverslag relevant voor de ambtelijke organisatie van Delfland om, waar mogelijk en nodig, verbeteringen aan te brengen in de processen.

In dit jaarverslag wordt aandacht besteed aan de samenstelling van de commissie (hoofdstuk 2), de taak en werkwijze van de commissie (hoofdstuk 3) en de kerngegevens met betrekking tot de behandeling van bezwaarschriften (hoofdstuk 4). Tenslotte worden enkele bevindingen van de commissie beschreven (hoofdstuk 5).

2. Bezwaarschriftencommissie Hoogheemraadschap van Delfland

De commissie bestaat uit onafhankelijke leden met een juridische, bestuurlijke en/of ambtelijke achtergrond. De samenstelling van de commissie was in 2025 als volgt:

Voorzitter: Mevrouw mr. R. van Heusden

Leden: Mevrouw mr. ing. M.R. Hettinga
Mevrouw mr. W. van den Hoek
De heer mr. M.T.A.M. Klomp (tevens plaatsvervangend voorzitter)
De heer mr. R.V.G. van Leeuwarden
De heer mr. M.H.E. Mathon (tevens plaatsvervangend voorzitter)

De bezwaarschriftencommissie wordt ondersteund door de secretaris mevrouw mr. M.M. Visser. Mevrouw mr. H. el Mokhtari-Heimensen en mevrouw mr. A.J. van Asperen-den Haan ondersteunden de commissie als plaatsvervangend secretarissen.

3. Taak en werkwijze van de commissie

Taak van de commissie

De taak van de commissie is het adviseren van met name het dagelijks bestuur. De adviezen gaan over bezwaarschriften op alle beleidsterreinen, met uitzondering van fiscale aangelegenheden. De bezwaren over fiscale aangelegenheden worden namelijk rechtstreeks ingediend bij de Regionale Belasting Groep.

Voordat de commissie een advies uitbrengt, toetst zij het bestreden besluit op zowel rechtmatigheid als op doelmatigheid. Dit betekent dat zij ook beleidsvragen inhoudelijk aan de orde kan stellen, wat de wetgever ook voor ogen had bij de invoering van de bezwaarprocedure. Daarnaast is de commissie belast met het horen in de bezwaarprocedure. Bezwaarmakers krijgen de mogelijkheid om ten overstaan van de commissie hun bezwaar toe te lichten. De hoorzittingen vinden plaats in het Gemeenlandshuis, het kantoor van Delfland. In een enkel geval kan het horen ook digitaal plaatsvinden.

De Bezwaarschriftenverordening Hoogheemraadschap van Delfland regelt de werkwijze van de commissie. Wanneer Delfland een bezwaarschrift ontvangt, bevestigt de secretaris schriftelijk de ontvangst aan de bezwaarmaker(s) en informeert direct de betrokken vakafdeling over het bezwaar. In het geval een derde-belanghebbende (zoals een vergunninghouder) bij het bestreden besluit bekend is, brengt de secretaris deze op de hoogte van het ontvangen bezwaarschrift.

Informeel traject

De secretaris stuurt het ingekomen bezwaarschrift door naar de afdeling die het besluit genomen heeft. Daarnaast informeert de secretaris bij die afdeling en bij bezwaarmaker (en indien aanwezig: een derde-belanghebbende) of zij openstaan voor een informeel traject. Wanneer dat het geval is zal de desbetreffende afdeling, ondersteund door de behandelend jurist van Delfland, proberen om door een informeel traject de bezwaren van bezwaarmaker weg te nemen. Als dat lukt, dan wordt het bezwaar niet door de commissie behandeld. De bezwaarmaker trekt een bezwaar na een geslaagd informeel traject in.

Als een oplossing op een informele manier niet mogelijk blijkt (of het bezwaarschrift wordt niet ingetrokken), levert de behandelend jurist, in samenspraak met de betrokken afdeling, het volledige dossier bij de secretaris van de commissie aan, inclusief een verweerschrift waarin het een reactie geeft op de bezwaren.

Horen

Na ontvangst van het dossier en het verweerschrift van Delfland toetst de secretaris het dossier op volledigheid. Indien stukken onduidelijk zijn of ontbreken, wordt daarover contact opgenomen met de behandelend jurist en soms ook met bezwaarmaker. De secretaris zorgt er vervolgens voor dat alle betrokkenen worden uitgenodigd voor de hoorzitting.

Als de commissie overgaat tot horen, dan stuurt de secretaris voorafgaand aan de hoorzitting de dossierstukken naar de voorzitter en de leden van de commissie, alsmede naar de bezwaarmaker(s) en de eventuele derde-belanghebbende(n). De commissie stelt partijen tijdens de hoorzitting in de gelegenheid een mondelinge toelichting te geven op de kwestie. In principe worden alle partijen die zijn betrokken bij dezelfde bezwaarzaak in elkaars aanwezigheid gehoord. De commissie onderzoekt tijdens de hoorzitting of een informele oplossing (alsnog) tot de mogelijkheden behoort.

Het kan voorkomen dat de bezwaarmaker niet gehoord wil worden of dat de commissie beslist om af te zien van het horen op grond van artikel 7:3 van de Awb. Dit artikel biedt de mogelijkheid om af te zien van het horen van een bezwaarmaker, onder andere als het bezwaar kennelijk niet-ontvankelijk of kennelijk ongegrond is. Dit is bijvoorbeeld het geval als bezwaarmaker het bezwaar niet heeft voorzien van een motivering of als het bezwaarschrift na afloop van de bezwaartermijn is ingediend. Als een bezwaar kennelijk niet-ontvankelijk of kennelijk ongegrond is, neemt Delfland direct een beslissing zonder een hoorzitting te houden. In sommige gevallen geeft de commissie over een dergelijk bezwaar wel een advies en daarover brengt de secretaris de indiener op de hoogte.

Advies en de beslissing op bezwaar

Na de hoorzitting volgt een besloten overleg van de commissie. Wanneer een informele oplossing niet mogelijk blijkt te zijn, brengt de commissie een advies uit. De (plaatsvervangend) voorzitter en (plaatsvervangend) secretaris van de commissie ondertekenen het advies. De secretaris zorgt dat het advies en het verslag van de hoorzitting wordt aangeleverd aan het bestuursorgaan dat de beslissing op het bezwaar zal nemen. De bezwaarmaker(s) en de derde-belanghebbende(n) ontvangen ook het advies en het verslag.

De behandelend jurist verzorgt de voorbereidingen voor de door het bestuursorgaan te nemen beslissing op bezwaar. De afdelingsmanager Bestuurlijke en Juridische Zaken neemt de beslissing op bezwaar in mandaat, waarna de beslissing wordt verstuurd naar de bezwaarmaker(s) en de overige belanghebbenden.

Als de bezwaarmaker(s) of derde-belanghebbende(n) het niet eens is/zijn met de genomen beslissing, dan kunnen zij in beroep gaan bij de sector bestuursrecht van de rechtbank Den Haag en daarna eventueel in hoger beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

4. Bezwaarschriftenprocedures 2025

In dit hoofdstuk staan de kerngegevens met betrekking tot de behandeling van de bezwaarschriften in 2025. Onderstaande paragrafen gaan in op de volgende onderwerpen:

- aantal bezwaarschriften;
- beleidsterreinen;
- aard van de adviezen;
- termijnen;
- afwijken van het advies;
- beroep en hoger beroep.

4.1 Aantal bezwaarschriften

In 2025 zijn 39 bezwaarschriften ontvangen. In 2024 zijn 22 bezwaarschriften ontvangen. Op 31 december 2024 waren er nog vier in behandeling. In totaal waren in 2025 dus 43 bezwaarschriften in procedure.

Van deze 43 bezwaarschriften zijn er in 2025 tien ingetrokken. De commissie heeft in 2025 over vijftien van de in behandeling zijnde bezwaarschriften advies uitgebracht. Meestal werden de bezwaarmakers eerst gehoord tijdens een hoorzitting. In één geval is advies gegeven zonder dat de bezwaarmaker werd gehoord.

In drie bezwaarzaken heeft Delfland direct een beslissing genomen, zonder advies van de commissie. Deze zaken zijn in 2025 afgerond. Alle drie de bezwaarschriften waren kennelijk niet-ontvankelijk, omdat ze niet gericht waren tegen een besluit zoals bedoeld in artikel 1:3 van de Awb. Vooraf is telefonisch contact opgenomen met de bezwaarmakers om toe te lichten dat hun bezwaar niet is gericht tegen een besluit in de zin van de Awb en om verdere uitleg te geven.

Zeven ingediende stukken bleken niet voor Delfland bestemd te zijn, of niet voor de bezwaarschriftencommissie maar voor een afdeling binnen Delfland. In dat laatste geval ging het formeel niet om een bezwaar in de zin van de Awb, maar om een zienswijze op een voornemen. Deze zaken zijn doorgestuurd naar de juiste instantie en daarom niet door de bezwaarschriftencommissie in behandeling genomen. De overige bezwaren waren bestemd voor een andere instantie, zoals het Openbaar Ministerie.

Op 31 december 2025 waren nog acht bezwaarschriften in behandeling. Zeven daarvan zijn ingediend in het laatste kwartaal van 2025. Het andere bezwaarschrift is aangehouden, omdat naar aanleiding van de hoorzitting nog onderzoek moest worden gedaan door Delfland.

4.2 Beleidsterreinen

Hieronder wordt schematisch weergegeven op welke beleidsterreinen de ingekomen bezwaarschriften zien.

Beleidsterrein	2024 Niet afgehandelde bezwaarschriften	2025 Ingekomen bezwaarschriften	2025 Totaal in behandeling
Vergunningverlening op grond van Waterwet en Keur Delfland 2015 (geldend vóór 1 januari 2024), Omgevingswet (geldend vanaf 1 januari 2024)	3	22	25
Handhaving op grond van de Omgevingswet 2024)	1	9	10
Overig (bijv. AVG, subsidie-verzoek, Woo-besluit, nadeelcompensatie)	-	8	8
<i>Totaal</i>	<i>4</i>	<i>39</i>	<i>43</i>

Afgehandeld

De commissie beschouwt een bezwaar als 'afgehandeld' in een jaar wanneer zij in dat jaar een advies heeft uitgebracht. Of het college in datzelfde jaar ook een beslissing op bezwaar heeft genomen, is niet in de hiervoor opgenomen tabel vermeld.

De onderstaande tabel toont het totale aantal bezwaarschriften dat de commissie in 2025 in behandeling had en hoeveel daarvan zijn ingetrokken. Vervolgens is te zien in hoeveel zaken de commissie een advies heeft gegeven. Tot slot is weergegeven in hoeveel zaken de commissie op 31 december 2025 nog geen advies had uitgebracht.

Beleidssterrein	2025 Totaal in behandeling	2025 Ingetrokken	2025 Advies van commissie	Op 31-12-2025 nog geen advies van commissie ¹
Vergunningverlening op grond van Waterwet en Keur Delfland 2015 (geldend vóór 1 januari 2024, Omgevingswet (geldend vanaf 1 januari 2024), Vaarverordening	25	9	12 ²	3
Handhaving op grond van de Omgevingswet	10	0	3 ³	4
Overig (bijv. AVG, subsidieverzoek, Woo-besluit, nadeelcompensatie)	8	1	0 ⁴	1
<i>Totaal</i>	<i>43</i>	<i>10</i>	<i>15</i>	<i>8</i>

¹ Voor de kolom 'nog geen advies van commissie' zijn verschillende redenen aan te voeren: informeel traject loopt nog, bezwaren zijn pas eind 2025 binnengekomen, aangehouden zaken (bezwaarmaker dient het bezwaarschrift nog compleet te maken of extra stukken aan te leveren).

² Bij één bezwaar is direct een beslissing genomen, zonder advies van de commissie.

³ En drie bezwaren zijn doorgestuurd naar de juiste instantie.

⁴ Bij twee bezwaren is direct een beslissing genomen. Verder zijn vier bezwaarschriften doorgestuurd naar de juiste instantie.

4.3 Aard van de adviezen

De tabel hieronder toont het aantal gevallen waarin de commissie adviseerde om het bezwaarschrift ongegrond, (deels) gegrond of niet-ontvankelijk te verklaren.

Advies	Aantal	Percentage
Ongegrond	12	80 %
(Gedeeltelijk) gegrond	0	0 %
Niet-ontvankelijk ⁵	3	20 %

Ongegrond

De commissie adviseerde bij twaalf bezwaarschriften om deze ongegrond te verklaren. Elf daarvan hadden betrekking op een omgevingsvergunning voor een wateractiviteit (watervergunning). Eén bezwaarschrift had betrekking op het toepassen van bestuursdwang.

Gegrond

In 2025 waren er geen gevallen waarin de commissie adviseerde om een bezwaarschrift (gedeeltelijk) gegrond te verklaren.

Niet-ontvankelijk

Bij drie bezwaarschriften adviseerde de commissie tot een (kennelijk) niet-ontvankelijkverklaring. Deze bezwaarschriften voldeden niet aan de eisen van de Awb. Al deze bezwaarschriften waren buiten de bezwaartermijn van zes weken ingediend. Er was geen reden om aan te nemen dat bezwaarmaker geen verwijt kon worden gemaakt wat betreft de te laten indiening.

⁵ In een geval is geadviseerd om het bezwaar kennelijk niet-ontvankelijk te verklaren.

4.4 Termijnen

Op grond van artikel 7:10, eerste lid, van de Awb dient Delfland binnen twaalf weken na de dag waarop de termijn voor het indienen van een bezwaarschrift is verstreken op het bezwaarschrift te beslissen. Wanneer een bezwaarschrift niet voldoet aan de wettelijke eisen of wanneer bezwaarmaker verzoekt om een verlenging van de termijn (om bijvoorbeeld de bezwaargronden aan te vullen), dan wordt de termijn opgeschort totdat het verzuim is hersteld of de aanvulling is ontvangen.

De beslistermijn kan op grond van artikel 7:10, derde lid, van de Awb met ten hoogste zes weken worden verlengd. Deze mogelijkheid is benut in meerdere bezwaarprocedures op het moment dat de standaardtermijn niet voldoende was.

Als niet binnen de beslistermijn op een bezwaar wordt beslist, dan kan de bezwaarmaker Delfland in gebreke stellen op grond van artikel 4:17 Awb. In dat geval dient Delfland alsnog binnen twee weken een beslissing op bezwaar te nemen. Doet zij dat niet, dan is Delfland verplicht om aan bezwaarmaker een geldsom te betalen. Ook is vanaf dat moment rechtstreeks beroep bij de bestuursrechter van de rechtbank Den Haag mogelijk. In 2025 zijn geen ingebrekestellingen ontvangen wegens het niet tijdig beslissen in een bezwaarprocedure. Er zijn dan ook geen dwangsommen verbeurd.

4.5 Afwijken van het advies

Als het bestuursorgaan afwijkt van het advies van de commissie, moet dit worden gemotiveerd in de beslissing op bezwaar op grond van artikel 7:13, zevende lid, van de Awb. In 2025 heeft het college alle beslissingen op bezwaar in lijn met het advies van de commissie genomen.

4.6 Voorlopige voorzieningen en (hoger) beroep

In 2025 is tijdens één bezwaarprocedure een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening ingediend bij de bestuursrechter. Dit verzoek is ingetrokken voordat de bestuursrechter een uitspraak deed. In hetzelfde jaar is tegen één beslissing op bezwaar beroep ingesteld bij de bestuursrechter. De rechtbank heeft nog geen uitspraak gedaan.

5. Bevindingen en ontwikkelingen

In 2025 heeft de commissie vijf hoorzittingen gehouden. Tijdens een hoorzitting werden gemiddeld twee bezwaarzaken behandeld. Bezwaarschriften soortgelijke besluiten werden tegelijk behandeld.

Informeel traject

De commissie constateert dat ook dit jaar een groot aantal bezwaarschriften middels het informele traject kon worden 'opgelost'. Delfland heeft als uitgangspunt bij de behandeling van bezwaarzaken dat, behoudens uitzonderingen, eerst het informele traject verkend wordt. Bezwaren kunnen voortkomen uit onbekendheid met de bevoegdheden en verantwoordelijkheden van een waterschap, of door een gebrek aan (achtergrond)informatie over de feitelijke situatie of beweegredenen van Delfland. Het college lost deze zaken vaak informeel op.

Daarnaast zijn er gevallen waarin verschillende partijen hun belangen bespreken en door middel van gesprekken en wederzijds begrip een oplossing vinden voor de situatie. Ook kan er voor Delfland reden zijn om op grond van de aangevoerde bezwaren het bestreden besluit te wijzigen. Tijdens het informele traject kunnen de verschillende aspecten worden besproken en is er alle ruimte voor het stellen van vragen. Als partijen er niet uitkomen en het bezwaar toch op een hoorzitting wordt behandeld, dan kan de behandeling op de zitting zich meestal beperken tot de kern van de bezwaren.

Terugblik en blik op de toekomst

Het aantal ingediende bezwaarschriften (38) is toegenomen ten opzichte van het aantal ingediende bezwaarschriften in 2024 (22). Zoals in het vorige hoofdstuk te lezen is, hebben de meeste bezwaren betrekking op omgevingsvergunningen voor een wateractiviteit (of watervergunning).

Ook al is de Omgevingswet op 1 januari 2024 in werking getreden, sommige bezwaarschriften hebben betrekking op besluiten die tot stand zijn gekomen onder het oude recht. Op grond van het overgangsrecht dienen die zaken naar oud recht te worden afgedaan. Ook zijn er bezwaarschriften die betrekking hebben op besluiten die onder de Omgevingswet tot stand zijn gekomen. Hierdoor zijn sommige adviezen van de commissie gebaseerd op het oude recht, terwijl andere adviezen zijn gebaseerd op de Omgevingswet.

Als gevolg van de inwerkingtreding van de Omgevingswet komen sommige besluiten tot stand door gecoördineerde besluitvorming volgens de coördinatieregeling onder de Omgevingswet.⁶

⁶ Bij gecoördineerde besluitvorming worden besluiten van verschillende bestuursorganen gezamenlijk voorbereid en genomen, zodat termijnen op elkaar worden afgestemd en procedures efficiënter verlopen. Hierbij is er altijd één coördinerend bestuursorgaan dat de leiding heeft over het proces om een geïntegreerde aanpak te waarborgen en tegenstrijdige besluiten te voorkomen.

Voor Delfland betekent dit vooral gecoördineerde vergunningverlening, waarbij Delfland samen met een gemeente binnen het beheergebied betrokken is. Wanneer bezwaar wordt gemaakt tegen zowel het besluit van Delfland als de omgevingsvergunning van een college van burgemeester en wethouders, zal dat college als coördinerend bestuursorgaan verantwoordelijk zijn voor de gecoördineerde afhandeling van de bezwaren. Dat college moet ervoor zorgen dat beide bestreden besluiten tegelijkertijd op een hoorzitting worden behandeld. Eind 2024 kwam het eerste bezwaar binnen tegen een besluit dat gecoördineerd tot stand was gekomen. Eind 2025 volgden nog drie bezwaarschriften die eveneens voortkwamen uit gecoördineerde besluitvorming.

In januari 2025 vond voor het eerst een gezamenlijke hoorzitting plaats met een college.

De inwerkingtreding van de Omgevingswet heeft duidelijk grote veranderingen met zich meegebracht. Deze veranderingen brengen uitdagingen met zich mee, maar bieden ook kansen voor een efficiëntere en meer geïntegreerde aanpak van vergunningverlening en bezwaarafhandeling. Zo ervaren bezwaarmakers het als positief dat besluiten die via gecoördineerde besluitvorming tot stand zijn gekomen, gezamenlijk worden behandeld tijdens een hoorzitting. De komende jaren zullen uitwijzen hoe deze ontwikkelingen zich verder ontploffen.

Hoogheemraadschap van
Delfland

Klachtencommissie Jaarverslag 2025

Hoogheemraadschap van Delfland

Voor u ligt het jaarverslag van de klachtencommissie van het Hoogheemraadschap van Delfland.

Dit jaarverslag heeft betrekking op alle klachten die in de periode van 1 januari 2025 tot en met 31 december 2025 zijn binnengekomen bij Delfland.

Dit verslag gaat onder meer in op de samenstelling van de klachtencommissie, de werkwijze en de taakstelling, alsmede de behandeling en afhandeling van de ingekomen klachten.

Klachtencommissie Hoogheemraadschap van Delfland,

mr. R. van Heusden
voorzitter

mr. M.M. Visser
secretaris

Delft,
14 januari 2026

Inhoud

De klachtencommissie van Delfland	4
Samenstelling van de klachtencommissie	5
Behandeling en afhandeling van klachten in 2025	6
Slotwoord	7

De klachtencommissie van Delfland

Op grond van hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) heeft iedereen het recht om bij een bestuursorgaan te klagen over de wijze waarop het bestuursorgaan, of een onder de verantwoordelijkheid van het bestuursorgaan werkzame persoon, zich in een concrete situatie jegens hem of iemand anders heeft gedragen.

Het indienen van een klacht bij het Hoogheemraadschap van Delfland kan via het Servicepunt. Een klacht kan ook per post of e-mail worden ingediend bij de klachtencommissie. De website van het Hoogheemraadschap van Delfland laat de verschillende mogelijkheden zien ([Klacht indienen - Delfland \(hhdelfland.nl\)](https://www.hhdelfland.nl/klachten)).

Type klachten

Meldingen en formele klachten

De ingediende klachten kunnen onderscheiden worden in twee typen: meldingen en formele klachten. Meldingen zijn divers van aard. Onderwerpen waar meldingen over binnenkomen zijn bijvoorbeeld: stankoverlast, wateroverlast en achterstallig onderhoud. Voor meldingen gelden geen vormvereisten en deze worden zo snel mogelijk door de desbetreffende afdeling afgehandeld.

Een formele klacht heeft betrekking op een bejegening door Delfland en wordt ingediend met een klaagschrift. Een klaagschrift moet voldoen aan de wettelijke eisen die gesteld worden in afdeling 9.1.2 e.v. van de Awb, zo moet een formele klacht schriftelijk worden gedaan. Een ingekomen klaagschrift wordt in behandeling genomen door de onafhankelijke klachtencommissie, die is ingesteld door dijkgraaf en hoogheemraden van het Hoogheemraadschap van Delfland (hierna: het college). De werkwijze van de klachtencommissie is vastgelegd in de Klachtenverordening Hoogheemraadschap van Delfland. Deze verordening is te raadplegen via de officiële bekendmakingen op overheid.nl.

De commissie heeft twee taken: de behandeling van de ingekomen klacht en de advisering aan het college over de klacht. Behandeling betekent het onderzoeken van de klacht, inclusief het horen van de klager en degene tegen wie de klacht zich richt. Vervolgens brengt de commissie advies uit aan het college. In het geval er naar het oordeel van de commissie sprake is van een gegronde klacht, bevat het advies eventuele conclusies die het college aan de bevindingen kan verbinden. Ook kan de commissie aanbevelingen doen. De commissie heeft niet tot taak om een definitief oordeel uit te spreken. Die bevoegdheid ligt bij het college van Delfland.

Wanneer de klager het niet eens is met het oordeel van het college van Delfland, dan kan de klager een verzoekschrift indienen bij de Nationale ombudsman.

Samenstelling van de klachtencommissie

De klachtencommissie bestaat uit onafhankelijke leden met een juridische, bestuurlijke en/of ambtelijke achtergrond. De samenstelling van de klachtencommissie is als volgt:

Voorzitter: Mevrouw mr. R. van Heusden

Leden: Mevrouw mr. ing. M.R. Hettinga
 Mevrouw mr. W. van den Hoek
 De heer mr. M.T.A.M. Klomp (tevens plaatsvervangend voorzitter)
 De heer mr. R.V.G. van Leeuwarden
 De heer mr. M.H.E. Mathon (tevens plaatsvervangend voorzitter)

De klachtencommissie wordt ondersteund door de secretaris mevrouw mr. M.M. Visser. Mevrouw mr. H. el Mokhtari-Heimensen en mevrouw mr. A.J. van Asperen-den Haan ondersteunen de klachtencommissie als plaatsvervangend secretarissen.

Behandeling en afhandeling van klachten in 2025

Een formele klacht richt zich op de bejegening door Delfland. Een klacht kan verschillende oorzaken hebben. In sommige gevallen is een burger verbaasd, teleurgesteld of geïrriteerd door de gang van zaken of de wijze of het moment waarop bijvoorbeeld onderhoud wordt uitgevoerd.

Eind 2025 stond er nog een klacht open die vóór dat jaar was ingediend.

In 2025 ontving de klachtencommissie twee formele klachten. Eén klacht is door bemiddeling van de secretaris informeel opgelost tussen de betrokken partijen. De andere klacht kwam eind 2025 binnen en is nog in behandeling. Eén klacht ging over een melding die niet correct was afgehandeld en is inmiddels door de betreffende afdeling opgelost, tot tevredenheid van de indiener. De andere klacht betreft de bejegening door een medewerker van Delfland en wordt momenteel behandeld door de betreffende afdeling. De eerste klacht is afgehandeld, terwijl de tweede klacht in 2026 verder zal worden behandeld.

Hieronder wordt weergegeven welke klachten door de klachtencommissie zijn behandeld:

Klacht 1	Melding niet goed afgehandeld
Klacht 2	Onjuiste bejegening

Naast deze twee klachten is een aantal meldingen ontvangen, waarvan de indieners dachten dat het om een formele klacht ging. Deze melders zijn door de secretaris direct gebeld en vervolgens zijn de meldingen bij de desbetreffende afdeling uitgezet en afgehandeld. Deze meldingen gingen over diverse onderwerpen, onder andere: achterstallig onderhoud, stilstaand water, wateroverlast, stankoverlast en verkeerd aangemeerde boten. De afdelingen namen contact op met melders of gingen ter plaatse de melding onderzoeken. Het is dan aan de afdeling om op adequate wijze te communiceren om ervoor te zorgen dat de melding naar tevredenheid van de melder wordt afgedaan. Zo nodig is de secretaris van de klachtencommissie hierbij behulpzaam geweest.

Slotwoord

Het is belangrijk dat klachten snel en adequaat worden opgepakt. In 2025 zijn de klachten relatief snel afgehandeld: één klacht is opgelost, terwijl een andere klacht die eind 2025 is binnengekomen in 2026 verder wordt behandeld. In het eerste geval heeft informeel overleg positief bijgedragen aan de afhandeling. Door snel en doeltreffend te reageren, kon die klacht vlot worden opgelost. Bij de tweede klacht is de klagende partij tijdig geïnformeerd over het vervolg van de behandeling.

Aan de leden van de verenigde vergadering

ONS KENMERK

2499310

DELFT

24 februari 2026

ONDERWERP

Jaarverslagen Bezwaarschriftencommissie en Klachtencommissie over het jaar 2025

Geachte VV-leden,

Ieder jaar stelt de onafhankelijke Bezwaarschriften- en Klachtencommissie (hierna: de commissie) twee jaarverslagen op. In bijlagen 1 en 2 bij deze brief vindt u het Jaarverslag 2025 van de Bezwaarschriftencommissie Delfland en het Jaarverslag 2025 van de Klachtencommissie Delfland.

De commissie is ingesteld door Delfland met als doel om het college te adviseren op het gebied van de ingediende bezwaren en ingekomen formele klachten. De commissie bestaat uit onafhankelijke leden die voor een periode van vier jaar door het college worden benoemd, met de mogelijkheid tot eenmalige verlenging van vier jaar.

Het jaarverslag van de Bezwaarschriftencommissie Delfland bevat onder andere cijfers over het aantal ontvangen bezwaarschriften en informatie over de door de commissie uitgebrachte adviezen. Het aantal ingediende bezwaarschriften in 2025 (39) is toegenomen ten opzichte van het aantal ingediende bezwaarschriften in 2024 (22). Het grootste gedeelte van de bezwaarschriften is ingediend tegen omgevingsvergunningen voor een wateractiviteit (watervergunning) of opgelegde lasten onder dwangsom. In het jaarverslag van de Bezwaarschriftencommissie is een schematische weergave opgenomen over de beleidsterreinen en afhandeling van de bezwaren. In 2025 zijn alle door het college genomen beslissingen op bezwaar in lijn met het advies van de commissie.

In het jaarverslag van de Klachtencommissie is te lezen dat er in 2025 twee formele klachten zijn ontvangen. Eén klacht is door bemiddeling van de secretaris van de Klachtencommissie informeel tussen partijen afgedaan, terwijl de andere nog in behandeling is.

Net als in 2024 heeft Delfland in 2025 actief getracht om via het informele traject bezwaarschriften en klachten af te handelen, door de verkenning van het informele traject als uitgangspunt te nemen. Een groot aantal bezwaarschriften is na toepassing van de informele aanpak ingetrokken.

Tenslotte is in het jaarverslag van de Bezwaarschriftencommissie aandacht besteed aan de in 2024 ingevoerde Omgevingswet en de gevolgen daarvan voor Delfland, de commissie en de bezwaarmakers. In dit kader is tevens de coördinatieregeling besproken. In 2025 heeft de eerste gecoördineerde hoorzitting plaatsgevonden, in samenwerking met de gemeente Lansingerland. Deze hoorzitting is succesvol verlopen. Met name bezwaarmakers waardeerden deze aanpak, omdat zij in één keer voor al hun bezwaren konden worden gehoord, wat een positief aspect van de Omgevingswet is.

Met vriendelijke groet,
Dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland,

de Secretaris,

de Dijkgraaf,

ir. P.C. Janssen

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Hoogheemraadschap van
Delfland

ONS KENMERK
2493712

DATUM D&H VERGADERING
24 februari 2026

Aan de leden van de verenigde vergadering

ONDERWERP

Verantwoordingsrapportage 2025 Toezicht en Handhaving

Geachte leden van de verenigde vergadering,

Toezicht en Handhaving van Delfland is actief op veel terreinen. Het werk omvat onder meer: het controleren van tuinders op illegale lozingen, het controleren of dijken en sloten goed zijn onderhouden en het toezicht op grondwateronttrekkingen. Over de uitvoering van al deze activiteiten rapporteren wij jaarlijks in de Verantwoordingsrapportage. Dit zijn wij ook verplicht vanuit de Omgevingswet. De Verantwoordingsrapportage 2025 laat deze veelzijdige bijdrage van Toezicht en Handhaving aan de kerntaken van Delfland zien. Met een duidelijk focus op het bijdragen aan het verbeteren van de waterkwaliteit en waterveiligheid en op de naleving van wet- en regelgeving. Graag vestigen wij uw aandacht op een aantal aansprekende resultaten die wij in 2025 hebben bereikt. In de volledige Verantwoordingsrapportage 2025 leest u veel meer informatie. Bijvoorbeeld een toelichting op de diverse prestatie-indicatoren en de resultaten voor onze activiteiten op het gebied van waterkwaliteit, waterveiligheid en waterkwantiteit.

Belangrijkste ontwikkelingen in 2025

In 2025 heeft onder meer het bestuur gevraagd hoe Delfland het instrument toezicht en handhaving nog effectiever kan inzetten om de waterkwaliteit te verbeteren. Delfland heeft in 2025 een aantal belangrijke stappen gezet om dit te bereiken:

- Delfland schrijft, wanneer dat passend is, niet alleen het bedrijf aan dat verantwoordelijk is voor een overtreding. In bepaalde situaties wordt ook de eigenaar of een andere direct betrokken persoon persoonlijk aangeschreven. In 2025 was dit het geval bij één directeur. Daarnaast wordt er nog één verhuurder aangeschreven omdat er lekkage optreedt vanuit een door hem verhuurde kas. Hierdoor wordt de verantwoordelijkheid direct en persoonlijk voelbaar voor de betrokken persoon, wat naar verwachting leidt tot een sterkere preventieve werking en bewuster handelen.
- Bij het inzetten van de last onder dwangsom (hierna: LOD) geldt dat deze binnen het bestuursrecht een voldoende prikkel moet geven om naleving af te dwingen en herhaling van overtredingen te voorkomen. Wanneer een opgelegde last niet tot het gewenste gedrag leidt, wordt de prikkel aangescherpt door de dwangsom te verhogen. Delfland heeft deze aanpak in 2025 een aantal keren toegepast. Zo is in één geval de dwangsom verhoogd naar 10.000 euro, met een maximum van 30.000 euro. En een bedrijf met een reeks aan overtredingen op verschillende locaties kreeg in één keer een dwangsom van 100.000 euro opgelegd.
- Daarnaast zijn in 2025, over alle toezicht- en handhavingsactiviteiten heen, in totaal 68 processen-verbaal opgemaakt. Tabel 1 geeft hiervan een overzicht.

Tabel 1. Strafrechtelijk en bestuursrechtelijk optreden

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Strafrechtelijk behandelt						
Totaal	83	30	16	26	24	68
Vaarproces-verbaal	66	19	7	10	4	28
SAM proces-verbaal *)	10	3	3	10	0	23
Uitgebreid proces-verbaal **)	7	8	6	6	20	17
LOD	-	-	5	3	35	41

*) Een Snelle Afdoening Milieu (SAM) proces-verbaal is een verkort proces-verbaal dat wordt gebruikt bij eenvoudige milieudelicten. Hierbij gelden specifieke voorwaarden, zoals dat er geen sprake mag zijn van recidive.

**) Een uitgebreid proces-verbaal is een volledige en gedetailleerde verslaglegging van een geconstateerde overtreding. Deze variant wordt toegepast bij meer complexe zaken en wanneer er sprake is van recidive.

Waterkwaliteit

Het verbeteren van de waterkwaliteit is een speerpunt in het coalitieakkoord 2023–2027. In 2025 hebben we hieraan bijgedragen met de risicogestuurde controles en regulier toezicht.

- De Risicogestuurde Aanpak is in 2025 ingezet in de Boezem 3 (Plas Prinsenbos), Dorppolder, Oud- en Nieuw Wateringveldschepolder en polder Berkel. Er zijn 175 controles uitgevoerd waarbij we negen LOD's oplegden.
- In de overige glastuinbouwgebieden zijn 404 reguliere controles uitgevoerd, waarbij twaalf LOD's zijn opgelegd.

Bij de controles in de glastuinbouw werd zowel straf- als bestuursrecht ingezet (zie tabel 2). In totaal zijn 21 LOD's opgelegd in de glastuinbouw. Er is een duidelijke versterking te zien van het strafrechtelijk optreden in de glastuinbouw: in 2025 is er 30 keer strafrecht toegepast ten opzichte van zeventien keer in 2024. Delfland treedt bij de zeven meest voorkomende overtredingen (zoals vervuilde drainage bij substraatteelt) direct op waarbij wij vaker processen-verbaal opmaken.

Tabel 2. Strafrechtelijk en bestuursrechtelijk optreden glastuinbouw

	2022	2023	2024	2025
Aantal keer strafrecht toegepast	5	11	17	30 ^{*)}
Last onder Dwangsom (LOD)	5	3	34	21
Invordering LOD	2	7	3	4

^{*)} Er zijn in totaal 30 strafzaken geregistreerd, inclusief lopende zaken en zaken die niet aan het Openbaar Ministerie zijn voorgelegd wegens onvoldoende bewijs.

PFAS-dossiers

In 2025 trof Delfland verhoogde PFAS-concentraties aan in een watergang in Forepark (Den Haag) en Agnetapark (Delft). Inmiddels zijn de eerste bevindingen van het brononderzoek voor Forepark binnen en kunnen we de eerste conclusies trekken. Dit onderzoek bevindt zich nu in de afrondingsfase. Het onderzoek in het Agnetapark bevindt zich nog in de verkennende fase.

Waterveiligheid

In 2025 voerden we inspectievluchten, controles en schouwen uit langs de primaire waterkeringen. Ook beoordeelden we objecten in en rond waterkeringen die risico's kunnen opleveren. Van de 46 onderzochte locaties zijn er twaalf hersteld. Voor de overige locaties hebben we maatregelen ingezet, zoals waarschuwingsbrieven en/of (voornemens) LOD.

Daarnaast houden we in de kustzone toezicht op activiteiten die invloed kunnen hebben op de veiligheid van de duinen, zoals de vergunningsplicht voor paviljoenhouders.

Waterkwantiteit

Delfland heeft wettelijke taken op het gebied van waterkwantiteit. Een belangrijk onderdeel hiervan is het toezicht op grondwateronttrekkingen en op het onderhoud van watergangen.

In 2025 vroegen we bij 294 glastuinbouwbedrijven gegevens op over hun grondwateronttrekking. 112 bedrijven leverden die informatie aan; de overige bedrijven kunnen dit nog tot 1 februari 2026 doen.

Daarnaast voerde Delfland de jaarlijkse schouwen uit, zoals de zomer-, najaars- en snoeischouw. Hiermee controleren we of watergangen goed worden onderhouden en het water vrij kan doorstromen. De schouwactiviteiten leverden gezamenlijk een groot aantal constatering op (zie tabel 3). Op basis hiervan zijn waar nodig waarschuwingsbrieven, voornemens tot het opleggen van een last onder bestuursdwang of bestuursdwangmaatregelen ingezet.

Tabel 3: Kentallen schouw

	Constatering 2023	Constatering 2024	Constatering 2025
Snoeischouw (voorjaar)	- ^{*)}	41	146
Zomerschouw	285	320	214
Waterkeringen schouw	- ^{*)}	380	610 ^{**)}
Najaarsschouw	1.466	1.800	1.563
Snoeischouw (najaar)	194	218	777

^{*)} Van dit jaar zijn geen gegevens beschikbaar.

***) Van de 610 constatering door Delfland zijn er na beoordeling 253 overgebleven waar specifieke inzet van toezicht en handhaving nodig was.*

Integraal toezicht projecten

'Integraal toezicht projecten' zijn projecten die meerdere jaren toezicht en/of extra toezicht vereisen. Het toezicht op deze projecten raakt alle taken van Delfland: waterkwaliteit, waterkwantiteit en waterveiligheid. De hierna beschreven activiteiten gaan alleen over de activiteiten die Toezicht en Handhaving uitvoert bij het project.

Het project A16 Rotterdam is afgerond en de snelweg is in oktober 2025 geopend. Voor Delfland wordt in het eerste kwartaal van 2026 nog een gemaal gebouwd op landgoed de Tempel.

Verder is de verbouwing van Kijkduin op en nabij de zeewering afgerond. Wij hebben toezicht gehouden op deze werkzaamheden en er zijn geen overtredingen geconstateerd.

Deze brief delen wij ook actief met de omgevingsdiensten en andere samenwerkingspartners om de samenwerking verder te versterken.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Dijkgraaf en Hoogheemraden van Delfland,

de secretaris,

de dijkgraaf,

ir. P.C. Janssen

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Bijlagen: 1 Verantwoordingsrapportage 2025 Toezicht en Handhaving

Verantwoordingsrapportage 2025

Toezicht en Handhaving

Hoogheemraadschap van
Delfland

Inhoud

1	Inleiding	4
2	Prestatie-indicatoren	4
3	Kentallen	5
4	Waterkwaliteit	6
4.1.	Resultaten glastuinbouw	6
4.2	Risicogestuurde Aanpak	7
4.3	Regulier toezicht glastuinbouw	7
4.4	Overig glastuinbouw	8
4.4.1	Project Aanvullende Aanpak Waterkwaliteit Toezicht en	8
4.4.2	Rekenkameronderzoek	9
4.4.3	Opvolging moties	9
4.5	Toezicht op directe lozingen	9
4.6	PFAS-dossiers	9
5	Waterveiligheid	10
5.1	Zorgplicht primaire keringen	10
5.2	Niet-waterkerende objecten	10
5.3	Toezicht kust en duinen	10
6	Waterkwantiteit	10
6.1	Grondwateronttrekkingen	10
6.2	Schouw	11
6.2.1	Kentallen schouw	11
6.2.2	Snoeischouw (voorjaar)	11
6.2.3	Zomerschouw watergangen	11
6.2.4	Waterkeringenschouw	11
6.2.5	Najaars- en snoeischouw (najaar)	12
7	Integraal toezicht projecten	12
7.1	A16 Rotterdam	12
7.2	A24 Blankenburgverbinding	12
7.3	N211 Wippolderlaan	12
7.4	Warmtetransportleiding WarmtelinQ	12
7.5	Verbouwing boulevard Scheveningen en verbouwing Kijkduin	13
7.6	Groot onderhoud N468	13
7.7	Warmtenetwerk Westland	13
8	Regulier en cyclisch toezicht	13
8.1	Vaarsurveillance	13
8.2	Luchtsurveillance	14
8.3	Veldsurveillance	14
8.4	Afhandeling incidentmeldingen en klantvragen	14

8.5 Heffingen.....	15
9 Overige werkzaamheden	15
9.1 Omgevingswet	15
9.2 Wet politiegegevens en Boa Registratie Systeem.....	15
9.3 Veiligheid.....	15
9.4 Samenwerking met ketenpartners.....	16
9.5 Bedrijfssysteem Relieve	16
9.6 Woo-verzoeken	16
10 Inzet innovatieve technieken.....	16
10.1 Drones	16
10.2 PowerBI Dashboard en nieuwe rapportagemogelijkheden	17
11 Personeel & bezetting.....	17
Bijlage 1: Begrippenlijst.....	18

1 Inleiding

Het Omgevingsbesluit (onderdeel van de Omgevingswet) schrijft voor om jaarlijks te rapporteren over het uitvoeringsprogramma (dossiernummer:3627). Daarnaast vindt Delfland het belangrijk om het bestuur met de verantwoordingsrapportage aan te tonen hoe het met toezicht en handhaving een bijdrage levert aan het bereiken van de doelen in het coalitieakkoord. Toezicht en handhaving is een van de instrumenten die Delfland hanteert bij het realiseren van zijn doelstellingen.

In deze Verantwoordingsrapportage 2025 beschrijft Delfland op hoofdlijnen welke resultaten Toezicht en Handhaving heeft bereikt. Wanneer de resultaten vragen om een toelichting of verklaring wordt deze gegeven, bijvoorbeeld omdat het onderwerp bestuurlijk en/of inhoudelijk relevant is. Of omdat de geplande doelstelling (prestatie-indicator) niet is gerealiseerd. In deze rapportage staat geen verslag over de financiële middelen. Hierover rapporteert Delfland binnen de planning- en control cyclus.

2 Prestatie-indicatoren

Delfland stelt voor Toezicht en Handhaving bestuurlijke en ambtelijke prestatie-indicatoren vast. De bestuurlijke indicatoren (tabel 1) richten zich op de controle van de glastuinbouw in het gebied en op de controle van niet-waterkerende objecten (NWO's). De ambtelijke indicatoren (tabel 2) richten zich op de uitvoering van de schouw in de zomer en het najaar, de controles van verleende vergunningen en ontvangen meldingen en van verschillende soorten surveillance. De volgende hoofdstukken bieden verdiepende informatie over de verschillende onderwerpen.

Tabel 1. Bestuurlijke prestatie-indicatoren voor 2025

	Prestatie-indicator	Realisatie	Resultaat
Toezicht glastuinbouw	1.275 bedrijven UO-rapportages (= 95%)	1.202 (94%**) 	(K)PI niet behaald
	35 controles van ingediende UO-rapportages*) (vanaf mei)	Onbekend 	Onbekend
Controle niet-waterkerende objecten op opgeknapte kades	100% controle van opgeknapte kades	100% 	(K)PI is behaald

*) In het kader van de Omgevingswet moeten glastuinbouwbedrijven jaarlijks een milieurapportage indienen, de UO-rapportage.

**) De UO-rapportages moeten op 1 mei zijn aangeleverd.

Van de 1.275 actieve en rapportageplichtige glastuinbouwbedrijven diende 94% tijdig een UO-rapportage in. De KPI is niet behaald door storingen en gewinning aan het nieuwe systeem.

Delfland controleerde de ingediende UO-rapportages en registreerde ze in het systeem van UO-Glastuinbouw. Deze cijfers zijn vanwege een systeemfout nog niet uitgedraaid. Delfland kan dit niet bespoedigen, omdat het systeem onder beheer van de uitvoeringsorganisatie UO-Glastuinbouw valt. De resultaten nemen we daarom op in de volgende tussentijdse rapportage.

Tabel 2. Ambtelijke prestatie-indicatoren voor 2025

KPI	Realisatie	Resultaat
Opstellen Uitvoeringsprogramma 2025 en vaststellen in februari	Uitgevoerd 	(K)PI is niet behaald Uitgevoerd, maar niet tijdig behaald
Uitvoering snoeischouw voorjaar	Uitgevoerd 	(K)PI is behaald 140 constatering

Uitvoering zomerschauw	Uitgevoerd	(K)PI is behaald 214 constatering
Uitvoering najaarsschauw	Uitgevoerd	(K)PI is behaald 1.563 constatering
Uitvoering schouw buitengewoon onderhoud	Uitgevoerd	(K)PI is behaald
Surveillance: Handhavingsdagen: 4	6 uitgevoerd	(K)PI is behaald
Inspectievluchten: 10	12 uitgevoerd	(K)PI is behaald
Watersurveillance: 550 uur	550 uur	(K)PI is behaald
Toezicht afgegeven vergunningen en meldingen: 1.100 uitgevoerde controles	1.908 uitgevoerd*)	(K)PI is behaald

*) Veel vergunningen en meldingen gaan over het onttrekken van grondwater of het aanleggen van kabels en leidingen in waterstaatswerken. Delfland handelt deze administratief af zonder fysieke controle, aangezien het zaken betreft die geen of nihil risico vormen voor Delfland. In 2025 betrof het 618 administratieve controles van de in totaal 1.908 uitgevoerde controles. Dit verklaart waarom de realisatie veel hoger is dan de KPI.

3 Kentallen

Het Omgevingsbesluit (onderdeel van de Omgevingswet) schrijft voor dat de verantwoordingsrapportage een aantal kentallen (tabel 3) opneemt. Het gaat dan om aantallen handhavingsverzoeken, Woo-verzoeken (Wet open overheid), overtredingen (ingedeeld naar aard) en ook strafrechtelijke afdoeningen.

Tabel 3. Kentallen

	Aantal 2020	Aantal 2021	Aantal 2022	Aantal 2023	Aantal 2024	Aantal 2025
Handhavingsverzoeken						
Totaal	4	6	6	4	3	1
Gegrond verklaard	1	1	1	-	2	-
Ongegrond verklaard	3	4	4	4	1	-
Niet ontvankelijk	-	1	1	-	-	-
In behandeling	-	-	-	-	-	1
Woo-verzoeken	-	-	-	3	7	1
Soorten overtredingen aan de hand van de landelijke handhavingsstrategie*)						
Totaal	240	263	239	239	316	233
Lichte segment	206	219	207	191	224	175
Middensegment	30	28	22	33	67	41
Zware segment	4	16	10	15	25	17
Strafrechtelijk behandeld						
Totaal	83	30	16	26	24	68
Vaarproces-verbaal	66	19	7	10	4	28
Snelle Afdoening Milieu proces-verbaal	10	3	3	10	0	23
Uitgebreid proces-verbaal	7	8	6	6	20	17

LOD	-	-	5	3	35	41
Invordering LOD	-	-	2	7	3	6

**) De landelijke handhavingsstrategie omgevingsrecht is een matrix om te bepalen welke sanctie bij welke overtreding past. De indeling is afhankelijk van de ernst van de overtreding en het gedrag van de overtreder.*

Delfland hanteert een strikter handhavingsbeleid: we treden direct op waarbij wij vaker processen-verbaal opmaken. In totaal heeft Delfland in 2025 68 processen-verbaal opgemaakt. In 2024 zijn er 24 processen-verbaal opgemaakt.

4 Waterkwaliteit

Een van de belangrijkste speerpunten in het coalitieakkoord 2023–2027 is het verbeteren van de waterkwaliteit. Delfland stelt jaarlijks een begroting op, zo ook voor 2025. Hierin komen alle onderwerpen waar Delfland aan werkt of bij betrokken is aan de orde. Met specifieke aandacht voor de twee belangrijkste uitdagingen van de huidige tijd voor een waterschap: waterkwaliteit en klimaatverandering. Onderstaande is overgenomen uit de begroting van 2025.

Uit de begroting 2025:

Waterkwaliteit

In ons coalitieakkoord en de begroting 2025 neemt de verbetering van de waterkwaliteit in ons gebied een prominente plek in. Dit is urgent vanwege de KRW-doelstellingen (Kaderrichtlijn Water) die uiterlijk in 2027 moeten zijn behaald. De verbetering van de waterkwaliteit, zoals we die jaren in de statistieken konden zien, lijkt te stagneren. Onze aanpak kent drie grote lijnen:

1. Terugdringen van emissies: voorkomen dat schadelijke stoffen in het water komen. Dat geldt voor stedelijk en landelijk gebied. We hebben een specifieke aanpak voor het glastuinbouwgebied, waar de gemeten waarden nog niet voldoen aan de gestelde normen.

Hier werken we met een gecombineerde aanpak van handhaving met enerzijds de Risicogestuurde Aanpak en regulier toezicht op de glastuinbouw en anderzijds door mee te denken en te adviseren (zoals watercoaches). Deze aanpak werpt zijn vruchten af en wordt in 2026 voortgezet.

4.1. Resultaten glastuinbouw

Delfland voerde in 2025 579 controles uit in glastuinbouwgebieden. Tabel 4 toont de verschillende soorten aanpak.

Tabel 4. Controles glastuinbouw

Soorten aanpak	Aantal 2022	Aantal 2023	Aantal 2024	Aantal 2025
Controles Risicogestuurde Aanpak	-	92	183	175
Gebiedsgerichte monitoring en handhaving	177	35	14	—*)
Controles regulier toezicht glastuinbouw	12	128	123	404
Rainlevelr	2	2	4	0
Totaal	191	257	324	579

**) De Gebiedsgerichte Aanpak is per 2023 beëindigd en vervangen door de Risicogestuurde Aanpak. In 2025 bestond de Gebiedsgerichte Aanpak niet meer.*

Delfland koos in 2025 binnen de Risicogestuurde Aanpak (zie hiervoor ook paragraaf 4.2) voor relatief kleinere polders met minder bedrijven. Met als gevolg dat het aantal uitgevoerde controles lager uitviel in vergelijking met het voorgaande jaar.

De stijging van het aantal controles binnen het reguliere toezicht op de glastuinbouw ten opzichte van vorig jaar (404 ten opzichte van 123 in 2024) is toe te schrijven aan een verbeterd registratiesysteem. Waar voorheen gebruik werd gemaakt van meerdere

registratiesystemen en niet alle controles werden vastgelegd, vindt de registratie nu volledig en uniform plaats in één systeem.

Tabel 5 biedt een overzicht van het strafrechtelijke en bestuursrechtelijk optreden naar aanleiding van de controles in de glastuinbouw, inclusief een vergelijking met voorgaande jaren.

Tabel 5. Strafrechtelijk en bestuursrechtelijk optreden in de glastuinbouw

	Aantal 2022	Aantal 2023	Aantal 2024	Aantal 2025
Aantal keer strafrecht toegepast	5	11	17	30 ^{*)}
Last onder Dwangsom (LOD)	5	3	34	21
Invordering LOD	2	7	3	4

**) Er zijn in totaal 30 strafzaken geregistreerd, inclusief lopende zaken en zaken die niet aan het Openbaar Ministerie zijn voorgelegd wegens onvoldoende bewijs.*

Er is een duidelijke versterking te zien van het strafrechtelijk optreden in de glastuinbouw: in 2025 paste Delfland 30 keer strafrecht toe ten opzichte van zeventien keer in 2024. Delfland treedt bij de zeven meest voorkomende overtredingen direct op waarbij er vaker processen-verbaal zijn opmaakt.

4.2 Risicogestuurde Aanpak

Sinds 2023 werkt Delfland met de Risicogestuurde Aanpak. Dit betekent dat we extra intensief toezicht houden en extra handhaven in een aantal vervuilde glastuinbouwgebieden. Bij de Risicogestuurde Aanpak prioriteert Delfland de inzet van toezicht en handhaving op basis van een aantal risico's dat zich de afgelopen jaren heeft voorgedaan. Iedere zes maanden selecteren we twee polders met de hoogste vervuiling en hanteren we een intensieve aanpak om overtreders op te sporen, overtredingen te stoppen en overtreders te vervolgen. Delfland beoordeelt de prioritering van de Risicogestuurde Aanpak op basis van de resultaten uit het glastuinbouwmeetnet, ad-hoc meldingen en regulier toezicht. Een groot deel van deze controles voeren we uit samen met de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH). We maken binnen de Risicogestuurde Aanpak gebruik van een mobiel meetnetwerk, dit zijn meters die we zelf in de watergangen plaatsen waar we risicogestuurd toezicht houden. Daarnaast worden wekelijks vaste meetrondes gedaan.

De Risicogestuurde Aanpak is dit jaar ingezet in:

- Boezem 3 (Plas Prinsenbos);
- Dorppolder;
- Oud- en Nieuw Wateringveldschepolder;
- Polder Berkel.

Dit leidde tot negen LOD's.

We deden 12daarnaast ook nog nazorgacties in: de Oude Campspolder, de polder van Nootdorp, Waalblok, de Boschpolder, de Groeneveldse polder en de Zuidpolder van Delfgauw.

Delfland werkte in 2025 samen met de ODH en de Dienst centraal milieubeheer Rijnmond (DCMR), waarna zij handhavingszaken startten rond bodemlozingen en lekkages. Naast deze lozingen en lekkages worden er in 2026 nog een aantal restpunten verder onderzocht.

4.3 Regulier toezicht glastuinbouw

Naast de controles in de polders van de Risicogestuurde Aanpak houdt Delfland regulier toezicht op de glastuinbouw in de overige polders. Het reguliere toezicht voeren we uit op basis van ad-hoc meldingen, eigen waarnemingen en constatering, handhavingsdagen en signaaltoezicht door omgevingsdiensten. Naar aanleiding van het reguliere toezicht legden we in totaal twaalf LOD's op in 2025.

Daarnaast controleerde Delfland opgelegde LOD's van minimaal een half jaar geleden nogmaals, ook wel dwangsomcontroles genoemd. In 2025 waren dat 51 controles. De gecontroleerde LOD's zijn afkomstig uit 2023 en 2024. Dit resulteerde in vier

invorderingsbesluiten als gevolg van niet-naleving. Bij één bedrijf leidde dit tot een verhoging van de dwangsom naar €100.000 en legden we ook een dwangsbesluit op aan de natuurlijke persoon die bij dit bedrijf betrokken is (zie hiervoor 4.4.1).

4.4 Overig glastuinbouw

In 2025 is er een vervolg geweest op de LOD die Delfland in oktober 2023 oplegde aan de gemeente Westland vanwege het illegale overstorten van het Centrale Afvoersysteem Drainagewater (CAD-systeem). In 2025 stelde de rechtbank Delfland in het gelijk; het besluit tot LOD bleef in stand. De gemeente Westland tekende een hoger beroep aan bij de Raad van State. De behandeling vindt naar verwachting plaats in 2026.

In 2025 vond er twee keer een incident plaats bij het gemaal De Vlot, dit is onderdeel van het CAD-systeem. De gemeente Westland plaatste daar mestzakken om verdere illegale overstorten te voorkomen. Deze mestzakken zijn lekgepikt door vandalen. De gemeente nam direct contact met Delfland op en implementeerde passende maatregelen. Op basis van onze eigen meetresultaten konden we vaststellen dat het effect op de waterkwaliteit beperkt is gebleven.

4.4.1 Project Aanvullende Aanpak Waterkwaliteit Toezicht en Handhaving

Het project 'Aanvullende Aanpak Waterkwaliteit Toezicht en Handhaving' sluit aan op het onderdeel 'Regels maken, Regels benutten' uit het Programma Waterkwaliteit en richt zich op strengere handhaving in de glastuinbouw. Deze aanpak heeft de volgende doelstellingen: het maximaal benutten van de zorgplicht, het uitbreiden van de kring van overtreders (van rechtspersonen naar ook natuurlijke personen en verhuurders), het verhogen van dwangsommen, communicatie en intensieve samenwerking met partners.

In 2025:

- Stelde Delfland een nieuwe beleidsregel Zorgplicht bij lozingsactiviteiten glastuinbouw vast. Hierdoor weten ondernemers welke verantwoordelijkheden zij hebben en waar Delfland op let bij toezicht en handhaving.
- Zijn er geen zorgplichtbesluiten verzonden, omdat geschikte casussen vooralsnog ontbreken.
- Is de kring van overtreders uitgebreid van bedrijven naar individuen. Delfland schrijft, wanneer dat passend is, niet alleen het bedrijf aan dat verantwoordelijk is voor een overtreding. In bepaalde situaties wordt ook de eigenaar of een andere direct betrokken persoon persoonlijk aangeschreven. In 2025 was dit het geval bij één directeur. Daarnaast wordt er nog één verhuurder aangeschreven omdat er lekkage optreedt vanuit een door hem verhuurde kas. Hierdoor wordt de verantwoordelijkheid direct en persoonlijk voelbaar voor de betrokken persoon, wat naar verwachting leidt tot een sterkere preventieve werking en bewuster handelen.
- Is de hoogte van de opgelegde dwangsommen fors verhoogd. Bij het inzetten van de last onder dwangsom geldt dat deze binnen het bestuursrecht een voldoende prikkel moet geven om naleving af te dwingen en herhaling van overtredingen te voorkomen. Wanneer een opgelegde last niet tot het gewenste gedrag leidt, wordt de prikkel aangescherpt door de dwangsom te verhogen. Delfland heeft deze aanpak in 2025 een aantal keren toegepast. Zo is in één geval de dwangsom verhoogd naar 10.000 euro, met een maximum van 30.000 euro. En een bedrijf met een reeks aan overtredingen op verschillende locaties kreeg in één keer een dwangsom van 100.000 euro opgelegd.
- Communiceerden we actief via meerdere nieuwsberichten. Dit leidde tot media-aandacht.
- Intensiveerden we de samenwerking met ketenpartners, andere waterschappen en sectorpartijen, waaronder de LOD's en de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA). Zo gaf Delfland op 17 juni 2025 een seminar aan medewerkers van het Ministerie van Justitie en Veiligheid over waterkwaliteit en strafrecht. Het seminar leidde tot onderzoek naar een relatief nieuw onderdeel binnen het strafrecht, namelijk

het ontnemen van wederrechtelijk voordeel.¹ Dit onderdeel komt naast het opleggen van een strafrechtelijke geldboete. Het is de bedoeling dit instrument in de toekomst vaker in te zetten, wanneer er een zaak is die zich hiervoor leent.

De evaluatie van de Aanvullende Aanpak bieden we in het eerst kwartaal van 2026 aan het dagelijks bestuur aan.

4.4.2 Rekenkameronderzoek

De Rekenkamer Delfland voerde een onderzoek uit naar toezicht en handhaving op waterkwaliteit. De Rekenkamer concludeert dat het toezicht en de handhaving van Delfland doeltreffend en doelmatig is en zichtbaar bijdraagt aan het realiseren van de KRW-doelen, ook al is een direct causaal verband moeilijk aan te tonen. Verder concludeert de Rekenkamer dat alle onderdelen van de beleids- en uitvoeringscyclus adequaat zijn ingevuld met betrekking tot het toezicht- en handavingsproces. Het beleid en de doelen voor waterkwaliteit zijn helder en worden breed herkend en gedragen binnen de organisatie. De Risicogestuurde Aanpak beoordeelt de Rekenkamer als effectief en waardevol. Daarnaast is zowel de interne samenwerking tussen beleid en uitvoering als de externe samenwerking met de omgevingsdiensten goed en constructief.

In het rapport staan ook een zevental aanbevelingen. De bestuurlijke reactie is in december 2025 naar de Rekenkamer verzonden. Het definitieve rapport, inclusief de reactie van het college, wordt door de Rekenkamer aangeboden aan de verenigde vergadering in februari 2026.

4.4.3 Opvolging moties

Op 30 oktober 2025 nam de verenigde vergadering (VV) de motie "Overtreder onbekend" aan. In deze motie roept de VV het college op: "Bij bestuurlijke sancties op haar website en in de media bekend te maken aan welk bedrijf de sanctie is opgelegd, gelijk aan de handelswijze van DCMR." Naar aanleiding van deze motie heeft de portefeuillehouder toegezegd om te onderzoeken wat DCMR en andere overheden doen, welke lessen daaruit getrokken kunnen worden om de communicatie over handavingsacties verder aan te scherpen.

4.5 Toezicht op directe lozingen

Naast incidentele lozingen of lozingen bij een calamiteit, vinden ook bedrijfsmatige lozingen plaats op het oppervlaktewater. Dit zijn de zogenaamde directe lozingen. Ook lozingen van afvalwater rechtstreeks op een afvalwaterzuiveringsinstallatie van Delfland, valt onder 'directe lozingen'.

Voor deze lozingen verleende Delfland in het verleden vergunningen die geactualiseerd moeten worden. Hiervoor is het essentieel inzicht te hebben in de actuele situatie en de bevindingen van Delfland met betrekking tot deze lozingen. Voor de 27 vergunningen voor directe lozing is beoordeeld in hoeverre deze nog actueel zijn. Van deze vergunningen zijn er 17 gecontroleerd door Toezicht en Handhaving. De overige 10 vergunningen zijn recent verleend en hoefden daarom niet te worden gecontroleerd.

Van de 27 vergunningen:

- 15 vergunningen zijn actueel,
- 8 vergunningen moeten worden geactualiseerd, en
- 4 vergunningen worden ingetrokken

4.6 PFAS-dossiers

Halverwege 2025 trof Delfland opnieuw verhoogde PFAS-concentraties aan in een watergang in Forepark in Den Haag. Om die reden stuurden we in september 2025 en december 2025 brieven aan bewoners en plaatsen we nieuwsberichten op de website om bewoners te

¹ Het ontnemen van wederrechtelijk verkregen voordeel houdt in dat er wordt berekend hoeveel geld de overtreder heeft uitgespaard door een overtreding te begaan. Naast een geldboete eist het Openbaar Ministerie dan betaling van dit bedrag. Bij toewijzing door de strafrechter moet het bedrag worden betaald aan de Staat. In het waterstrafrecht is dit (nog) niet vaak voorgekomen. Zie voor een recent, spaarzaam voorbeeld ECLI:NL:RBOVE:2025:3290.

informerend. Dit gebeurde in samenwerking met de gemeente Den Haag en de Gemeentelijke Gezondheidsdienst Haaglanden. Delfland startte het brononderzoek. Samen met de gemeente Den Haag en de ODH zijn diverse maatregelen genomen. Het onderzoek bevindt zich nu in de afrondingsfase.

Ook troffen we verhoogde PFAS-waarden aan in het Agnetapark in Delft. Delfland heeft bewoners geïnformeerd per brief en door het plaatsen van waarschuwbordjes in de vijvers in het park. Dit onderzoek bevindt zich nog in een verkennende fase waarin alle beschikbare gegevens worden verzameld. De betrokken partijen in dit dossier zijn: de gemeente Delft, de Provincie, de DCMR en Delfland.

5 Waterveiligheid

Door de controles en handhaving op geconstateerde overtredingen levert Delfland ook een bijdrage aan de waterveiligheid binnen het gebied. In de volgende paragrafen volgt een beschrijving van enkele projecten.

5.1 Zorgplicht primaire keringen

Delfland heeft als beheerder van de primaire waterkering de plicht om te voldoen aan de zorgplicht uit de Omgevingswet. Jaarlijks bepalen we wat uitgevoerd moet worden om aan de eisen uit de zorgplicht te voldoen. Dit jaar leverden we onder meer een bijdrage aan het opstellen van het beheerplan kust van Delfland, hierin staan de activiteiten die Toezicht en Handhaving uitvoert om aan de doelen van Delfland bij te dragen. Zoals bijvoorbeeld de schouw waterkeringen en de inspectievluchten waarbij we ook de kustlijn en duinen inspecteren. Daarnaast houden we ook toezicht op de primaire keringen met regulier toezicht.

5.2 Niet-waterkerende objecten

Delfland beoordeelt de niet-waterkerende objecten; voorbeelden hiervan zijn bomen, leidingen en gebouwen op en nabij waterkeringen. In 2025 zijn hiervoor inspecties uitgevoerd. Uit deze inspecties kwamen de volgende constatering: dieren op de kering, illegale bouwwerken en afkalving van de waterkering. Naar aanleiding hiervan startten we op 46 plekken een handhavingstraject, waarvan inmiddels twaalf locaties weer in orde zijn gebracht. De overige locaties kregen waarschuwbrieven en/of (voornemen tot) een LOD.

5.3 Toezicht kust en duinen

Twee overheden hebben op dit moment nog geen omgevingsvergunning wateractiviteit voor de objecten die zij op het strand hebben geplaatst. Dit betreft voorzieningen zoals betonplaten, fitnessapparatuur, prullenbakken en borden. Deze objecten vallen onder dezelfde vergunningplicht als de strandpaviljoens. Daarnaast ontvingen in december dertien paviljoens en overheden een herinneringsbrief. Daarin staat dat zij vóór het nieuwe seizoen een vergunning moeten aanvragen en dat Delfland in 2026 direct handhaaft wanneer er geen geldige vergunning aanwezig is.

6 Waterkwantiteit

Door het uitvoeren van toezicht op grondwateronttrekkingen en de schouw levert Delfland een bijdrage aan de waterkwantiteit binnen ons gebied. In de volgende paragrafen staan de projecten beschreven.

6.1 Grondwateronttrekkingen

Als glastuinbouwbedrijven grondwater willen onttrekken voor hun gietwatervoorziening, dan zijn zij, tot een volume van 200.000 m³ bruto onttrekking, meldingsplichtig. Daarnaast zijn ze verplicht om jaarlijks het onttrokken volume grondwater te melden bij Delfland. In december 2025 is uitvraag gedaan bij de glastuinbouwbedrijven om hun onttrokken hoeveelheid grondwater over het kalenderjaar 2024 (digitaal) in te dienen.² Ook controleert Delfland de

² De uitvraag is later uitgevoerd dan oorspronkelijk gepland, omdat de technische uitvoering via Relieve 2.0 niet haalbaar bleek. Hierdoor is dit pas in december gedaan.

wasstraten die permanent grondwater onttrekken en moeten ook zij hun hoeveelheden onttrokken grondwater melden.

Kort samengevat:

- Er is bij 294 glastuinbouwbedrijven uitvraag gedaan naar permanente grondwateronttrekkingen.
- 118 glastuinbouwbedrijven hebben gereageerd. De overige 176 bedrijven kunnen tot 1 februari 2026 de onttrekkingen opgeven.
- Dertien wasstraten maken gebruik van grondwateronttrekking. In januari 2026 controleren we de vergunning en vragen we op hoeveel grondwater er in 2025 is onttrokken.
- Bij de kortdurende grondwateronttrekkingen uit 2025 zijn er nog 99 meldingen in behandeling. Op deze locaties moet Delfland controleren en/of hebben we geen onttrekkingsgegevens ontvangen.
- De kortdurende grondwatermeldingen bestaan bijvoorbeeld uit het aanleggen van een riolering, kelder of saneringswerkzaamheden.

6.2 Schouw

De controle op de onderhoudsverplichtingen van derden noemen we de schouw. Waterkeringen worden eenmaal per jaar, in oktober, geschouwd. Eventuele meldingen en/of constatering over het onderhoud voor of na de schouw, worden in het reguliere werk opgepakt. In tabel 6 staat een overzicht van de constatering per schouw.

6.2.1 Kentallen schouw

Tabel 6. Kentallen schouw

	Constateringen 2023	Constateringen 2024	Constateringen 2025
Snoeischouw (voorjaar)	-*)	41	146
Zomerschouw	285	320	214
Waterkeringen schouw	-*)	380	610**)
Najaarsschouw	1.466	1.800	1.563
Snoeischouw (najaar)	194	218	777

*) Van dit jaar zijn geen gegevens beschikbaar.

**) Van de 610 constatering door Delfland zijn er na beoordeling 253 overgebleven waar specifieke inzet van toezicht en handhaving nodig was.

6.2.2 Snoeischouw (voorjaar)

In 2024 startte Delfland met de pilot snoeischouw (voorjaar). Naar aanleiding van deze pilot integreerde Delfland de snoeischouw vanaf 2025 structureel in de reguliere schouwwerkzaamheden. In mei/juni voerden we de snoeischouw uit op trajecten waar Delfland komend baggerseizoen gaat baggeren. We controleerden de te baggeren trajecten op overhangende takken of bomen die de baggerwerkzaamheden hinderen.

Er waren 146 constatering, hierop hebben we aangeschreven en inmiddels zijn deze opgelost. De toename van het aantal constatering (van 41 in 2024 naar 146 in 2025) komt door deze nieuwe pilot. In 2025 scherpten we de instructies aan collega's aan en breidden we het beschikbare tijdspad uit wat de toename in constatering verklaart.

6.2.3 Zomerschouw watergangen

Delfland voerde de zomerschouw van de watergangen in juli 2025 uit. Daarbij zijn 214 constatering gedaan. Dit is lager dan in 2024 (320 constatering). Bij zes percelen (drie eigenaren) pasten we bestuursdwang toe. De gemaakte kosten worden verhaald op de overtredders.

6.2.4 Waterkeringenschouw

Delfland voerde in oktober de waterkeringenschouw uit.

- In eerste instantie registreerden we 610 constatering. Na de eerste controle bleven er 253 overtredingen over voor toezicht en handhaving. De schouw bevindt zich nu in de laatste fase. Hierna wordt bestuursdwang toegepast.
- We verstuurden 120 waarschuwingsbrieven.

6.2.5 Najaars- en snoeischouw (najaar)

In november begon Delfland met de najaarsschouw watergangen en de snoeischouw. Naar aanleiding van de constatering, verstuurden we brieven met het voornemen tot het opleggen van een LOD. Bij de najaarsschouw deden we minder constatering (1.563) dan in 2024 (1.800). Bij de snoeischouw juist meer: 777 versus 218.

7 Integraal toezicht projecten

'Integraal toezicht projecten' zijn projecten die meerdere jaren toezicht en/of extra toezicht vereisen. Het toezicht op deze projecten raakt alle taken van Delfland: waterkwaliteit, waterkwantiteit en waterveiligheid.

De hierna beschreven activiteiten gaan alleen over de activiteiten waarop toezicht en handhaving wordt gehouden bij de uitvoering van het project. Delfland heeft toezicht gehouden op de werkzaamheden en er zijn enkele overtredingen geconstateerd. De complete weergave van de activiteiten staat in de 'complexe projecten van derden'. Deze worden periodiek met de verantwoordelijke portefeuillehouder besproken.

7.1 A16 Rotterdam

In oktober 2025 is de snelweg geopend. Voor Delfland wordt in het eerste kwartaal van 2026 nog een gemaal gebouwd op landgoed De Tempel. Verder moet de bestaande vergunning worden gewijzigd voor het hebben en houden van de snelweg. Een aantal kunstwerken is met toestemming van Delfland gewijzigd, dit moet nog gereguleerd worden. Delfland constateerde geen overtredingen.

7.2 A24 Blankenburgverbinding

De tunnel ging 7 december 2024 officieel open. De overdracht van de assets van Rijkswaterstaat naar Delfland moet nog plaatsvinden. Hiervoor zijn meetgegevens verzameld en verwerkt. Delfland voert op basis van deze gegevens een controle uit en pakt de eventuele restpunten op die daaruit voortkomen. De watergangen die onder het beheer van Delfland vallen, worden ook overgedragen. Delfland constateerde geen overtredingen.

7.3 N211 Wippolderlaan

De reconstructiewerkzaamheden aan de N211 (Wippolderlaan) bij Wateringse Veld zijn vergesloofd. Voor de verdiepte kruising van de N211 met de N222 (Veilingroute) zijn voorbereidende maatregelen getroffen, zodat de werkzaamheden begin 2026 kunnen starten. De maatregelen zijn onder andere: het plaatsen van damwanden, verleggen van duikers en aanpassen van de verkeerskruising tussen de N222 en N211.

Bij de kruising van de N211 met de Laan van Wateringseveld zijn brughoofden en verbindingdelen geplaatst. Delfland constateerde geen overtredingen.

7.4 Warmtetransportleiding WarmtelinQ

De aanleg van de warmtetransportleiding, WarmtelinQ, Vondelingeplaat, vanuit ons beheersgebied, Lepelaarsingel tot de Nieuwe Maas begon dit jaar. Naast een aantal open ontgravingen waarbij we de leiding direct in de grond aanbrachten, zijn ook dit jaar vier gestuurde boringen uitgevoerd, in het zuidelijke traject (van de Lepelaarsingel naar de Nieuwe Maas):

- Onder de A20 door.
- Onder de Vlaardingesevaart door.
- Onder de Delflandsedijk door.
- Onder de Nieuwe Maas door.

In 2025 zijn Tracé A (Vlaardingen) en Tracé D (Rijswijk) afgerond. Voor Tracé E (Den Haag) zijn de laatste werkzaamheden verricht.

Tijdens de uitvoering constateerde Delfland enkele overtredingen met betrekking tot de grondwateronttrekking. De aannemer loste de overtredingen direct op.

7.5 Verbouwing boulevard Scheveningen en verbouwing Kijkduin

De werkzaamheden aan de Boulevard in Scheveningen lopen vertraging op. De doelstelling is het deel voor het Kurhaus uiterlijk 1 maart 2026 op te leveren. De loop- en transportbruggen zijn inmiddels verwijderd. De paviljoens voor de boulevard worden na 1 maart 2026 op hun nieuwe locatie geplaatst.

De verbouwing van Kijkduin op en nabij de zeewering is afgerond. Delfland constateerde geen overtredingen.

7.6 Groot onderhoud N468

Er vindt groot onderhoud plaats aan de Gaagweg, Oostgaag en Molenweg, gelegen op een regionale waterkering. Delfland houdt ook hier toezicht op en constateerde geen overtredingen.

Deeltraject 1 (Molenweg) rondde Delfland grotendeels af. We plaatsten alle damwanden en monteerden de deksloven. Het projectplan is uitgevoerd en ingemeten en de vispassage functioneert weer.

Deeltraject 2 (tussen de Oostgaag en de Kwakelweg) voerde Delfland aan de boezemzijde volledig uit. Aan de boezemzijde zijn alle damwanden geplaatst en ingemeten. De inlaten naar de polder zijn verlengd en operationeel. De werkzaamheden aan de polderzijde gaat Delfland echter nog uitvoeren.

Deeltraject 3 (Gaagweg) kon nog niet starten in verband met ingediende zienswijzen van omwonenden.

Deeltraject 5 (de Rijksweg van Schipluiden richting Delft) is aan de boezemzijde gereed. De werkzaamheden aan de polderzijde moeten hier eveneens nog worden uitgevoerd.

Ter hoogte van de jachthaven Schipluiden was een bestaande damwand ingestort. Om de situatie veilig te stellen, heeft Delfland op 16 december met spoed een watergang tijdelijk gedempt. Ook zijn er twee pvc-duikers in het aangrenzende weiland aangebracht, zodat de waterafvoer gewaarborgd bleef.

Verder zijn de bestaande toegangsbruggen naar woningen langs de Oostgaag verhoogd voor een betere aansluiting op de nieuwe weg.

7.7 Warmtenetwerk Westland

Parallel aan de Maasdijk, vanaf de Heenweg tot aan de Oranjesluis zijn in 2025 hoofdzakelijk ondergrondse transportleidingen aangelegd. Delfland constateerde geen overtredingen.

8 Regulier en cyclisch toezicht

Delfland voert regulier en cyclisch toezicht uit, zoals de vaarsurveillance, luchtsurveillance en veldsurveillance. In de volgende paragrafen staan de activiteiten die in deze periode van dit jaar plaatsvonden.

8.1 Vaarsurveillance

De vraag naar vaarsurveillance op onze vaarwateren neemt steeds meer toe. Door de gunstige weersomstandigheden in het voorjaar en de zomer van 2025 is er intensief gebruikgemaakt van de Delflandse vaarwegen. Dit resulteerde in een aanzienlijke toename van het aantal meldingen van overlast. Het zwaartepunt hiervan lag in juli.

Gedurende het vaarseizoen ontving Delfland 61 overlastmeldingen voor nautisch toezicht. In 2025 maakten we 28 processen-verbaal op tijdens nautische surveillances; een verzevenvoudiging ten opzichte van 2024. Het relatief lage aantal processen-verbaal in 2024

kan worden toegeschreven aan een vaarseizoen met veel neerslag, waardoor er minder vaaractiviteiten waren. Tijdens de twee nautische handhavingsdagen op 3 mei en zaterdag 6 september 2025 zijn diverse controles uitgevoerd.

- Op 3 mei schreven we vijf processen-verbaal uit wegens te hard varen.
- Op 6 september stelden we negen processen-verbaal op, onder andere voor te snel varen en voor het besturen van een snelle motorboot zonder geldig vaarbewijs.

Om adequaat in te spelen op de toegenomen vraag naar handhaving, trof Delfland dit jaar diverse maatregelen. We investeerden in effectievere en efficiëntere methoden om het (vaar)gedrag te beïnvloeden en de inzet van drones voor toezicht op het water. Hierdoor kunnen in korte tijd grote gebieden op discrete wijze worden verkend. Tijdens de georganiseerde handhavingsdagen zetten we daarnaast buitengewoon opsporingsambtenaren (Boa's) in burgerkleding in, zodat zij niet direct als Boa's van Delfland herkenbaar waren.

De uitgevoerde surveillancerondes zijn gebaseerd op actuele meldingen en eigen waarnemingen vanaf land, water en in de lucht. Door het combineren van deze bronnen konden we overtreders doelgericht opsporen en waar nodig vervolgen. Ook hebben waarnemingen van de politie en gemeenten bijgedragen aan het inzichtelijk maken van probleemgebieden.

8.2 Luchtsurveillance

Delfland voerde in 2025 twaalf vluchten uit waarbij in totaal 27 constatering zijn gedaan. Het ging om een breed spectrum aan overtredingen. De meeste waren lozingen van de glastuinbouw op het oppervlaktewater en illegale activiteiten op of nabij waterkeringen. Na onderzoek is hiertegen bestuursrechtelijk en/of strafrechtelijk opgetreden.

8.3 Veldsurveillance

In het kader van de veldsurveillance waren er zes handhavingsdagen in 2025. Hiervan zijn twee uitgevoerd in het kader van nautisch toezicht. Gedurende de vier overige handhavingsdagen vonden 609 onderzoeken plaats. Delfland stelde hierbij zestien overtredingen vast en handelde deze bestuursrechtelijk en/of strafrechtelijk af. Geconstateerde overtredingen waren: lozingen, werken zonder vergunning en het graven in een waterkering. Tijdens de meest recente handhavingsdag, van 19 november 2025, die in het teken stond van de teeltwisselperiode in de glastuinbouw, constateerden we geen overtredingen.

8.4 Afhandeling incidentmeldingen en klantvragen

In 2025 kwamen 1.024 meldingen en klantvragen binnen over toezicht en handhaving, waarvan 935 zijn afgehandeld. De overige zijn nog in behandeling. De top vijf van gecategoriseerde meldingen staat hieronder vermeld:

Tabel 7. Top vijf meldingen en klantvragen Toezicht en Handhaving

Type meldingen/vragen	2022	2023	2024	2025
1. Meldingen over lozingen op de watergang	75	108	111	172
2. Meldingen over olie op het water	97	79	102	82
3. Meldingen over illegale activiteiten	49	89	73	*)
4. Meldingen over onderhoud (zoals een boom in de watergang, dichtgegroeide sloten, e.d.)	39	79	39	51
5. Meldingen over wrakken en weesbootjes	14	35	31	28

*) Deze categorie is niet langer afzonderlijk beschikbaar in het registratiesysteem en is daarom meegenomen in de categorie 'overige'.

Het aantal incidentmeldingen bleef de afgelopen jaren ongeveer hetzelfde. Er lijkt wel een verschuiving te zijn in het type melding. Zo is een stijging te zien in meldingen over lozingen op de watergangen.

Een aanzienlijk deel van de meldingen en vragen heeft geen toegewezen categorie (287) gekregen. Dit maakt het moeilijk om deze meldingen nauwkeurig te interpreteren en te rapporteren.

8.5 Heffingen

Om na te gaan of bedrijven op de juiste manier hun afvalwater meten en bemonsteren om de juiste heffing te bepalen, worden controles uitgevoerd.

Delfland nam bij 34 bedrijven contramonsters. Bij het beoordelen van de analysegegevens bleek bij een drietal bedrijven de analysegegevens niet overeen te komen met de gegevens van Delfland. Bedrijven zijn hier schriftelijk van op de hoogte gesteld en controleren we extra in 2026.

9 Overige werkzaamheden

Naast de toezicht- en handhavingstaken wordt onder andere ook ingezet op: kennisontwikkeling (door cursussen), de implementatie van een nieuw Boa Registratie Systeem (BRS) en het bevorderen van samenwerking met ketenpartners. In de volgende paragrafen volgt een verdere beschrijving van deze onderwerpen.

9.1 Omgevingswet

Naast een toename van verharding op spoor- en auto(snel)wegen is ook een toename van verharding op bedrijventerreinen en bij de glastuinbouw vergunning plichtig geworden. Delfland heeft hierbij een voorkeur voor compensatie in oppervlaktewater, maar ook andere vasthoudmaatregelen zijn toegestaan. Sommige vasthoudmaatregelen zijn moeilijk te controleren, zoals opvang onder verharding. Daarom zijn met verschillende afdelingen vergunning sjablonen opgesteld voor de meest voorkomende vasthoudmaatregelen (wadi's, blauw/groene daken, opvang onder verharding en compensatie in gietwatervoorzieningen). Hiermee kunnen we de vasthoudmaatregel makkelijker controleren.

9.2 Wet politiegegevens en Boa Registratie Systeem

In mei 2025 vond een externe audit op naleving van de Wet Politiegegevens (Wpg) plaats door Baker Tilly. De audit betrof de periode januari 2024 tot en met december 2024, waarvan de resultaten in oktober dit jaar zijn opgeleverd. Deze audit maakt deel uit van een verplichte reeks interne én externe audits voor waterschappen over de Wpg. Veel van de aanbevelingen zijn naar verwachting inmiddels achterhaald doordat Delfland met ingang van 1 januari 2025 overstapte naar het Boa Registratie Systeem (BRS). We verwachten dat we bij de eerstvolgende externe audit compliant zullen zijn.

De overstap naar BRS verliep niet soepel, omdat de software niet volledig geschikt bleek voor waterschappen. Er zijn echter geen betere alternatieven op de markt.

Het heeft tijd en inspanning gevegd om de benodigde wijzigingen met de leverancier af te stemmen. In december 2025 is een start gemaakt om alle werkinstructies, protocollen en beleidsstukken met betrekking tot het strafrecht en Wpg verder te optimaliseren en actualiseren. Dit staat op de planning om in februari 2026 af te ronden. Ondanks alle genomen verbeterstappen heeft Delfland nog geen goedkeurende verklaring gekregen van de externe auditor Baker Tilly.

9.3 Veiligheid

Delfland zet zich proactief in voor veilig werken en de continue verbetering daarvan. Medewerkers droegen hierbij op eigen initiatief vragen en ideeën aan over veilig werken, veiligheidsmiddelen en veiligheidsprocessen.

In het laatste kwartaal van 2025 vond overleg plaats met Operationele Ondersteuning, Veiligheid & Gezondheid en de Veiligheidscoördinator over veiligheid binnen het operationele werk van Toezicht en Handhaving. Naar aanleiding van dit overleg stelden we concrete actiepunten op om de veiligheid structureel te verbeteren en te borgen.

Op basis van de vastgestelde actiepunten intensiveren we vanaf het eerste kwartaal van 2026 de samenwerking tussen Veiligheid en Gezondheid en Toezicht en Handhaving verder. De veiligheidsscoördinator werkt daarbij samen met Veiligheid en Gezondheid aan nieuwe werkinstructies en het periodiek opfrissen van bestaande instructies.

9.4 Samenwerking met ketenpartners

De samenwerking met de ODH en de DCMR op het gebied van glastuinbouw is cruciaal en van grote meerwaarde bij de handhaving van lekkages (bodempluizen) in de glastuinbouw.

- Vanaf december werken we samen met het Hoogheemraadschap van Rijnland in de communicatie en verbetering van BRS.
- In 2025 voerde Delfland een gezamenlijke actie uit met de gemeenten Maassluis en Midden-Delfland om weesbootjes te verwijderen.
- Verder bood Delfland ondersteuning bij uiteenlopende incidenten, zoals het verhelpen van een lekke waterleiding in de waterkering bij de Weverskade in Vlaardingen. Ook verleenden medewerkers bijstand bij diverse branden binnen het beheergebied.
- In december zijn, op initiatief van de Unie van Waterschappen, de vernieuwde samenwerkingsafspraken tussen de waterschappen en NVWA met betrekking tot toezicht Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden vastgelegd. Het doel van de samenwerkingsafspraken tussen de partijen is het versterken van de effectiviteit van hun missie. Dit doen zij door middel van:
 - Het uitvoeren van de wettelijke taken waarvoor de partijen als toezichthouder zijn aangewezen;
 - Het vastleggen van algemene uitgangspunten voor samenwerking en afspraken over de uitwisseling van informatie (gegevens en inlichtingen) tussen de waterschappen en de NVWA voor zover noodzakelijk voor de uitvoering van hun wettelijke taken;
 - Het maken van samenwerkingsafspraken om de organisatie van de samenwerking vast te leggen en de continuïteit van de samenwerking te borgen.

9.5 Bedrijfssysteem Relieve

Relieve 2.0 is nu ruim een jaar live en er worden verbeteringen aangebracht om de gebruiksvriendelijkheid te verbeteren. Het heeft tijd en inspanning gevergd om de benodigde wijzigingen met de leverancier af te stemmen, zoals het ontwikkelen en testen van nieuwe modules. Delfland is namelijk de eerste klant bij de leverancier die overstapt naar de nieuwe versie. In 2025 waren nog niet alle kinderziekten verholpen. Dit resulteerde in een kortstondige uitval van het programma.

Voor 2026 worden er nieuwe modules ontwikkeld die ook in Relieve 2.0 geïmplementeerd worden, bijvoorbeeld voor grondwateronttrekkingen.

9.6 Woo-verzoeken

In 2025 is één Woo-verzoek (Wet open overheid) ingediend voor Toezicht en Handhaving. Dit betrof een verzoek voor het leveren van informatie over een afschuiving van een dijklichaam in 's-Gravenzande. De gevraagde informatie is geleverd.

10 Inzet innovatieve technieken

Delfland heeft altijd te maken met nieuwe thema's. Ook groeit de vraag naar toezicht en handhaving. Om het werk efficiënter te doen en meer met hetzelfde aantal mensen, experimenteert Delfland met innovaties. In de volgende paragrafen staan de belangrijkste innovatieve technieken.

10.1 Drones

Drones groeiden in 2025 uit tot een belangrijk instrument voor toezicht, inspecties en dataverzameling binnen Delfland. De meerwaarde blijkt duidelijk uit verschillende toepassingen. Tijdens nautisch toezicht is samengewerkt met de politie. In een evaluatie gaf de politie expliciet aan de inzet van drones als waardevol te ervaren, onder meer vanwege het verbeterde overzicht en de ondersteuning bij toezichttaken op het water. Ook bij inspecties

van moeilijk toegankelijke watergangen en objecten bleek drone-inzet efficiënt; met de compacte minidrone konden locaties worden bereikt die fysiek lastig toegankelijk zijn.

10.2 PowerBI Dashboard en nieuwe rapportagemogelijkheden

In 2025 startte Delfland een project om het rapporteren van de inzet en effecten van toezicht en handhaving efficiënter en accurater te doen. In essentie worden de werkzaamheden, inzet en resultaten van toezicht en handhaving geïnterpreteerd door middel van een PowerBI-model. Binnen dit project besteden we ook aandacht aan de mogelijkheid tot het ontwikkelen van nieuwe kritische prestatie indicatoren. Het PowerBI dashboard en rapportageformat vergt veel tijd vanwege noodzakelijke aanpassingen aan Relieve en het genereren van bruikbare data. Er worden drie modellen ontwikkeld voor verschillende thema's, waarvan we het eerste kwalitatieve model in het tweede kwartaal van 2026 verwachten. De dashboards zijn alleen toegankelijk voor Toezicht & Handhaving en worden later geëvalueerd op geschiktheid voor monitoring en evaluatie.

11 Personeel & bezetting

De afdeling Toezicht en Handhaving had op 31 december 2025 de volgende samenstelling.

- Formatie (toegekende formatieplaatsen): 36 fte.
- Bezetting (hoeveel van de toegekende formatieplaatsen is gevuld): 32 fte.

De afdeling Toezicht en Handhaving eindigt 2025 met bijna een volledige bezetting. Op 1 december 2025 startte een handhaver in opleiding en op 5 januari 2026 start een nieuwe handhaver. Deze vervangen een collega die in augustus Delfland verliet en alvast een handhaver die in het eerste kwartaal van 2026 met pensioen gaat. Per 1 februari 2026 is er een vacature senior handhaver glastuinbouw door vertrek van de huidige senior. Eind 2025 startte Delfland de werving voor vervanging op.

Ondanks de lastige arbeidsmarkt, vervulde de afdeling in korte tijd veel vacatures succesvol. Nieuwe medewerkers hebben, op één uitgezonderd, geen achtergrond bij de waterschappen en hebben daarom een langere inwerkperiode van gemiddeld twee jaar. Daarnaast hebben zij ook tijd nodig om de benodigde opleidingen te volgen.

We constateren dat verloop van personeel een terugkerend gegeven is wat uiteraard gevolgen heeft op de productiviteit van de afdeling. In de praktijk leidt dit ertoe dat collega's zich extra moeten inspannen. Deze situatie kan niet onbegrensd en zonder consequenties voor onze prioritering en uitvoering voortduren. Het heeft dus consequenties voor de uitvoering en vraagt om blijvende prioritering.

Daarnaast blijft, in- en extern, de vraag om handhaving op diverse thema's stijgen. In 2026 beraden we ons, zowel ambtelijk als bestuurlijk, op hoe we hier toekomstbestendig mee om kunnen gaan.

Bijlage 1: Begrippenlijst

Boa	Buitengewoon opsporingsambtenaar. Boa's hebben strafrechtelijke handhavingsbevoegdheden, namelijk op grond van de Wet economische delicten (Wed) en het Wetboek van Strafvordering (WvS). Op grond van artikel 142 van het Wetboek van Strafvordering en het Besluit buitengewoon opsporingsambtenaar zijn de ambtenaren belast met de opsporing van bepaalde strafbare feiten.
Licht segment	Bestuursrechtelijk optreden is aangewezen.
LOD	Last onder dwangsom (bij een overtreding verbeurt een dwangsom).
Middensegment	Bestuursrechtelijk én strafrechtelijk optreden is aangewezen. Strafrechtelijk optreden komt vooral in beeld, naarmate er (meer) verzwarende aspecten zijn (zoals 'verkregen financieel voordeel').
Regulier toezicht op de glastuinbouw	Het reguliere toezicht voeren we uit op basis van ad-hoc meldingen, eigen waarnemingen en constatering, handhavingsdagen en signaaltoezicht door omgevingsdiensten. En inmiddels ook onverwachte inspecties op onverwachte tijden.
Risicogestuurde Aanpak	Dit betekent dat we extra intensief toezicht houden en extra handhaven in vervuilde glastuinbouwgebieden. Iedere zes maanden selecteren we twee glastuinbouwgebieden met de hoogste vervuiling en hanteren we een intensieve aanpak om overtreders op te sporen, overtredingen te stoppen en overtreders te vervolgen. Een groot deel van deze controles voeren we uit samen met de omgevingsdiensten (Haaglanden of DCMR). We maken binnen de Risicogestuurde Aanpak gebruik van een mobiel meetnetwerk, dit zijn nitraatmeters die we zelf in de watergangen plaatsen waar we risicogestuurd toezicht houden. Daarnaast worden wekelijks vaste meetrondes gedaan door collega's.
Schouw	Schouw is de periodieke controle op de naleving van de onderhoudsverplichtingen volgens de <u>Legger Delfland</u> en de Waterschapsverordening, met betrekking tot het onderhoud van wateren en waterkeringen.
Snelle Afdoening Milieu (SAM) proces-verbaal	Een SAM-proces-verbaal is een verkort proces-verbaal dat wordt gebruikt bij eenvoudige milieudelicten. Hierbij gelden specifieke voorwaarden, zoals dat er geen sprake mag zijn van recidive.
Uitgebreid proces-verbaal	Een uitgebreid proces-verbaal is een volledige en gedetailleerde verslaglegging van een geconstateerde overtreding en van wat er tijdens het verhoor en onderzoek is gezegd en vastgesteld. Deze variant wordt toegepast bij meer complexe zaken en wanneer er sprake is van recidive.
Zware segment	Bestuursrechtelijke en strafrechtelijk optreden is in elk geval aangewezen.

Formulier ten behoeve van het indienen van vragen als bedoeld in artikel 4.27 van het Reglement van Orde VV en commissies Delfland
Titel: Nota Verbonden Partijen
Omschrijving problematiek: Waterberging: Context: Op 22 december 2022 is door de VV de Nota Verbonden Partijen vastgesteld. In hoofdstuk 6 is opgenomen de volgende tekst: “... Periodiek zal het beleid rond verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden moeten worden heroverwogen. Per bestuursperiode zullen alle samenwerkingsverbanden worden geëvalueerd en herijkt. Aspecten die hierbij aan de orde komen, zijn: 1. Levert de samenwerking nog steeds een meerwaarde/voordeel op bij het bereiken van de doelstellingen van Delfland of de bedrijfsvoering? 2. Toetsing aan de vastgestelde criteria, lees: de redenen/verwachte voordelen waarom de samenwerking werd aangegaan (zie hiervoor hoofdstuk 1, paragraaf 2)....” Vragen ingediend door Natuurterreinen
Vragen en Antwoorden: 1. Kan er worden aangegeven in hoeverre deze evaluatie plaats vindt en wie hierin de uitvoerende partij is? Antwoord: De portefeuillehouder heeft hieraan invulling gegeven door in de bestuursperiode de verbonden partijen uit te nodigen in een informatieve VV. Hierbij zijn de leden van de VV dan ook in de gelegenheid gesteld om vragen te stellen. 2. Voor hoeveel verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden dient deze evaluatie plaats te vinden? Antwoord: er zijn in totaal 16 verbonden partijen/samenwerkingsverbanden. De meest belangrijke (8) hiervan zijn inmiddels aan bod gekomen in de informatieve VV. 3. Liggen we op schema om alle verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden voor einde van deze bestuursperiode te evalueren? Antwoord: Nee, er zijn nog 10 informatieve VV 's in deze bestuursperiode en we laten maximaal 4 presentaties per jaar uitvoeren, dit gezien de beschikbare vergadercapaciteit. Niet alle bestaande verbonden partijen zijn in de informatieve VV gepresenteerd. De grote c.q. belangrijkste verbonden partijen zijn al in de informatieve VV aan bod gekomen. 4. Hoe wordt het Algemeen Bestuur geïnformeerd over de evaluatie resultaten en eventuele beleidskeuzes die nodig zijn? Antwoord: Het Algemeen bestuur wordt via de presentaties in de informatieve VV op de hoogte gehouden. 5. Zijn er nog andere nota of strategieën vastgesteld in voorgaande bestuursperiodes (in de brede zin van het woord, dus niet enkel in de context van Nota Verbonden Partijen) die deze bestuursperiode geëvalueerd dienen te worden en waarbij Algemeen Bestuur geïnformeerd dient te worden?

Antwoord: Nee.

6. Wat is het controle mechanisme binnen Delfland dat bijhoudt of alle onderlinge afspraken worden nagekomen (met als voorbeeld artikel 6 uit Nota Verbonden Partijen), maar ook periodiek evalueren of bepaalde strategieën en nota's kunnen worden beëindigd?

Antwoord: De verantwoordelijkheid voor het starten van de evaluatie ligt bij de ambtelijk verantwoordelijke personen/accounthouders.

Considerans, aanleiding van, toelichting op of achtergrond

Dit formulier richten aan de voorzitter van de Verenigde Vergadering van Delfland
pdaverveldt@hhdelfland.nl met afschrift aan verenigdevergadering@hhdelfland.nl

IN TE VULLEN DOOR LOKET BESTUURSONDERSTEUNING:

DMS nummer: 2498967

Datum en tijdstip ontvangst: 23 januari 2026 10:58 uur

Datum D&H behandeling: 24 februari 2026

Datum publicatie (wordt opgenomen in titel):

De Leden waterschappen

datum	ons kenmerk	contactpersoon
2 februari 2026	124.325	Mr. Ruud van Esch
Betreft	uw kenmerk	e-mail
Waterschapsverkiezingen 2027 / aansluiting op Diginetwerk		resch@uvw.nl

Geachte leden,

Met deze ledenbrief stellen we u op de hoogte van de voortgang met de voorbereidingen van de waterschapsverkiezingen in maart 2027. In de bijlage is een weergave van verschillende activiteiten opgenomen.

De Unie streeft naar verbetering van het proces en de samenwerking, zoals in de evaluatie van de laatst-gehouden waterschapsverkiezingen van maart 2023 is geadviseerd. Met de Kiesraad zijn we daartoe in gesprek over (de volgorde van) het tellen van de stemmen. We zijn ons bewust van het groot aantal stembiljetten bij de gecombineerde verkiezingen voor provincies en waterschappen. Voor het tellen van de stemmen kan het college van B&W voor de gemeente kiezen tussen centrale stemopneming (CSO) en de centrale stemopneming (DSO). We zullen komende periode met de VNG en de Kiesraad actie zetten op de keuze die de gemeenten gaan maken. En onze inzet erop richten dat we het moment vaststellen waarop de waterschappen kunnen beschikken over de voorlopige uitslag.

Uw bijzondere aandacht vragen wij u voor de aansluiting op het Diginetwerk. Die aansluiting moet in 2026 op tijd geregeld worden. De projectleiders van de waterschappen en hun IT-collega's zijn hiervan al op de hoogte gesteld. In de landelijke bijeenkomst van december hebben de Kiesraad en Logius dit uitgebreid toegelicht.

Meer informatie vindt u in de bijlage. Voor vragen en opmerkingen kunt u contact opnemen met landelijk projectleider Ruud van Esch via het bovenvermeld e-mailadres.

Hoogachtend,

Meindert Smallenbroek
Algemeen directeur

Bijlage Voortgang voorbereidingen waterschapsverkiezingen 2027

Start project waterschapsverkiezingen

Eind juni 2025 zijn we gestart met het projectleidersoverleg waterschapsverkiezingen waarin nauw wordt samengewerkt en kennis uitgewisseld. We zijn afgelopen jaar drie keer bijeengewees en dat krijgt in 2026 om de maand een vervolg.

Voor de aanbesteding van de stembulp hebben we in juli een marktconsultatie gehouden en de uitkomsten hiervan besproken in de Bestuurlijke klankbordgroep. Er ligt inmiddels een concept inschrijvingsleidraad voor, opgemaakt met ondersteuning van het bureau Tender People, dat in januari is besproken in de klankbordgroep. De te maken keuzes in de eisen en gunningscriteria worden medio februari ter kennis gebracht van de projectleiders van de waterschappen. We kunnen begin maart starten met publicatie van de Europees openbare aanbesteding digitale stembulp en deze procedure begin juni afronden.

Er is een samenhang met de campagne voor de waterschapsverkiezingen. De campagne voor de publiekscommunicatie zal vloeiend overgaan in de campagne voor de waterschapsverkiezingen, waarbij we in het bijzonder ons willen richten op de jongeren.

Voor het juridisch draaiboek van (de voorbereidingen van) de waterschapsverkiezingen is de Expertgroep BJZ ingesteld. Dit draaiboek zal uitgebreid behandeld worden in de volgende, fysieke bijeenkomst van de projectleiders. Daarnaast richt de expertgroep zich op standaarddocumenten in overleg met de Kiesraad. Zo maakt de Kiesraad onder meer een verkiezingsagenda.

Verder zijn we met de Kiesraad in gesprek over (de volgorde van) het tellen van de stemmen. We zijn ons bewust van het groot aantal stembiljetten bij de gecombineerde verkiezingen voor provincies en waterschappen. Voor het tellen van de stemmen kan het college van B&W voor de gemeente kiezen tussen centrale stemopneming (CSO) en decentrale stemopneming (DSO).

Dit volgt uit de wet Nieuwe Procedure Vaststelling Verkiezingsuitslagen (NPVV) van 2023:

1. Decentrale stemopneming (DSO): op de verkiezingsavond de stemmen tellen zowel op lijst- als op kandidaatsniveau, of
2. Centrale stemopneming (CSO): op de verkiezingsavond alleen tellen op lijstniveau en de volgende dag op kandidaatsniveau.

Om tot een weloverwogen beslissing te komen, heeft de Kiesraad een afwegingskader voor gemeenten opgesteld. In dit afwegingskader wordt een lichte voorkeur voor CSO uitgesproken. De VNG onderschrijft deze voorkeur, onder meer omdat er dan op de verkiezingsavond alleen op lijstniveau hoeft te worden geteld. En ook voor de waterschappen is CSO het meest aantrekkelijk.

De Unie streeft naar verbetering van het proces en de samenwerking. We zullen komende periode met de VNG en de Kiesraad actie zetten op de keuze die de gemeenten gaan maken. En onze inzet erop richten dat we het moment vaststellen waarop de waterschappen kunnen beschikken over de voorlopige uitslag. Voorts zal de Unie met het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), de Kiesraad en de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken (NVVB) de mogelijkheden bespreken om het proces van de verkiezingen zo in te richten dat dit proces goed verloopt. De waterschappen zorgen voor de aansluiting op het Diginetwerk voor digitale uitwisseling van gegevens.

Aansluiten op het Diginetwerk

Vanaf 1 augustus 2025 is het gebruik van het Overdrachtsplatform wettelijk verplicht voor de uitwisseling van gegevens bij verkiezingen (de wet Programmatuur Verkiezingsuitslagen). Het Overdrachtsplatform is een centrale voorziening die door de Kiesraad is ontwikkeld en wordt onderhouden. Bij verkiezingen, waaronder de Waterschapsverkiezingen, wordt het Overdrachtsplatform gebruikt voor het delen van belangrijke bestanden in het verkiezingsproces, zoals telbestanden en de verkiezingssoftware.

Het Overdrachtsplatform is niet bereikbaar via het internet, maar via Diginetwerk. Dit netwerk is ontwikkeld om een veilig, betrouwbaar en efficiënt digitaal verkeer tussen overheidsorganisaties te waarborgen, en is onderdeel van de Generieke Digitale Infrastructuur (GDI). Diginetwerk werkt op dezelfde manier als het Internet, maar maakt gebruik van eigen netwerkverbindingen en IP-adressen.

Om gebruik te kunnen maken van Diginetwerk, is een aansluiting hierop nodig. In het Plan van Aanpak Waterschapsverkiezingen 2027, dat begin juli 2025 door de Ledenvergadering is vastgesteld, is gewezen op het belang van een goede en veilige verbinding dat bij de evaluatie in 2023 al werd onderkend. Een aansluiting op Diginetwerk verzekert op een eenvoudige manier betrouwbare en snelle toegang tot alle gegevens rond de verkiezingen:

- Eenvoudig: met één netwerkaansluiting communiceren alle aangesloten organisaties onderling;
- Betrouwbaar: door het besloten karakter is Diginetwerk een veiliger alternatief dan het open internet voor het uitwisselen van gegevens tussen organisaties met een publieke taak;
- Snel: processen van overheidsorganisaties werken efficiënter waardoor een vraag van een burger of bedrijf sneller beantwoord kan worden.

Het Diginetwerk biedt meer dan alleen ondersteuning bij verkiezingen. Ook buiten de verkiezingen kan het netwerk worden ingezet voor bepaalde doeleinden, zoals de belastingsamenwerking, de crisisbeheersing (toegang LCMS) en het uitwisselen van gegevens tussen waterschappen, gemeenten en andere overheidsorganisaties. Dit draagt bij aan een snellere en veiligere samenwerking, vermindert risico's en sluit aan bij de landelijke digitaliseringsdoelstellingen.

In de landelijke bijeenkomsten van de projectleiders verkiezingen van de waterschappen in 2025 is door de Kiesraad en Logius, een agentschap van het ministerie van BZK, ingegaan op de verplichte aansluiting op het Diginetwerk en ruimte geboden voor praktische vragen. De Unie en de Kiesraad adviseren u om in 2026 tijdig de aansluiting te regelen.

De Unie en de waterschappen doen hiervoor een marktonderzoek. In januari is er een overleg gehouden van enkele waterschappen en de Unie om gezamenlijk een goed overzicht van de aansluiting op het Diginetwerk te verkrijgen. Er zijn hierover enkele vervolgspraken gemaakt.

Zie hier de informatie over de 4 aanbieders en hun tarieven (indicatieve kosten). De hoogte van de kosten wordt bepaald door het gebruik voor andere doeleinden. Het onderhoud vraagt nauwelijks tijd of capaciteit.

Aanbieder	Type aansluiting	Eenmalige kosten	Maandelijkse kosten
KPN AoD	Basis + redundantie	€3.000 – €5.000	€1.000 – €1.500
eGem	Standaard aansluiting	€2.000 – €3.000	€200 – €1.000
Equinix / RINIS	Specialistische koppeling	€3.000 – €5.000	€1.000 – €1.500

Aan leden waterschappen

datum
23 februari 2026ons kenmerk
124.349/mdrcontactpersoon
mw. A. Veldhoenbetreft
Uitvraag bedrijfsvergelijkingenuw kenmerk
-e-mail
aveldhoen@uvw.nl

Geachte leden-waterschappen,

In deze ledenbrief informeren wij u over de uitvraag van de jaarlijkse bedrijfsvergelijking Waterschapsspiegel over de resultaten en prestaties in 2025. De uitvraag Waterschapsspiegel vindt plaats van 23 februari tot en met 3 april 2026. De coördinatoren Waterschapsspiegel uw organisaties¹ zijn hiervan op de hoogte. Tijdens de kick-off op 3 februari 2026 hebben wij hen over inhoud en proces van deze uitvraag geïnformeerd. Later dit jaar vindt de uitvraag voor de verdiepende bedrijfsvergelijking watersysteembeheer plaats. Ook dit jaar vragen wij uw medewerking bij het tijdig verzamelen van de gegevens voor deze uitvragen.

Inzicht, leren en verbeteren

De Unie voert de bedrijfsvergelijkingen uit in opdracht van de gezamenlijke waterschappen (via de Uniecommissie Bestuurszaken, Digitalisering en Financiën, CBDF). Al vele jaren zetten we dit instrument in om inzicht te krijgen en te bieden in de landelijke stand van zaken van het waterschapswerk. De verzamelde gegevens bieden een basis voor een goed gesprek, zowel binnen de sector als met andere partijen in onze gebieden, en zowel gericht op ontwikkelingen vanuit het verleden als op uitdagingen in de toekomst. Dit hebben we verwoord in de [missie en visie](#) van de bedrijfsvergelijkingen. De bedrijfsvergelijkingen dragen daarmee bij aan sectorbrede transparantie en verantwoording, maken het mogelijk om te leren en verbeteren en vormen onderbouwing voor de (inter)nationale lobby.

Planning en opbrengsten

Bij het invullen van de gegevens zijn meerdere inhoudsdeskundigen binnen uw waterschap betrokken. De centrale coördinator binnen uw waterschap benadert hen hiervoor. Vóór sluiting van de vragenlijst moeten de gegevens ingediend zijn. Daarna wordt de data gevalideerd, waarna eventuele vragen en/of onduidelijkheden worden teruggelgd bij de waterschappen. Hierna volgt een correctieronde, waarbij gegevens, *geaccordeerd door de directie van uw waterschap*, uiterlijk op 6 mei 2026 moeten worden ingediend. De resultaten van Waterschapsspiegel worden in juli 2026 openbaar beschikbaar gemaakt middels een update van het digitale [WAVES dashboard](#) met themarapportages en de [WAVES databank](#). Bovendien verschijnt in september de tweejaarlijkse sectorbrede rapportage Waterschapspeil. Daarnaast verschijnt in het najaar

¹ In de bijlage vindt u een overzicht van coördinatoren Waterschapsspiegel bij alle waterschappen.

een rapportage naar aanleiding van de verdiepende bedrijfsvergelijking watersysteembeheer. Deze rapportages vormen het startpunt voor goede gesprekken binnen en buiten de sector.

Organisatie uitvraag

De vragenlijst van Waterschapsspiegel is samengesteld door de regiegroep Bedrijfsvergelijkingen, in nauwe samenwerking met inhoudelijke gremia waarin specialisten en inhoudsdeskundigen vanuit de sector zich hebben verenigd. Feedback uit de voorgaande jaren is verwerkt, en actuele thema's zijn toegevoegd.

De uitvraag voor de verdiepende bedrijfsvergelijking voor het watersysteembeheer valt onder verantwoordelijkheid van een kernteam. Dat bestaat uit afgevaardigden van het Platform Watersysteemonderhoud (PWSO) en de regiegroep bedrijfsvergelijkingen.

Vaker een update over de bedrijfsvergelijkingen?

Als u graag op de hoogte blijft van de ontwikkelingen rond de bedrijfsvergelijkingen, kunt u zich aanmelden voor de maandelijkse digitale update. Dat kan door u in te schrijven op www.waterschapsspiegel.nl.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Bij eventuele vragen over Waterschapsspiegel, de verdiepende bedrijfsvergelijking of de uitvraag kunt u contact opnemen met de projectleider bedrijfsvergelijkingen Anna Veldhoen (06-10252402 of aveldhoen@uvw.nl).

Met vriendelijke groet,

Meindert Smallenbroek
Algemeen directeur

Bijlage: Overzicht coördinatoren

Coördinatoren Waterschapsspiegel

Waterschapsspiegel

Binnen ieder waterschap is (minimaal) één persoon centrale contactpersoon voor de bedrijfsvergelijking Waterschapsspiegel. Deze persoon coördineert het verzamelen van gegevens; vanuit de gehele organisatie vraagt hij/zij collega's om de juiste gegevens aan te leveren.

Ter informatie, het overzicht van contactpersonen Waterschapsspiegel.

Waterschap	Voornaam	Achternaam
Aa en Maas	Perry	Schoenmakers
Amstel, Gooi en Vecht	Elke	Wezenaar
Brabantse Delta	Willem	Bogers
De Dommel	Judith	Schuurman
De Stichtse Rijnlanden	Tom	van der Kolk
Delfland	Jennifer	Ruimwijk
Drents Overijsselse Delta	Jesper	Stam
Fryslan	Robert	Haarsma
Hollands Noorderkwartier	Brenda	Bruijns
Hollandse Delta	Vera	van Es
Hunze en Aa's	Rachel / Marieke	Kingma / De Groot
Limburg	Lando	Welters
Noorderzijlvest	Katelijnn	Wolters
Rijn en IJssel	Jaap	Jongeneel
Rijnland	Maaïke	Heringa
Rivierenland	Willy	Molag
Scheldestromen	Bas	Dingenouts
Schieland en de Krimpenerwaard	Sophie	Smit
Vallei en Veluwe	Marcel	den Bleker
Vechtstromen	Patricia	Harms
Zuiderzeeland	Jelly	Borneman

Onderwerp Rekenkamer onderzoek toezicht en handhaving op waterkwaliteit
Dossiernummer 3729

De verenigde vergadering van Delfland,

gelezen het positieve advies van de commissie BFO

Overwegende dat:

- Delfland voor een grote opgave staat om de waterkwaliteit in het beheergebied te verbeteren
- Toezicht en handhaving onderdeel zijn van de instrumentenmix om de waterkwaliteit te verbeteren
- Doeltreffendheid en doelmatigheid van de toezicht en handhaving van groot belang is

Gelet op:

- Artikel 56 van de Waterschapswet- Artikel 77 van de Waterschapswet

Besluit:

1. Kennis te nemen van de bevindingen, conclusies en aanbevelingen uit het onderzoek naar toezicht en handhaving op waterkwaliteit van zowel het onderzoeksbureau Berenschot als de Rekenkamer Delfland.
2. De volgende aanbevelingen op te volgen:
 - a. Verken de mogelijkheid om concrete doelen vast te stellen voor de inzet of bijdrage van toezicht en handhaving aan de waterkwaliteit.
 - b. Versterk de meerjarige beleidscomponent van het toezicht en de handhaving op waterkwaliteit, en zorg voor een duidelijke koppeling met het jaarlijkse uitvoeringsprogramma.
 - c. Verken de mogelijkheid om de huidige protocollen en instructies te actualiseren en de nodige werkzaamheden hiervoor in te passen.
 - d. Versterk de samenwerking met de omgevingsdiensten door deze periodiek te evalueren en daarnaast actief te communiceren over de gezamenlijke inzet en behaalde resultaten zodat de zichtbaarheid van gezamenlijke inspanningen en resultaten wordt vergroot.
 - e. Rapporteer eenduidig, consistent en in samenhang over toezicht en handhaving op waterkwaliteit. Vermijd versnippering over verschillende domeinen.
 - f. Stem met de VV af over de gewenste informatievoorziening: welke (type) stukken worden gedeeld, met welke frequentie, in welke vorm en met welk doel.
 - g. Voer het gesprek met de VV over de gewenste rolinvulling ten aanzien van toezicht en handhaving op waterkwaliteit.

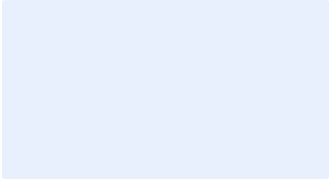
Aldus besloten in de openbare vergadering van donderdag 9 april 2026.

De verenigde vergadering voornoemd,

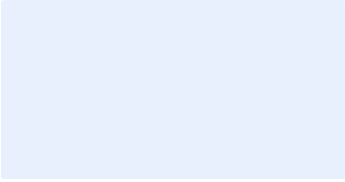
de Secretaris,

de Voorzitter,

Dossiernummer: 3729

ir. P.C. Janssen

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Memo

Aan : Commissie BFO
Van : Rekenkamer Delfland
Onderwerp : Onderzoek van de rekenkamer Delfland naar toezicht en handhaving op de waterkwaliteit
Datum : 4 maart 2026
Nummer :

Geachte leden van de Commissie BFO,

Bijgevoegd treft u het onderzoek van de rekenkamer Delfland, uitgevoerd door Berenschot, naar het toezicht en de handhaving op de waterkwaliteit.

Naar aanleiding van dit onderzoek constateert de rekenkamer dat er ruimte is voor verbetering van de prestaties door het Hoogheemraadschap van Delfland. Dit komt tot uiting in de hieronder geformuleerde zeven aanbevelingen, welke ook onderdeel zijn van bijgevoegd bestuursvoorstel.

Aanbevelingen:

- 1 Verken de mogelijkheid om concrete doelen vast te stellen voor de inzet of bijdrage van toezicht en handhaving aan de waterkwaliteit.
- 2 Versterk de meerjarige beleidscomponent van het toezicht en de handhaving op waterkwaliteit, en zorg voor een duidelijke koppeling met het jaarlijkse uitvoeringsprogramma.
- 3 Verken de mogelijkheid om de huidige protocollen en instructies te actualiseren en de nodige werkzaamheden hiervoor in te passen.
- 4 Versterk de samenwerking met de omgevingsdiensten door deze periodiek te evalueren en daarnaast actief te communiceren over de gezamenlijke inzet en behaalde resultaten zodat de zichtbaarheid van gezamenlijke inspanningen en resultaten wordt vergroot.
- 5 Rapporteer eenduidig, consistent en in samenhang over toezicht en handhaving op waterkwaliteit. Vermijd versnippering over verschillende domeinen.

Bijlage(n)

Contact Marc Suters | **T** (06) 55425838 | **E** msuters@hhdelfland.nl
Postadres Postbus 3061, 2601 DB Delft | **website** www.hhdelfland.nl

6 Stem met de VV af over de gewenste informatievoorziening: welke (type) stukken worden gedeeld, met welke frequentie, in welke vorm en met welk doel.

7 Voer het gesprek met de VV over de gewenste rolinvulling ten aanzien van toezicht en handhaving op waterkwaliteit

Naast het onderzoek is de reactie van D&H bijgesloten als onderdeel van het onderzoek. Wij hopen met dit onderzoek u als AB te ondersteunen bij haar kaderstellende en controlerende rol.

Met vriendelijke groet,

namens de rekenkamer van het hoogheemraadschap van Delfland

Voorzitter van de rekenkamer

Drs. Barbara IJsselmuiden

Bijlage(n)

Contact Marc Suters | **T** (06) 55425838 | **E** msuters@hhdelfland.nl

Postadres Postbus 3061, 2601 DB Delft | **website** www.hhdelfland.nl

EINDRAPPOORT REKENKAMERONDERZOEK

Toezicht en handhaving op waterkwaliteit

Rekenkamer Hoogheemraadschap
Delfland

75463 - Intern vertrouwelijk - 15 december 2025

André Oostdijk, Juliëtte van Gilse en Stijn Vendrik

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting	3
Bestuurlijke reactie	4
Nawoord Rekenkamer	7
Hoofdstuk 1.....	8
Inleiding.....	8
1.1 Aanleiding en context	8
1.2 Doelstelling, onderzoeksvragen en scope	8
1.3 Onderzoeksaanpak en normenkader	9
1.4 Leeswijzer	10
Hoofdstuk 2.....	11
Bevindingen	11
2.1 De rol van Delfland bij toezicht en handhaving	11
2.2 Context	11
2.3 Beleid.....	12
2.4 Strategie	13
2.5 Programma	14
2.6 Voorbereiding	17
2.7 THA-uitvoering	17
2.8 Monitoring	20
2.9 Evaluatie.....	21
2.10 De positie van de VV	22
Hoofdstuk 3.....	25
Analyse, conclusie en aanbevelingen	25
3.1 Overkoepelende conclusie	25
3.2 Beleid.....	26
3.3 Uitvoering	27
3.4 Positie van de VV	29
Bijlage 1. Onderzoeksvragen	30
Bijlage 2. Normenkader	31
Bijlage 3. Lijst van afkortingen	33
Bijlage 4. Bronnen	34

Managementsamenvatting

Aanleiding en doel van het onderzoek

Delfland staat voor een grote opgave om de waterkwaliteit in het beheergebied te verbeteren. In dit dichtbevolkte en economisch actieve gebied, met onder meer een omvangrijke glastuinbouwsector, staat de kwaliteit van het oppervlaktewater onder druk. De Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) verplicht overheden, waaronder Delfland, om uiterlijk in 2027 te voldoen aan vastgestelde waterkwaliteitsdoelen. Het waterschap geeft hier hoge prioriteit aan en neemt verschillende maatregelen om de waterkwaliteit te verbeteren, onder andere via toezicht en handhaving. Tegen deze achtergrond heeft de Rekenkamer van Delfland onderzoek laten uitvoeren om inzicht te krijgen in de mate van doeltreffendheid en doelmatigheid van toezicht en handhaving op de waterkwaliteit, met daarbij ook specifiek de aandacht voor de kaderstellende en controlerende rol van de Verenigde Vergadering (VV) in het beleids- en uitvoeringsproces. De centrale onderzoeksvraag van deze evaluatie luidt: *In welke mate zijn beleid en uitvoering van het toezicht en de handhaving op de waterkwaliteit van Delfland doeltreffend en doelmatig?*

Belangrijkste conclusies

Het onderzoek laat zien dat het toezicht en de handhaving van Delfland doeltreffend en doelmatig is en zichtbaar bijdragen aan het realiseren van de KRW-doelen, ook al is een direct causaal verband moeilijk aan te tonen. Delfland geeft op alle onderdelen van de beleids- en uitvoeringscyclus invulling aan het toezicht- en handhavingproces. Het beleid en de doelen voor waterkwaliteit zijn helder en worden breed herkend en gedragen binnen de organisatie. De risicogestuurde aanpak achten we effectief en waardevol, en zowel de interne samenwerking tussen beleid en uitvoering als de externe samenwerking met de omgevingsdiensten is goed en constructief.

Tegelijkertijd is er op een aantal punten ruimte voor optimalisatie. Een aantal aanpassingen kunnen voor versterking van de beleids- en uitvoeringscyclus zorgen, zoals concretere toezicht- en handhavingdoelstellingen en evaluatiemomenten met de omgevingsdiensten. Daarnaast zit er een belangrijke verbetermogelijkheid in de rolinvulling van de VV. De huidige informatievoorziening ondersteunt vooral de controlerende rol van de VV en minder de kaderstellende. Door de VV sterker te betrekken aan de voorkant van de beleids- en uitvoeringscyclus en afspraken te maken over haar rol en de vorm van informatievoorziening, kan zij beter in staat worden gesteld om het gesprek over het meerjarige beleid te voeren en op strategisch niveau te sturen.

Aanbevelingen

1. Verken de mogelijkheid om concrete doelen vast te stellen voor de inzet of bijdrage van toezicht en handhaving aan de waterkwaliteit.
2. Versterk de meerjarige beleidscomponent van het toezicht en de handhaving op waterkwaliteit, en zorg voor een duidelijke koppeling met het jaarlijkse uitvoeringsprogramma.
3. Verken de mogelijkheid om de huidige protocollen en instructies te actualiseren en de nodige werkzaamheden hiervoor in te passen.
4. Versterk de samenwerking met de omgevingsdiensten door deze periodiek te evalueren en daarnaast actief te communiceren over de gezamenlijke inzet en behaalde resultaten zodat de zichtbaarheid van gezamenlijke inspanningen en resultaten wordt vergroot.
5. Rapporteer eenduidig, consistent en in samenhang over toezicht en handhaving op waterkwaliteit. Vermijd versnippering over verschillende domeinen.
6. Stem met de VV af over de gewenste informatievoorziening: welke (typen) stukken worden gedeeld, met welke frequentie, in welke vorm en met welk doel?
7. Voer het gesprek met de VV over de gewenste rolinvulling ten aanzien van toezicht en handhaving op de waterkwaliteit.

Aan de Rekenkamer van het Hoogheemraadschap van Delfland

ONS KENMERK
DMS 2482247
DATUM D&H VERGADERING
9 december 2025

ONDERWERP

Bestuurlijke reactie op onderzoeksrapport van de Rekenkamer naar toezicht en handhaving op waterkwaliteit

Geachte leden van de Rekenkamer,

Met belangstelling hebben wij uw concept nota van bevindingen gelezen. Conform het onderzoeksprotocol geven wij hierbij onze bestuurlijke reactie op de conclusies en aanbevelingen uit uw rapport.

Uw conclusies

Het college herkent uw conclusie dat het toezicht en de handhaving van Delfland doeltreffend en doelmatig is en zichtbaar bijdragen aan het realiseren van de KRW-doelen. Wij onderschrijven de conclusie dat Delfland op alle onderdelen van de beleids- en uitvoeringscyclus invulling geeft aan het toezicht- en handhavingproces. Het beleid en de doelen voor waterkwaliteit zijn helder en worden breed herkend en gedragen binnen de organisatie.

De Risicogestuurd Aanpak acht de rekenkamer als effectief en waardevol en zowel de interne samenwerking tussen beleid en uitvoering als de externe samenwerking met de omgevingsdiensten is goed en constructief. Ook dit onderschrijft het college.

Uw aanbevelingen

U geeft een zevental aanbevelingen mee:

Aanbeveling 1: Onderzoek de mogelijkheid om concrete doelstellingen te formuleren met betrekking tot de inzet en bijdrage van toezicht en handhaving aan de waterkwaliteit.

De doelstellingen voor toezicht en handhaving op het gebied van waterkwaliteit zijn vastgelegd in het coalitieakkoord, de begroting, de kadernota en in het Uitvoeringsprogramma 2025 Toezicht en Handhaving (DSM-nummer: 2391400).

Ten aanzien van de bijdrage van toezicht en handhaving aan de waterkwaliteit merken wij op dat het niet mogelijk is gebleken om deze bijdrage kwantitatief te onderbouwen. Recent onderzoek laat

zien dat handhaving leidt tot een afname van stikstofconcentraties en een daling van toxiciteit in de behandelde polders. Deze resultaten moeten voorzichtig worden geïnterpreteerd vanwege de beperkte dataset en variatie in milieukwaliteitsparameters. De bevindingen wijzen op een positief effect van handhaving op de korte termijn, maar absolute zekerheid ontbreekt. Gezien deze uitkomst en het feit dat dit reeds uit eigen initiatief is onderzocht, zien wij geen aanleiding om hier verder opvolging aan te geven.

Aanbeveling 2: Versterk de meerjarige beleidscomponent van het toezicht en de handhaving op waterkwaliteit, en zorg voor een duidelijke koppeling met het jaarlijkse uitvoeringsprogramma. Dit kan worden bereikt door de toezicht- en handhavingstrategie nauwer te verbinden met de beleidsdoelen zoals uit de visie en het coalitieakkoord, de meerjarige risicoanalyse en de bestuurlijke cyclus. Hierdoor ontstaat een steviger inhoudelijke basis voor de meerjarige prioritering en programmatische keuzes op het gebied van toezicht en handhaving.

Zoals reeds vermeld bij aanbeveling 1, zijn de doelstellingen voor toezicht en handhaving op het gebied van waterkwaliteit opgenomen in de begroting 2025. De operationele doelstellingen zijn vastgelegd in het Uitvoeringsprogramma 2025 Toezicht en Handhaving (DMS-nummer: 2391400), dat zijn grondslag vindt in het Coalitieakkoord 2023–2027, de kadernota en de begroting 2025. Wij erkennen het belang van een sterke meerjarige beleidscomponent en zullen daardoor meer aandacht geven aan de rol die toezicht en handhaving kan spelen voor de realisatie van diverse strategische doelen van Delfland.

Aanbeveling 3: Verken de mogelijkheid om de huidige protocollen en instructies te actualiseren en de nodige werkzaamheden hiervoor in te passen.

De afdeling heeft geïnvesteerd in professionalisering en heeft diverse werkprotocollen en instructies ontwikkeld ter ondersteuning van de uitvoering van de werkzaamheden. Deze aanbeveling sluit aan bij onze koers en we zullen dit dus opvolgen.

Aanbeveling 4: Versterk de samenwerking met de omgevingsdiensten door deze periodiek te evalueren en daarnaast actief te communiceren over de gezamenlijke inzet en behaalde resultaten zodat de zichtbaarheid van gezamenlijke inspanningen en resultaten wordt vergroot.

Samenwerkingen met partners, zoals bij de Risicogestuurde Aanpak en handavingsdagen, worden structureel geëvalueerd. We delen regelmatig gezamenlijke inspanningen en resultaten om de zichtbaarheid verder te vergroten. Wij nemen deze aanbeveling ter harte en zullen de samenwerking met onze partners verder intensiveren.

Aanbeveling 5: Rapporteer eenduidig, consistent en in samenhang over toezicht en handhaving op waterkwaliteit. Vermijd versnippering over verschillende domeinen.

Deze aanbeveling sluit aan bij ons initiatief om de mogelijkheid te onderzoeken om jaarlijks een gezamenlijke paragraaf op te nemen in zowel de Waterkwaliteitsrapportage als de Toezicht- en Handavingsrapportages. Dit bevordert een eenduidige en samenhangende informatievoorziening en ondersteunt gerichte sturing door het bestuur.

Aanbeveling 6: Stem met de VV af over de gewenste informatievoorziening: welke (type) stukken worden gedeeld, met welke frequentie, in welke vorm en met welk doel.

Ten aanzien van deze aanbeveling verwijzen wij u naar onze gezamenlijke reactie op aanbeveling 6 en 7, zoals hieronder opgenomen.

Aanbeveling 7: Voer het gesprek met de VV over de gewenste rolinvulling ten aanzien van toezicht en handhaving op waterkwaliteit. Stimuleer daarbij dat de dialoog plaatsvindt op strategisch niveau (bijvoorbeeld over de visie, het kader en de strategie) en niet op operationeel niveau (zoals het

uitvoeringsprogramma). Bespreek hierbij de meerjarige strategie met de VV, hiermee krijgt de VV meer positie in de beleidscyclus. Dit helpt de VV om haar kaderstellende en controlerende rol te vervullen.

Eén van de instrumenten waarmee Delfland stuurt op de waterkwaliteit is toezicht en handhaving. De VV stelt via de kadernota en begroting de strategische koers en financiële kaders vast waarbinnen het college van D&H het toezichts- en handhavingsbeleid uitvoert. Jaarlijks wordt in zowel de begroting als de kadernota een passage opgenomen over de programmalijn regulering en dienstverlening, waarin toezicht- en handhavingsactiviteiten en de beoogde resultaten zijn opgenomen. Bovendien monitort de VV de voortgang aan de hand van tussentijdse rapportages en de verantwoordingsrapportage. Wij denken daarom dat de VV met de huidige informatievoorziening in staat wordt gesteld om zijn kaderstellende en controlerende rol goed in te vullen. Indien de VV additionele behoeften heeft gaan wij daar graag het gesprek over aan.

Tot slot

Wij willen u nogmaals bedanken voor uw rapport met waardevolle inzichten. Het rapport ondersteunt onze ambities en benoemt zowel sterke punten als verbeterkansen.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland,
de secretaris, de dijkgraaf,

ir. P.C. Janssen

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Nawoord Rekenkamer

Wij danken het college van D&H voor de bestuurlijke reactie op de conclusies en aanbevelingen naar aanleiding van ons onderzoek naar toezicht en handhaving op de waterkwaliteit. Het college geeft aan dat de aanbevelingen worden herkend en aansluiten bij voornemens voor maatregelen of bij reeds genomen stappen. Dat juichen wij toe. Twee aanbevelingen neemt het college niet over.

De eerste betreft aanbeveling 1 in onze bestuurlijke nota, om concrete doelstellingen te formuleren voor de inzet en bijdrage van toezicht en handhaving aan de waterkwaliteit. We onderschrijven de toelichting van het college dat er meerdere factoren zijn die bijdragen aan verbetering van de waterkwaliteit en dat het lastig is om de bijdrage van toezicht en handhaving daarbinnen te isoleren. Dat neemt niet weg dat gestreefd kan worden naar meer focus in de doelstellingen en de inzet van middelen voor toezicht en handhaving. Hierin is ook nadrukkelijk een rol weggelegd voor de Verenigde Vergadering (VV).

De tweede aanbeveling betreft de rol van de VV ten aanzien van toezicht en handhaving. Het klopt dat de VV via de reguliere P&C-documenten kaders meegeeft aan het college op dit vlak. Die kaders zijn echter weinig specifiek en vrij summier. Juist omdat verschillende VV-leden ons hebben verzocht om toezicht en handhaving te onderzoeken, vinden we het belangrijk dat de VV goed in positie wordt gebracht om te sturen op maximaal resultaat. Het college doet in de bestuurlijke reactie een uitnodiging aan de VV om zelf aan te geven waar de behoefte bestaat aan meer informatie en betrokkenheid. We moedigen de VV aan om van deze uitnodiging gebruik te maken en zelf te bepalen welke inzichten en informatie helpen om meer grip te krijgen op de resultaten van toezicht en handhaving en hoe de inzet verbeterd kan worden om meer resultaat te boeken. Hier kan ook onze eerste aanbeveling bij worden betrokken: de VV kan zelf ook concrete(re) doelen formuleren voor de gewenste inzet en het na te streven resultaat.

We hopen dat ons onderzoek voor de VV aanknopingspunten biedt om toezicht en handhaving op de waterkwaliteit te verbeteren en om nadere invulling te geven aan de twee door D&H niet overgenomen aanbevelingen.

Inleiding

1.1 Aanleiding en context

Het Hoogheemraadschap van Delfland (hierna: Delfland) staat voor een grote opgave op het gebied van waterkwaliteit. In het dichtbevolkte en economisch intensieve beheergebied, met onder andere een omvangrijke glastuinbouwsector, staat de kwaliteit van het oppervlaktewater onder druk. De Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) verplicht de verschillende overheden, inclusief Delfland, om uiterlijk in 2027 te voldoen aan vastgestelde kwaliteitsdoelen. Deze verplichting is juridisch bindend en vereist aantoonbare resultaten. Op dit moment is het de prognose dat de doelen in 2027 niet worden behaald.¹ Delfland geeft hoge prioriteit aan het verbeteren van de waterkwaliteit en neemt diverse maatregelen om hierop te sturen. Eén van de instrumenten waarmee Delfland stuurt op de waterkwaliteit is toezicht en handhaving. Dit omvat onder meer de controle op directe lozingen en de naleving van vergunningsvoorschriften, maar ook de behandeling van meldingen en signalen uit het veld. Waar overtredingen of afwijkingen worden vastgesteld, wordt handhavend opgetreden om naleving te waarborgen en verdere verontreiniging te voorkomen. In het coalitieakkoord en de begroting 2025 is extra budget vrijgemaakt voor toezicht en handhaving. Tegen deze achtergrond heeft de Rekenkamer van Delfland opdracht gegeven om onderzoek te laten uitvoeren naar de doeltreffendheid en doelmatigheid van toezicht en handhaving op waterkwaliteit en de rol van de Verenigde Vergadering daarin.

1.2 Doelstelling, onderzoeksvragen en scope

Doelstelling

Het onderzoek heeft tot doel inzicht te verkrijgen in de mate waarin het beleid en de uitvoering van toezicht en handhaving op de waterkwaliteit binnen Delfland bijdragen aan het realiseren van de gestelde waterkwaliteitsdoelen. Daarnaast beoogt het onderzoek inzicht te bieden in de positie en rol van de Verenigde Vergadering binnen dit stelsel. Daarbij wordt gekeken of de VV optimaal in staat wordt gesteld om haar kaderstellende en controlerende rol te vervullen, en of zij deze rol ook daadwerkelijk oppakt. Op basis van de bevindingen worden lessen en mogelijke verbeterpunten in kaart gebracht.

Onderzoeksvragen

De centrale onderzoeksvraag luidt: *Zijn beleid en uitvoering met betrekking tot toezicht en handhaving op de waterkwaliteit van Delfland doeltreffend en doelmatig?*

Deze vraag is uitgewerkt in acht deelvragen en dertien sub-deelvragen die betrekking hebben op:

- context
- visie, strategie en beleid
- uitvoering van toezicht en handhaving
- monitoring en evaluatie
- aanbevelingen.

De complete lijst van deelvragen is weergegeven in bijlage 1.

¹ AT Osborne et al. (2024). *Koepelrapport Tussenevaluatie KRW*.

Scope

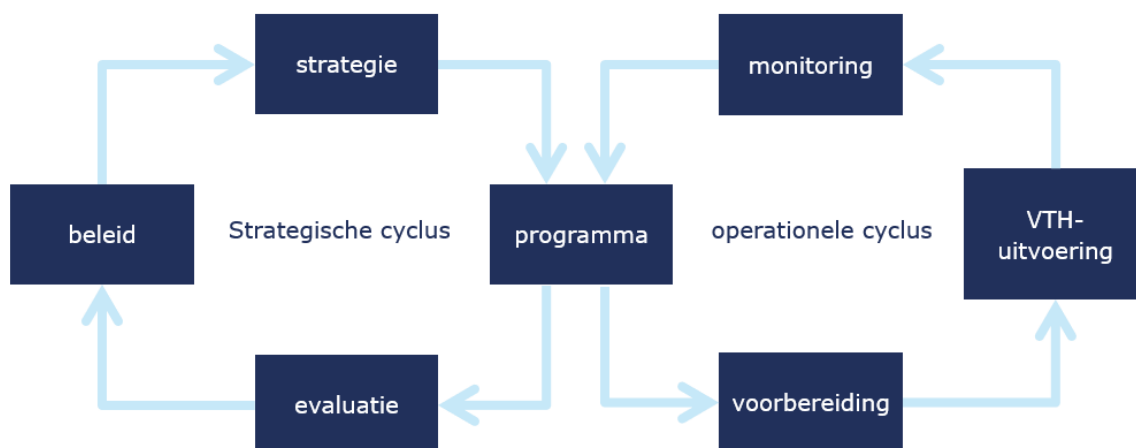
Het onderzoek richt zich op de periode 2024 – 2025 en heeft betrekking op het beleid en de uitvoering van toezicht en handhaving (TH) op de waterkwaliteit door Delfland. In het stelsel van toezicht en handhaving als instrumenten, worden ook vaak advies en vergunningverlening als instrumenten ingezet (vergunning, toezicht, handhaving en advies, VTHA). Advies wordt waar relevant in dit onderzoek meegenomen. Vergunningverlening valt buiten de scope van dit onderzoek.

1.3 Onderzoeksaanpak en normenkader

Big-8-model

Voor de uitvoering van taken op het gebied van toezicht en handhaving gelden onder de Omgevingswet specifieke eisen aan de inrichting van de beleids- en uitvoeringscyclus. Deze eisen, beter bekend als 'de procescriteria', zijn vastgelegd in het Omgevingsbesluit, artikelen 13.5 tot en met 13.11, en hebben als doel te borgen dat overheidsorganisaties hun TH-taken zorgvuldig, transparant en doelgericht uitvoeren. De procescriteria onderscheiden twee onderling verbonden cycli: een beleidsvormende cyclus, die zich richt op de strategische en programmatische voorbereiding van TH, en een uitvoerende cyclus, die zich richt op de operationele uitvoering en terugkoppeling daarvan. Het samenhangende geheel van beide wordt aangeduid als het Big-8-model.

Het Big-8-model bestaat uit zeven opeenvolgende stappen: 1) beleid, 2) strategie, 3) programma, 4) voorbereiding, 5) uitvoering, 6) monitoring en 7) evaluatie (zie Figuur 1). Binnen de context van de waterkwaliteitsopgave van Delfland biedt dit model een praktisch en toetsbaar kader voor de inrichting en beoordeling van de TH-cyclus. Zo zouden volgens dit model beleidsdoelen voor waterkwaliteit – zoals die voortkomen uit de KRW en de Watervisie van Delfland – vertaald worden naar concrete uitvoeringsstrategieën en toezichtprioriteiten. Deze strategieën worden uitgewerkt in een TH-programma, waarin de geplande toezichthoudende en handhavingsactiviteiten zijn vastgelegd. Voorafgaand aan de uitvoering worden risico's geanalyseerd, toezichtacties voorbereid en procedures, werkinstructies en protocollen ontwikkeld. De uitvoering zelf bestaat uit de feitelijke TH-werkzaamheden, gericht op onder meer het voorkomen van lozingen en het stimuleren van naleving. Via monitoring en evaluatie wordt inzicht verkregen in de verrichte activiteiten en de effecten van deze inzet, op basis waarvan de aanpak wordt bijgesteld en verbeterd. Op deze manier functioneert de Big-8 als een integrale beleids- en uitvoeringscyclus die niet alleen bijdraagt aan het realiseren van waterkwaliteitsdoelen, maar er ook voor zorgt dat Delfland voldoet aan de wettelijke eisen uit het Omgevingsbesluit.

Figuur 1. Het Big-8-model.

Normenkader

In het onderzoek hanteren we een normenkader dat is gebaseerd op de Big-8-systematiek, bestaande uit een beleidsvormend en een uitvoerend deel van de cyclus. Aan ieder onderdeel van de Big-8 hebben we een aantal normen gekoppeld, waaraan wij het beleid en de praktijk toetsen. Concreet kijken we naar de aanwezigheid en werking van essentiële elementen zoals de visie op toezicht en handhaving, risicoanalyses en prioritering, uitvoeringsstrategieën, het uitvoeringsprogramma, monitoring en evaluatie. Daarnaast wordt bekeken welke rol de VV vervult bij de verschillende onderdelen van de Big-8 en of zij daarmee in staat is om haar kaderstellende en controlerende rol in te vullen. Gezien de nadruk in dit onderzoek op de rol van de VV en de daarover geformuleerde onderzoeksvragen, ligt de focus van deze evaluatie meer op het beleidsmatige deel van de cyclus dan op het uitvoerende, aangezien de betrokkenheid van de VV daar het grootst is.

De geformuleerde deelvragen zijn ondergebracht in het normenkader en gekoppeld aan de overeenkomstige Big-8-onderdelen. Op deze wijze wordt middels het normenkader gestructureerd antwoord gegeven op de hoofdvraag en verschillende deelvragen van dit onderzoek. Het normenkader is afgestemd met de Rekenkamer en opgenomen in bijlage 2.

Methodologie

Deze evaluatie is uitgevoerd aan de hand van een documentstudie van interne werkdocumenten en openbare beleidsstukken van Delfland. Daarnaast zijn er negen (groeps)interviews afgenomen met zeventien respondenten, afkomstig vanuit zowel ambtelijke, bestuurlijke als politieke domeinen van het hoogheemraadschap. Aanvullend heeft er een interview plaatsgevonden met vertegenwoordigers van de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH), aangezien dat een belangrijke samenwerkingspartner is van Delfland op het gebied van toezicht en handhaving op waterkwaliteit. De lijst met respondenten is voorafgaand aan de interviews afgestemd met de rekenkamer. In bijlage 4 zijn de bronnenlijst en de lijst met interviewpartners opgenomen.

1.4 Leeswijzer

In **Hoofdstuk 2** zijn de bevindingen van de documentstudie en de interviews weergegeven, gestructureerd langs de verschillende onderdelen van het Big-8-model. **Hoofdstuk 3** bevat de analyse van deze bevindingen, evenals de hoofdconclusies en aanbevelingen die daaruit voortkomen. In de **bijlagen** worden achtereenvolgens de onderzoeksvragen, het normenkader, een lijst van afkortingen en de bronnen weergegeven.

Bevindingen

2.1 De rol van Delfland bij toezicht en handhaving

Delfland is als waterbeheerder primair verantwoordelijk voor toezicht en handhaving op de kwaliteit van de regionale oppervlaktewateren. Op grond van artikel 2.17 van de Omgevingswet stelt Delfland in de Waterschapsverordening regels vast voor wateractiviteiten die raken aan de taken als waterbeheerder. Deze regels gaan onder meer over directe lozingen op regionale wateren, het gebruik van waterkeringen en het onderhoud van watergangen. Binnen dit kader treedt Delfland op als bevoegd gezag voor toezicht en handhaving.

Dit betekent dat Delfland toezicht houdt op de naleving van vergunningvoorschriften en algemene regels met betrekking tot waterkwaliteit, zoals vastgelegd in de Omgevingswet, het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) en de Waterschapsverordening. Bij overtredingen kan Delfland bestuursrechtelijk optreden, bijvoorbeeld door het opleggen van een last onder dwangsom of het toepassen van bestuursdwang. Daarnaast kan Delfland, in samenwerking met partners zoals het Openbaar Ministerie (OM), de politie en regionale milieuteams (RMT's), strafrechtelijk optreden tegen overtredingen die de waterkwaliteit raken. Verder heeft Delfland de mogelijkheid om maatwerkvoorschriften op te leggen of aanvullende regels te stellen om de waterkwaliteitsdoelen, zoals vastgelegd in het Bkl en de KRW, te borgen.

De bevoegdheid van Delfland strekt zich geografisch uit tot het eigen beheergebied en is functioneel beperkt tot de aangewezen (lokale) wateren, waterkeringen en de zuiveringstechnische werken (waaronder rioolwaterzuiveringsinstallaties). Voor waterkwaliteit gaat het in hoofdzaak om directe lozingen op aangewezen oppervlaktewateren. Indirecte lozingen via het gemeentelijk riool vallen in beginsel onder de verantwoordelijkheid van de gemeenten, of in bepaalde gevallen onder de provincie. Het toezicht en de handhaving op indirecte lozingen wordt in opdracht van gemeenten en provincies uitgevoerd door de omgevingsdiensten. Voor Delfland vervullen Omgevingsdienst Haaglanden (ODH) en DCMR Milieudienst Rijnmond (DCMR) deze rol. Voor rijkswateren ligt het bevoegd gezag bij Rijkswaterstaat. In specifieke gevallen speelt ook de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) een rol, bijvoorbeeld bij de naleving van regels rond gewasbeschermingsmiddelen die invloed kunnen hebben op de waterkwaliteit.

2.2 Context

Er spelen momenteel meerdere maatschappelijke ontwikkelingen die het vormgeven en uitvoeren van toezicht en handhaving op waterkwaliteit door Delfland beïnvloeden.

Allereerst leggen de **KRW** en de daaraan gekoppelde doelen en deadlines grote druk op de waterschappen. Ook voor Delfland zijn de eisen waaraan in 2027 voldaan moet worden hoog. De juridische implicaties en de mogelijke economische gevolgen maken dat er een hoge mate van politieke en bestuurlijke aandacht is voor de KRW en de waterkwaliteitsopgave.

Een andere ontwikkeling die in de gesprekken ter sprake komt is de **krappe arbeidsmarkt**. Het aantrekken en behouden van gekwalificeerd personeel is hierdoor een uitdaging. De afdeling Toezicht en Handhaving (THH) heeft in 2024, na een periode van mindere bezetting in 2023, kunnen toewerken naar een bijna volledige bezetting (31,8 van de 35,4 fte).²³ Het lukte Delfland om in deze periode veel vacatures succesvol in te vullen. Nieuwe medewerkers vragen echter, in het geval dat zij geen ervaring hebben binnen het waterschapsdomein, een lange inwerkperiode van zo'n twee jaar. Dit heeft effect op de inzetbaarheid van collega's en maakt het noodzakelijk om scherp te prioriteren welke overtredingen en risicogebieden aandacht krijgen.

De krappe arbeidsmarkt speelt bij alle TH-(uitvoerings)organisaties een rol, maar bij gebieden met kenmerken waar bepaalde **specialistische kennis** nodig is helemaal. In dichtbevolkte gebieden zoals Delfland, waar glastuinbouwbedrijven een groot aandeel hebben in het economisch en ruimtelijk profiel, vereist handhaving expertise op het gebied van bijvoorbeeld lozingsstromen, emissiebronnen en sectorale regelgeving. Deze complexiteit maakt het vinden en opleiden van personeel extra uitdagend. Om hierin te voorzien is er een eigen inwerk- en opleidingstraject opgezet en een kennisbank die het inwerken ondersteunt. De respondenten geven aan dat de extra stappen die Delfland op het gebied van werving en opleiding zet, hun vruchten afwerpen. Het lukt ondanks de uitdagingen steeds om de capaciteit op peil te houden en de wettelijke taken in te vullen.

Naast deze personele uitdagingen neemt ook de **maatschappelijke druk** voor een veilige en gezonde leefomgeving toe. Burgers, belangenorganisaties en media tonen zich steeds kritischer als het gaat om de bescherming van de waterkwaliteit en het handhavend optreden tegen overtredingen. Incidenten of tekortkomingen in handhaving kunnen snel leiden tot reputatieschade en politieke druk om maatregelen te intensiveren. Dit vergroot de behoefte aan transparantie, informatievoorziening en aantoonbare resultaten richting bestuur en samenleving, waarop Delfland reageert.

De inwerkingtreding van **de Omgevingswet** in 2024 heeft gevraagd om aanpassing van het beleid en om intensivering van samenwerking en afstemming met andere overheden en uitvoeringsorganisaties. Delfland heeft in aanloop naar de invoering van de Omgevingswet voorbereidingen getroffen, maar het blijft binnen dit nieuwe wettelijke kader tot op heden in de praktijk soms uitvogelen hoe bepaalde processen binnen het nieuwe wettelijke kader vorm moeten krijgen.

2.3 Beleid

In 2021 heeft de VV de *Watervisie* vastgesteld, die het actuele geldende kader vormt voor de periode 2022 – 2027. Hierin is waterkwaliteit benoemd als afzonderlijk thema, met als doel 'het beschermen en verbeteren van de waterkwaliteit, via het remmen, tegengaan of terugdringen van afspoeling van schadelijke stoffen (vanuit bedrijven, door bouwmaterialen, etc.) en het ontwikkelen van voorwaarden (zoals habitat) voor het goed functioneren van waternatuur'.⁴ Aan deze opgave zijn richtinggevende keuzes gekoppeld, zoals het stimuleren van emissieloze kassen, natuurvriendelijke oevers en het tegengaan van lozingen en exoten.

² Delfland. (z.d.). *Verantwoordingsrapportage 2024*.

³ Delfland. (2025). *Eerste tussentijdse rapportage 2025*.

⁴ Delfland. (z.d.). *Watervisie 2022–2027*.

De waterkwaliteitsopgave is verder uitgewerkt in het *Waterbeheerprogramma 2022–2027 (WBP6)*, waarin doelen en maatregelen zijn opgenomen die aansluiten bij de KRW.⁵ De ambitie om de KRW-normen uiterlijk in 2027 te realiseren wordt ook bevestigd in andere beleidsdocumenten, waaronder de *Kadernota 2025*.⁶ Het *KRW-programma Delfland 2022–2027* concretiseert de opgave verder aan de hand van een tabel met de concrete fysisch-chemische en ecologische doelen voor de waterlichamen binnen Delfland. Daarnaast zijn in de *Begroting 2025* prestatie-indicatoren opgenomen die de voortgang richting de KRW-doelen verder inzichtelijk maken.^{7,8}

Coalitieakkoord

Respondenten geven aan dat het huidige beleid voor waterkwaliteit voor een belangrijk deel ook gebaseerd is op het in 2023 vastgestelde coalitieakkoord, waarin waterkwaliteit één van de belangrijkste speerpunten is. Ook dit akkoord onderschrijft de KRW-doelen voor 2027 en benoemt daarbij het inzetten op effectievere en innovatieve vormen van toezicht en handhaving. Concreet omvat dit het gerichter (en mobieler) meten en monitoren van de waterkwaliteit in het glastuinbouwgebied, om op basis daarvan maatregelen doelmatiger te kunnen inzetten en handhaving effectiever te maken. Daarnaast bevat het akkoord de inzet op de intensivering van toezicht en handhaving, onder andere door het verbeteren van de samenwerking met partijen als omgevingsdiensten en de NVWA, door het verstrekken van middelen middels een nieuw convenant en het koppelen van meetdata van Delfland, gegevens uit de glastuinbouw en resultaten van inspecties.⁹ Ten aanzien van sancties wordt gestreefd naar strenger toelatingsbeleid van gewasbeschermingsmiddelen en het zorgvuldiger verstrekken van vergunningen. Daarnaast wil men bij bedrijfsoverdrachten extra handhaven, om te voorkomen dat bestaande milieuproblemen of ongewenste praktijken ongemerkt worden doorgegeven aan nieuwe eigenaren. Het coalitieakkoord is opgesteld door meerdere fracties maar niet apart vastgesteld door de VV.

De respondenten uit de ambtelijke organisatie geven allen aan dat ze de waterkwaliteitsdoelen en het beleid in de basis duidelijk achten en er in de dagelijkse praktijk goed mee uit de voeten kunnen.

2.4 Strategie

Het college van Dijkgraaf en Hoogheemraden (D&H) van Delfland heeft in 2021 een toezicht- en handavingsstrategie vastgesteld.¹⁰ Deze strategie heeft als doel te verduidelijken hoe Delfland zijn toezicht- en handavingsinstrumentarium inzet om het naleefgedrag van burgers, bedrijven en overheden binnen het beheergebied te bevorderen.¹¹ Het document biedt inzicht in de verschillende beschikbare instrumenten, zowel strafrechtelijk, bestuursrechtelijk als privaatrechtelijk, en bevat daarnaast een sanctiestrategie. In deze strategie is een matrix opgenomen die richting geeft aan de keuze van sancties, waarbij de ernst van de overtreding en het gedrag van de overtreder leidend zijn. De sanctiestrategie van Delfland is gebaseerd op de landelijke sanctiestrategie die in 2004 is vastgesteld door het Landelijk Overleg Milieuhandhaving (LOM), de voorloper van de huidige Landelijke Handavingsstrategie Omgevingsrecht (LHSO). De toezicht- en handavingsstrategie van Delfland wordt momenteel geactualiseerd.

⁵ Delfland. (2022). *Waterbeheerprogramma 2022–2027*.

⁶ Delfland. (2024). *Kadernota 2025*.

⁷ Delfland. (z.d.). *KRW-programma Delfland 2022–2027*.

⁸ Delfland. (2024). *Waterpast maken. Begroting 2025 en meerjarenraming 2026–2029*.

⁹ Coalitie Delfland. (2023). *Water voor mens en natuur: Een trendbreuk in waterbeheer. Coalitieakkoord 2023–2027*.

¹⁰ De toezicht- en handavingsstrategie is in 2021 vastgesteld en in 2022 gepubliceerd.

¹¹ Delfland. Afdeling Toezicht en Handhaving. (2022). *Toezicht- en handavingsstrategie*.

De handhavingsstrategie moet volgens het Omgevingsbesluit worden gebaseerd op een analyse van de problemen die zich kunnen voordoen bij de naleving van wet- en regelgeving, en op de doelen die met toezicht en handhaving worden nagestreefd.¹² De Toezicht- en handhavingsstrategie van Delfland beschrijft dat er een risicoanalyse wordt uitgevoerd om de prioriteiten vast te kunnen stellen, maar noemt niet de daaruit voortkomende prioriteiten zelf.

Binnen Delfland wordt eens per vier jaar een risicoanalyse uitgevoerd, die jaarlijks wordt bijgewerkt. De huidige risicoanalyse beslaat de periode 2023 – 2027.¹³ De risicoanalyse is opgenomen als los document en is vastgesteld door het college van D&H. Deze documenten worden niet gedeeld of besproken met de VV. De jaarlijkse bijwerking wordt als vast onderdeel opgenomen in de uitvoeringsprogramma's (zie paragraaf 2.5).

2.5 Programma

Om tot uitvoering van toezicht en handhaving te komen, moet het beleid jaarlijks worden doorvertaald in een uitvoeringsprogramma. In deze paragraaf wordt het uitvoeringsprogramma toegelicht, evenals de risicogestuurde aanpak die daarin centraal staat. Ook wordt toegelicht op welke wijze capaciteit en middelen hiervoor worden ingezet. Daarnaast is er een relevant project binnen Delfland waar we kort op ingaan, en beschrijven we de organisatie-inrichting van toezicht en handhaving binnen het hoogheemraadschap.

Over het uitvoeringsprogramma

De inzet op toezicht en handhaving wordt jaarlijks vastgelegd in het *Uitvoeringsprogramma Toezicht en Handhaving*. Dit programma beschrijft hoe toezicht en handhaving bijdragen aan de vastgestelde beleidsdoelen van Delfland. Het *Uitvoeringsprogramma 2025* is opgesteld op basis van de middelen in de *Begroting 2025* en de aandachtspunten uit het *coalitieakkoord 2023–2027*. In het uitvoeringsprogramma wordt een prioritering gemaakt van de toezicht- en handhavingstaken op basis van de wettelijke taken, vastgestelde beleidskeuzes, bestuurlijke wensen en de resultaten van de risicoanalyse (zie verderop). In het programma van 2024 werd waterkwaliteit (glastuinbouw en microverontreinigingen) benoemd als een van de vijf speerpunten. In 2025 is verbetering van de waterkwaliteit opnieuw als een van de hoogste prioriteiten opgenomen, met nadruk op toezicht op de glastuinbouw, directe lozingen en indirecte lozingen (waarvan die laatste in samenwerking met de omgevingsdiensten).¹⁴

Sinds 2025 bevat het uitvoeringsprogramma zowel ambtelijke als bestuurlijke prestatie-indicatoren (output-indicatoren).¹⁵ Er zijn twee bestuurlijke indicatoren opgenomen. De eerste omvat de activiteit 'toezicht op de glastuinbouw', waarbij 95% van de bedrijven een UO-rapportage (Uitvoerings- en Onderhoudsrapportage) moet indienen en waarvan 5% moet worden gecontroleerd.¹⁶ De tweede indicator stelt dat 100% van de opgeknapte kades van niet-waterkerende objecten (NWO's) moet worden gecontroleerd. Daarnaast betreffen de ambtelijke indicatoren 1) het opstellen van het jaarlijkse uitvoeringsprogramma, 2) het uitvoeren van seizoensschouwen en de schouw 'buitengewoon onderhoud', 4) surveillance, en 5) toezicht op

¹² Rijksoverheid. (z.d.). *Omgevingsbesluit, artikel 13.5*, te raadplegen via <https://wetten.overheid.nl/jci1.3:c:BWBR0041278&hoofdstuk=13&afdeling=13.2¶graaf=13.2.2&artikel=13.5&z=2025-08-29&q=2025-08-29>.

¹³ Delfland. Afdeling Toezicht en Handhaving. (2022). *Probleemanalyse 2023-2027*.

¹⁴ Delfland. Afdeling Toezicht en Handhaving. (z.d.). *Uitvoeringsprogramma 2025 Toezicht en Handhaving*.

¹⁵ In de verantwoordingsrapportages heeft Delfland al eerder met deze KPI's gewerkt. Sinds 2025 zijn deze ook onderdeel van het uitvoeringsprogramma.

¹⁶ In het kader van de Omgevingswet moeten glastuinbouwbedrijven jaarlijks een milieuraapportage indienen, de UO-rapportages. Deze worden volgens het *Uitvoeringsprogramma 2025* in samenwerking met de omgevingsdiensten steekproefsgewijs gecontroleerd.

afgegeven vergunningen en meldingen.

De indicator 'surveillance' omvat vier handhavingsdagen, tien inspectievluchten en 550 uur watersurveillance. De indicator 'toezicht op afgegeven vergunningen en meldingen' bevat 1.100 uitgevoerde controles.¹⁷ Er is aangekondigd dat deze indicatoren worden geëvalueerd.

De jaarlijkse uitvoeringsprogramma's worden bestuurlijk vastgesteld. Waar het programma zelf in voorgaande jaren nog met de VV werd gedeeld, wordt de VV sinds 2025 uitsluitend per brief geïnformeerd over de inhoud van het programma.

Risicogestuurde aanpak

In 2023 is de risicogestuurde aanpak voor toezicht en handhaving geïntroduceerd. Deze nieuwe aanpak is met name gericht op de glastuinbouwsector, doordat zich hier voor Delfland de grootste risico's voor de waterkwaliteit bevinden. Voorheen werd er gewerkt met een gebiedsgerichte aanpak, waarbij alle polders in het werkgebied achtereenvolgens werden gecontroleerd, zonder directe betrokkenheid van andere partners zoals de omgevingsdiensten. In de risicogestuurde aanpak worden tweemaal per jaar de twee meest vervuilde glastuinbouwgebieden geselecteerd (van de in totaal 26 glastuinbouwgebieden), waarop de metingen en controles in samenwerking met de omgevingsdienst plaatsvinden. Respondenten geven aan dat de risicoafweging die hieraan ten grondslag ligt een uitgebreide kwantitatieve onderbouwing heeft, waarbij verschillende afdelingen en andere samenwerkingspartners betrokken zijn. Doordat de risico's in deze aanpak centraal staan, wordt deze werkwijze door respondenten gezien als een doelgerichtere werkwijze ten opzichte van de eerdere gebiedsgerichte aanpak.

Naast metingen en bedrijfsbezoeken richt de aanpak zich op extra toezicht op knelpunten en op stevigere handhaving, met name bij de zeven meest voorkomende overtredingen. In deze gevallen wordt niet langer volstaan met een waarschuwing, maar wordt er direct handhavend opgetreden. Daarnaast wordt er gebruikgemaakt van nieuwe opsporingsmethoden, zoals e-DNA-onderzoek en intensievere monitoring.¹⁸

De prioritering van toezicht- en handhavingstaken is gebaseerd op risico's uit voorgaande jaren. In het *Uitvoeringsprogramma 2024* is hiervoor een overzicht opgenomen, waarin (wettelijke) taken een score krijgen van 1 (hoog risico) tot 5 (geen risico), met een 'v' voor verplichte activiteiten. Uit het programma uit 2024 is niet exact af te leiden welke activiteiten er daadwerkelijk worden uitgevoerd. Wel is helder aangegeven dat bij calamiteiten of beperkte capaciteit de hoogste prioriteiten worden uitgevoerd. In het *Uitvoeringsprogramma 2025* is naast de prioritering van activiteiten ook een urenindicatie toegevoegd, waardoor inzichtelijk is welke mate van inzet er per activiteit nodig is. Daarbij is aangegeven dat met de huidige bezetting de activiteiten met prioriteit 1, 2 en ten dele 3 kunnen worden uitgevoerd. Het resterende deel bestaande uit de activiteiten met een lagere prioriteit wordt niet, of alleen op meldingsbasis opgepakt.¹⁹

Respondenten geven aan tevreden te zijn over de risicogestuurde aanpak. Daarbij noemen ze dat, doordat de inzet is gebaseerd op risicoanalyses en gebiedsspecifieke bevindingen, de resultaten en effectiviteit per locatie kan verschillen.

¹⁷ Delfland. Afdeling Toezicht en Handhaving. (z.d.). *Uitvoeringsprogramma 2025 Toezicht en Handhaving*.

¹⁸ Delfland. Afdeling Toezicht en Handhaving. (z.d.). *Uitvoeringsprogramma 2024 Toezicht en Handhaving*.

¹⁹ Idem.

²⁰ Delfland. Afdeling Toezicht en Handhaving. (z.d.). *Uitvoeringsprogramma 2025 Toezicht en Handhaving*.

Regulier toezicht en handhaving

De risicogestuurde aanpak is een aanvullende aanpak van Delfland die plaatsvindt naast de reguliere toezicht- en handhavingsactiviteiten. Het reguliere toezicht richt zich op het controleren van gereguleerde activiteiten en het signaleren van niet-gereguleerde (illegale) activiteiten. Daarnaast omvat het de controle op onderhoudsverplichtingen van derden en de afhandeling van meldingen in het kader van de Waterschapsverordening.

Jaarlijks ontvangt Delfland circa 1.000 meldingen op grond van de Waterschapsverordening met betrekking tot gereguleerde activiteiten, zoals bijvoorbeeld over werkzaamheden aan waterkeringen of oevers, lozingen of grond- en bouwwerkzaamheden. Hiervan vindt op basis van prioritering op de helft van de meldingen toezicht plaats. Daarnaast komen er ongeveer 1.900 incidentmeldingen binnen van inwoners, bedrijven en collega-overheden. Deze meldingen hebben betrekking op uiteenlopende onderwerpen, waaronder onderhoud van watergangen, vervuiling, lozingen, dode vissen, objecten in het water en klachten rond vaarrecreatie.¹⁹

Het reguliere toezicht bestaat verder uit lucht-, vaar- en veldsurveillance. Voor deze activiteiten zijn vanaf 2025 de eerder genoemde ambtelijke prestatie-indicatoren opgesteld.

Waar de risicogestuurde aanpak zich uitsluitend richt op de glastuinbouw, hebben het reguliere toezicht en de reguliere handhaving een bredere scope en bestrijken ze ook andere sectoren en typen bedrijven.

Capaciteit

De beschikbaarheid van middelen en capaciteit vormt een belangrijke randvoorwaarde voor de inzet van toezicht en handhaving. In het *Uitvoeringsprogramma 2025* wordt benadrukt dat verloop of langdurige uitval van medewerkers ook in 2025 aan de orde kan zijn. De planning is daarom vooral een streven, gebaseerd op de beschikbare capaciteit en de eerder uitgevoerde risicoanalyse. Daarbij is geen buffer ingecalculeerd om onverwachte of bijzondere werkzaamheden op te vangen, zoals calamiteiten of droogte-inspecties. Bij tegenslagen is THH genoodzaakt de planning aan te passen. Wel wordt er rekening gehouden met een gemiddelde inwerk- en opleidingstijd van twee jaar voor nieuwe medewerkers in het veld.

Delfland lost een deel van de capaciteitslimieten op door innovatieve toezichtinstrumenten toe te passen. Naast de bestaande bedrijfsbezoeken worden onder meer helikopter- en dronevluchten ingezet, evenals een droneboot, waarmee controles en metingen effectief en minder arbeidsintensief worden uitgevoerd. Volgens respondenten is er binnen de organisatie ruimte om nieuwe ideeën en methoden in te brengen en uit te proberen. Zij geven aan tevreden te zijn met de diversiteit aan toezichtinstrumenten die momenteel wordt ingezet.

Een enkele respondent plaatst hierbij de kanttekening dat de intensiteit en effectiviteit van toezicht en handhaving verder kan worden vergroot, wanneer er verder wordt ingezet op deze innovatieve helikopter- en drone-instrumenten door middel van een frequentieverhoging van inspecties.

Projectplan Aanvullende Aanpak Waterkwaliteit Toezicht en Handhaving

Met het project *Aanvullende Aanpak Waterkwaliteit Toezicht en Handhaving* beoogt Delfland bestaande handhavingsinstrumenten intensiever te benutten op basis van praktijkervaringen. In januari 2025 is hiervoor een vijfpuntenplan opgesteld, dat aansluit bij het programmaonderdeel 'regels maken, regels benutten' binnen de waterkwaliteitsopgave. Het plan omvat: 1) handhaving op zorgplicht via besluiten en/of maatwerkvoorschriften, 2) uitbreiding van de kring van overtreders naar ook natuurlijke personen, 3) verhoging van bestuursrechtelijke dwangsommen, 4) meer communicatie over de bijdrage van handhaving aan waterkwaliteit, en 5) intensievere samenwerking met ketenpartners zoals het KRW-impulsprogramma, mede-waterschappen, de

NVWA en Glastuinbouw NL. Voor elk onderdeel zijn doelstellingen, resultaten, haalbaarheid, planning en prestatie-indicatoren uitgewerkt.²¹

Zowel ambtelijke als bestuurlijke respondenten zijn positief over de aanpak en zien in dit vijfpuntenplan duidelijke meerwaarde voor een doeltreffende toezicht en handhaving.

De VV is mondeling geïnformeerd over dit project, het plan zelf is (nog) niet openbaar gepubliceerd. Publicatie vindt plaats in samenhang met de aanvullende aanpak 'Regels maken en regels benutten', deze worden samengevoegd aangeboden aan de VV.

Organisatie-inrichting en verbinding met het bestuur

Binnen de organisatie is toezicht en handhaving ondergebracht in de afzonderlijke afdeling THH die valt onder de directeur Bedrijfsvoering en wordt aangestuurd door een afdelingsmanager. THH telt 35,85 fte²² en in totaal 38 medewerkers. Binnen de organisatie vindt structurele afstemming plaats tussen de verschillende programma's, waaronder het *programma Waterkwaliteit* en het *Uitvoeringsprogramma Toezicht en Handhaving*. Respondenten benadrukken dat de communicatielijnen op dit dossier kort zijn en dat er regelmatig functionele afstemming plaatsvindt.

Bestuurlijk vallen toezicht en handhaving onder de portefeuille van de dijkgraaf, terwijl waterkwaliteit onder de verantwoordelijkheid van een hoogheemraad valt. Volgens respondenten verloopt de samenwerking tussen de hoogheemraden en de dijkgraaf op dit terrein goed.

2.6 Voorbereiding

Voor een goede voorbereiding op de uitvoering is het belangrijk dat er procedures, werkinstructies en werkprotocollen zijn ontwikkeld die aansluiten op de strategie en het uitvoeringsprogramma. Er bestaan verschillende werkinstructies voor de uitvoering van toezicht, handhaving en advisering (THA) binnen Delfland, waaronder werkinstructies voor controles, verzoeken tot handhaven en strafrechtelijk optreden, en werkinstructies voor de planner van dienst. In het werkgebied van Delfland wordt de waterkwaliteit zowel met periodieke als continue metingen gemonitord, zie paragraaf 2.8 over monitoring. In de instructies is te vinden welke stappen er gezet moeten worden bij welke signalen.

Uit de gesprekken horen we terug dat sommige werkprotocollen en -instructies aan actualisatie toe zijn. Er worden hiervan momenteel echter geen negatieve gevolgen voor de praktijk ervaren, doordat de toezichthouders elkaar op de hoogte houden van de beste uitvoering van de instructies en dat in de praktijk brengen. In werkoverleggen van de toezichthouders zijn veiligheid en de werkinstructies vaste bespreekpunten. Ook worden de toezichthouders bevraagd als werkinstructies en -protocollen worden herzien.

2.7 THA-uitvoering

Delfland zoekt actief de samenwerking met andere overheden en (handhavings)partners op. De uitvoering van de risicogestuurde aanpak vindt plaats in nauwe samenwerking met de omgevingsdiensten: controles worden in gezamenlijkheid uitgevoerd. Tot 2025 betrof dit voornamelijk de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH); vanaf 2025 zullen controles ook met de DCMR worden uitgevoerd. In dit kader worden gezamenlijke bedrijfsbezoeken georganiseerd. De inspecties die op basis van de risicoanalyse in de geselecteerde glastuinbouwgebieden plaatsvinden,

²¹ Delfland. (2025). *Projectplan 'Aanvullende Aanpak Waterkwaliteit Toezicht en Handhaving'*.

²² Schriftelijk bevestigd door afdeling THH op 1 oktober 2025 via ambtelijk wederhoor.

worden tegelijkertijd en in gezamenlijkheid uitgevoerd met de omgevingsdienst in dat betreffende werkgebied. Gezien de overlap van werkgebieden is dat in de meeste gevallen Omgevingsdienst Haaglanden. De toezichthouder van het hoogheemraadschap en de toezichthouder van de omgevingsdienst voeren ter plekke ieder hun eigen controle uit en maken ieder hun eigen inspectierapportage namens hun eigen bevoegd gezag. Er vinden gezamenlijk overleggen plaats aan de voorkant over de prioritering en uitvoering, en naderhand over eventuele verbeterpunten.

Volgens respondenten uit de ambtelijke organisatie zijn de communicatielijnen met de omgevingsdiensten kort en vindt er regelmatig functionele afstemming plaats. Ook buiten deze vaste momenten worden signalen onderling gedeeld. Alle respondenten betrokken bij de uitvoering ervaren het samen optrekken met de omgevingsdiensten als een grote toegevoegde waarde. De samenwerking wordt door alle betrokkenen positief beoordeeld. In de praktijk blijkt dat toezichthouders veel van elkaar leren en elkaar sneller weten te vinden wanneer zich situaties voordoen die voor de ander relevant kunnen zijn.

De omvang en concentratie van de glastuinbouw in het werkgebied van Delfland is uniek in Nederland. Respondenten geven aan dat zij om deze reden en door deze gezamenlijke aanpak en kennisontwikkeling toonaangevend kunnen zijn op het gebied van toezicht en handhaving in glastuinbouwgebieden. Waar mogelijk worden kennis en praktijkervaringen actief gedeeld met andere waterschappen en omgevingsdiensten.

Vanuit de gesproken samenwerkingspartners wordt aangegeven dat waterkwaliteit (met een specifieke focus op de glastuinbouw) voor hen ook een belangrijke prioriteit is en dat zij daarom graag samenwerken op dit thema. Een omgevingsdienst is bij haar prioritering afhankelijk van de wensen van haar opdrachtgevers (gemeenten en provincie), waardoor de afweging van inzet anders werkt dan bij een waterschap. Binnen het werkgebied van de Omgevingsdienst Haaglanden zijn de glastuinbouwgebieden geconcentreerd in drie gemeenten. Het zou dus in de toekomst kunnen voorkomen dat een omgevingsdienst uit capaciteitsoverwegingen niet de opdracht krijgt van de aansturende gemeenten om naar een specifieke polder toe te gaan. Als deze situatie zich voordoet, moet hierover het gesprek gevoerd worden met Delfland. Tot nu toe is het gelukt om de risicogestuurde aanpak te volgen en de gebieden die daaruit naar voren komen in gezamenlijkheid te bezoeken.

Op het gebied van gezamenlijke communicatie over aanpak en successen kan nog beter samengewerkt en samen opgetrokken worden. Communicatie over behaalde resultaten gebeurt nog grotendeels separaat vanuit de afzonderlijke organisaties. Het zou volgens een respondent meerwaarde hebben als er in gezamenlijkheid wordt uitgedragen wat er bereikt wordt.

Enkele respondenten geven aan dat intensivering van de samenwerking met andere partners nog mogelijk en wenselijk is. Dit gaat dan bijvoorbeeld over het delen van data of kennis, over onder andere verboden stoffen. Bovendien geven gesprekspartners ook aan dat aansluiten bij of een betere verbinding met het Regionaal Informatie- en Expertisecentrum (RIEC) kan bijdragen aan de aanpak van milieucriminaliteit. Ook kan meer samenwerking met het strafrecht bijdragen aan effectiviteit. In het projectplan *Aanvullende aanpak Waterkwaliteit Toezicht en Handhaving* wordt expliciet op de intensivering van die samenwerking ingezet, zie ook paragraaf 2.5.²³ Tot slot blijkt uit de gesprekken dat er geen gezamenlijke evaluatie is van de samenwerking, wat door respondenten als een gemis wordt ervaren.

²³ Delfland. (2025). *Projectplan 'Aanvullende Aanpak Waterkwaliteit Toezicht en Handhaving'*.

(Beleids)advies

Bij Delfland zijn er een aantal aparte beleidsadviseurs op het gebied van THA. Zij houden zich onder andere bezig met het ontwikkelen van het TH-beleid, waaronder de uitvoeringsprogramma's, de invulling van en het voldoen aan de kwaliteitscriteria, de monitoring, en de voortgangsrapportages. Bovendien denken zij mee over het implementeren van nieuwe regelgeving, het opstellen van beleidsregels en het maken en actualiseren van werkprotocollen. Ook organiseren zij trainingen en opleidingen voor de medewerkers. Zij zijn ook intensief betrokken bij het project *Aanvullende Aanpak Waterkwaliteit Toezicht en Handhaving*.

Het handelen op signalen en meldingen

Naast de uitvoering van toezicht- en handavingsactiviteiten binnen bijvoorbeeld de risicogestuurde aanpak, vindt toezicht en handhaving in de dagelijkse praktijk ook plaats op basis van meldingen en signalen.

De dienstdoende planner ontvangt meldingen en/of incidenten die tijdens kantoortijden via het Servicepunt binnenkomen, en coördineert deze. Urgente meldingen worden naast het systeem ook telefonisch aan de planner doorgegeven en met relevante informatie overgedragen.¹

De planner van dienst beoordeelt de urgentie van meldingen en incidenten, waaronder de vraag of het een calamiteit betreft, en wijst deze toe aan de beschikbare of juiste medewerker. Spoedmeldingen of situaties waarvoor snel actie nodig is worden telefonisch gecommuniceerd, overige meldingen worden per e-mail aan de betrokken medewerker doorgegeven. Voordat een melding wordt uitgezet, controleert de planner of de melding of locatie reeds bekend is in het systeem om dubbele inzet te voorkomen.

Bij (mogelijke) calamiteiten neemt de planner contact op met de CMI (coördinator meldingen en incidenten), die vervolgens met de CPI (coördinator plaats incident) schakelt voor eventuele opschaling naar de calamiteitenorganisatie. Indien wordt besloten tot opschaling, neemt de dienstdoende CMI het incident over van de planner en stelt een situatiebeeld op in het LCMS (Landelijk Centraal Melding Systeem).

Er is intern veel afstemming tussen beleid, uitvoering en handhaving, waarbij informatie uit meetreeksen en analyses wordt gedeeld, geven de respondenten aan. Een voorbeeld dat respondenten noemden, betrof de ontdekking en sanering van een illegale lozingspijp bij een duiker, die een meetpunt negatief beïnvloedde. Nadat de pijp was verwijderd, was direct een aantoonbare verbetering van de waterkwaliteit zichtbaar, ook op enige afstand van de bron. Dit soort casuïstiek laat volgens hen zien hoe data, analyse en uitvoering samenkomen en tot zichtbare resultaten leiden.

Vanuit de ambtelijk organisatie klinkt over het geheel tevredenheid over de wijze waarop toezicht en handhaving voor waterkwaliteit in de praktijk functioneert.

Deze beleidsadviseurs besteden veel energie aan het optimaliseren van de inzet van TH-instrumenten. Dit soort projecten worden binnen de beschikbare (beleidsadvies)capaciteit opgepakt. Hierdoor zijn er soms zaken die iets langer blijven liggen, zoals het actualiseren van bepaalde werkinstructies en -protocollen. Ook geven respondenten aan dat er niet altijd tijd overblijft voor het bijwonen of organiseren van netwerkactiviteiten.

De ambtelijke respondenten geven aan dat het als prettig wordt ervaren dat er bij Delfland ruimte is voor beleidsadviseurs op het gebied van TH. Van andere waterschappen horen zij verhalen dat daar bij hen minder capaciteit voor beschikbaar is.

2.8 Monitoring

In het werkgebied van Delfland wordt de waterkwaliteit zowel regelmatig als continu gemonitord via verschillende meetnetten. Op nationaal niveau maakt Delfland onderdeel uit van het Landelijk Monitoringsnetwerk KRW, dat is ingericht om de chemische en ecologische kwaliteit van Nederlandse grond- en oppervlaktewateren systematisch te volgen. Via vaste meetpunten worden gegevens verzameld voor zowel toestand- en trendmonitoring, als operationele monitoring in risicogebieden.

Volgens respondenten sluit dit landelijke meetnet niet voldoende aan bij de lokale praktijk van toezicht en handhaving om het daarvoor te kunnen gebruiken. Hoewel het meetnet veel data oplevert, zijn deze gegevens niet realtime beschikbaar, waardoor ze niet direct kunnen worden benut voor handhavingsacties. Daarnaast bevat het meetnet te weinig meetpunten om verschillen op lokale schaal zichtbaar te maken. Hierdoor blijven pieken in stoffenoverschrijdingen minder zichtbaar en worden lokale verschillen in tijd en ruimte deels uitgemiddeld.

Om dit te ondervangen voert Delfland het hele jaar door aanvullende eigen metingen uit via een dichter meetnet, bestaande uit 42 meetpunten gericht op 225 bestrijdingsmiddelen.²⁴ Delfland stelt expliciet dat de KRW-toets 'geen diagnostische toets is en dat extra lokale monitoring nodig is'.²⁵ Deze metingen zijn gericht op de 26 glastuinbouwgebieden, waardoor er een gedetailleerder beeld ontstaat van de waterkwaliteit. Op deze manier kunnen knelpunten en individuele vervuilingsbronnen beter worden geduid. Deze lokale, fijnmazige monitoring ondersteunt de risicogestuurde controles, maakt sneller bijsturen mogelijk en versterkt de trendbewaking. De KRW-data van de landelijke systemen dienen vooral voor de formele beoordeling en de analyse van langetermijntrends, en worden als belangrijke bron gebruikt voor het bepalen van de glastuinbouwgebieden waar de risicogestuurde aanpak op toegepast moet worden.

Verantwoording

De resultaten van metingen en werkzaamheden worden periodiek vastgelegd in verantwoordingsrapportages. Voor toezicht en handhaving verschijnen jaarlijks drie rapportages: een jaarrapportage aan het begin van het nieuwe jaar en twee tussentijdse rapportages rond mei en september.

De verantwoordingsrapportages geven een breed beeld van de operationele uitvoering en resultaten van het werkveld. Centraal staan de uitgevoerde activiteiten, variërend van toezicht in de glastuinbouw en landbouw tot controles bij infrastructurele projecten en het afhandelen van meldingen en incidenten. Deze activiteiten worden sinds 2025 onderbouwd met de prestatie-indicatoren, waarmee inzichtelijk wordt gemaakt in hoeverre doelstellingen zijn behaald.²⁶ Zo wordt in de eerste tussentijdse rapportage uit 2025 inzichtelijk gemaakt dat 2 van de 4 handhavingsdagen hebben plaatsgevonden, 3 van de 10 inspectievluchten, 50 van de 550 uur watersurveillance²⁷ en dat 575 van de 1.100 controles op vergunningen en meldingen zijn uitgevoerd.

De rapportages bevatten ook kwalitatieve toelichtingen, bijvoorbeeld via praktijkvoorbeelden en casussen die laten zien welke effecten toezicht en handhaving in de praktijk sorteren, en

²⁴ Delfland. Afdeling Monitoring en Advies. (2025). Waterkwaliteitsrapportage 2024.

²⁵ Idem.

²⁶ De verantwoordingsrapportages bevatten al sinds 2019 prestatie-indicatoren. In 2024 is besloten de huidige indicatoren uit de rapportages te verwijderen en nieuwe indicatoren op te stellen. In 2025 zijn de huidige indicatoren teruggeplaatst. Delfland is momenteel bezig met het ontwikkelen van nieuwe indicatoren.

²⁷ 50 van de 550 uur is een klein aandeel. Deze cijfers dienen echter geplaatst te worden in de context dat het vaarseizoen loopt van april t/m oktober en de eerste tussentijdse rapportage betrekking heeft op de periode januari t/m april.

toelichtingen op organisatorische ontwikkelingen en de inzet van nieuwe inspectiemethoden. De rapportages bevatten echter geen outcome-indicatoren. De rapportages dienen als controlerend én als richtinggevend instrument voor de verdere ontwikkeling van het toezicht- en handhavingsbeleid.

Naast de verantwoordingsrapportages van afdeling THH, wordt voor het thema waterkwaliteit door de afdeling Monitoring en Wateradvies (MWA) jaarlijks een rapportage opgesteld. De waterkwaliteitsrapportages geven een beeld van de actuele waterkwaliteit in relatie tot de KRW-doelen. In de rapportages worden de meetresultaten vergeleken met de gestelde normen, worden verbeteringen in kaart gebracht en wordt vastgesteld welke doelstellingen wel of niet zijn gehaald. Daarbij worden knelpunten die van invloed zijn op de waterkwaliteit geïdentificeerd, zoals de aanwezigheid van bestrijdingsmiddelen. De rapportages zijn uitgebreid en gedetailleerd en variëren onderling sterk in omvang.

Niet alle rapportages worden voorgelegd aan de Verenigde Vergadering. De jaarlijkse verantwoordingsrapportage van de afdeling THH en de voortgangsrapportage over waterkwaliteit worden aan de VV opgestuurd, inclusief begeleidende brief. De tussentijdse voortgangsrapportages van THH worden niet gedeeld, maar per brief toegelicht. Respondenten uit de ambtelijke organisatie geven aan dat er momenteel wordt verkend of de samenhang tussen de verantwoordingsrapportage THH en de voortgangsrapportage waterkwaliteit kan worden versterkt.

2.9 Evaluatie

Binnen de Big-8-cyclus van Delfland wordt het onderdeel evaluatie ingevuld door het opstellen en behandelen van de jaarstukken, die bestaan uit een jaarverslag en een jaarrekening aangevuld met een accountantsverklaring.²⁸ De stukken bieden inzicht in de financiële resultaten, de beleidsmatige realisatie en de uitvoering van projecten op het gebied van waterbeheer, klimaatadaptatie en ecologie. Het document bevat gedetailleerde cijfers over baten en lasten, investeringen en afwijkingen, en koppelt deze aan de beleidsdoelen en prioriteiten van Delfland. Met betrekking tot toezicht en handhaving op waterkwaliteit bieden de jaarstukken in beknopte vorm informatie (in verhouding tot de verantwoordingsrapportages). De jaarstukken geven inzicht in de operationele output van toezicht en handhaving, evenals de beleidsmatige en financiële inzet, maar ze bieden geen inzicht in de effecten van de toezicht- en handhavingsactiviteiten.

Respondenten geven aan dat het in de praktijk niet eenvoudig is om effecten van THA-activiteiten op de operationele doelen voor waterkwaliteit eenduidig aantoonbaar in beeld te brengen. Er zijn namelijk veel factoren die op de waterkwaliteit van invloed zijn. Een causaal verband aantonen tussen deze inzet en de waterkwaliteit is zeer lastig. Delfland probeert de effecten aantoonbaar te maken door middel van een communicatiestrategie, waarmee resultaten van de nieuwe risicogestuurde aanpak publiekelijk zichtbaar worden gemaakt. Voorbeelden hiervan zijn concrete casussen, zoals een in augustus 2025 opgespoorde illegale lozing in Pijnacker, waarover via verschillende platforms wordt gecommuniceerd.²⁹

Over de rol van de VV in de evaluatie van het beleid en de uitvoering van toezicht en handhaving gaan we in de volgende paragraaf nader in.

²⁸ Delfland. (2025). *Jaarstukken 2024*.

²⁹ Delfland. (2025). *Illegale lozing Pijnacker-Delfland*. Geraadpleegd op 25 september 2025, via <https://www.hhdelfland.nl/actueel/nieuwsoverzicht/2025/augustus/illegale-lozing-pijnacker-delfland>.

2.10 De positie van de VV

De VV zou in staat moeten zijn haar kaderstellende en controlerende rol in te vullen. Dit houdt in dat de VV vanuit haar kaderstellende rol de strategische koers bepaalt en beleidsmatige en financiële kaders vaststelt waarbinnen het college van D&H het toezicht- en handavingsbeleid uitvoert. Dit omvat onder meer het vaststellen van doelstellingen, prioriteiten, middelen en randvoorwaarden voor toezicht en handhaving. In haar controlerende rol ziet de VV erop toe dat het college van D&H dit beleid op een doelmatige en doeltreffende wijze uitvoert. De VV toetst de voortgang en resultaten via rapportages, jaarstukken en verantwoordingsinformatie en kan, waar nodig, sturend optreden door het stellen van vragen, het indienen van moties of het bijstellen van beleidskaders.

Informatievoorziening aan de VV

Een adequate informatievoorziening is essentieel voor de VV om haar kaderstellende en controlerende rol goed te kunnen vervullen. Wij verwachten dat de VV gedurende de verschillende stappen van de beleids- en uitvoeringscyclus van de Big-8 wordt geïnformeerd en dat de VV op basis van de informatievoorziening in staat is de kaderstellende en controlerende rol ten aanzien van toezicht en handhaving (en advies) op de waterkwaliteit te vervullen. Het college van D&H heeft zowel een actieve als een passieve informatieplicht richting de VV.

De **actieve informatieplicht** houdt in dat het dagelijks bestuur (DB) uit eigen beweging alle informatie verstrekt die nodig is voor de uitoefening van de taken van de VV. Dit gebeurt tijdig, bij voorkeur in een vroeg stadium van het beleidsproces, en op hoofdlijnen. Bij Delfland wordt de VV onder andere middels 'informatieve brieven' op de hoogte gehouden door het college. De informatieve brieven en voorstellen worden geagendeerd op de betreffende commissieagenda's. Voor dit onderwerp worden de brieven en voorstellen met betrekking tot waterkwaliteit geagendeerd in de Commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit (WKK), de brieven en voorstellen met betrekking tot toezicht en handhaving worden geagendeerd in de Commissie Bestuur, Financiën en Organisatie (BFO). Zie hieronder een overzicht van de verschillende rapportages en manier van behandeling.

Rapportage	Frequentie per jaar	Informatieve brief	Volledige rapportage in bijlage	Kern van de inhoud	In welke commissie behandeld / op de agenda
Uitvoeringsprogramma Toezicht en Handhaving	1x	Ja	Nee	In de brief staat de prioritering van de TH-taken, met uitleg per prioriteit.	BFO
Verantwoordingsrapportage Toezicht en Handhaving	1x	Ja	Ja	De resultaten van het voorgaande jaar op het gebied van TH.	BFO
Tussentijdse rapportage Toezicht en Handhaving	2x	Ja	Nee	In de brief staan de belangrijkste resultaten en staat de voortgang van het toezicht en handhaving waterkwaliteit los genoemd.	BFO
Voortgangsrapportage Waterkwaliteit	1x	Ja	Ja	In de brief staat de voortgang op het gebied van waterkwaliteit beschreven.	WKK
Jaarstukken	1x	VV voorstel	Ja	Verantwoording over het vorige jaar, waaronder financiële resultaten, beleidsmatige realisatie en uitvoering van projecten.	VV via BFO

De **passieve informatieplicht** betekent dat het college verplicht is om op verzoek van individuele leden van de algemene vergadering mondeling of schriftelijk inlichtingen te verstrekken, tenzij dit strijdig is met het openbaar belang. De VV heeft de mogelijkheid technische vragen te stellen naar aanleiding van informatieve brieven en voorstellen en heeft altijd de mogelijkheid schriftelijke vragen te stellen. Uit een analyse van de schriftelijke vragen uit 2024 en 2025 blijkt dat de VV regelmatig van dit instrument gebruikmaakt. Een enkele keer gaan de vragen over waterkwaliteit. In februari 2025 zijn er vragen gesteld over de controles bij de glastuinbouw en over risicogestuurd beleid.

In de onderzoeksperiode 2024 – 2025 zijn er enkele moties ingediend over dit onderwerp, waarvan er één aangenomen werd door de VV. Die motie, genaamd *Motie Trendbreuk handhaving waterkwaliteit glastuinbouwpolders*, is aangenomen in september 2024 en roept het college op om het aantal reguliere metingen en/of incidentele metingen (steekproeven) in 2025 te verhogen, in 2025 in te zetten op een hogere pakkans, daarvoor voorstellen aan te dragen voor de VV en het vergroten van de pakkans ook duidelijk te communiceren naar de glastuinbouwsector en naar de inwoners van Delfland.³⁰

In de gesprekken geven de respondenten uit de ambtelijke organisatie aan dat het bestuur waar mogelijk de ontwikkelingen en voortgang actief deelt met de VV. Ook worden er de laatste jaren steeds vaker technische briefings gegeven in de commissies. In die gevallen geeft bijvoorbeeld het afdelingshoofd THH of een toezichthouder uitleg over de werkzaamheden die worden verricht. Over de risicogestuurde aanpak zijn bijvoorbeeld in de afgelopen jaren meerdere presentaties gegeven.

Respondenten geven aan dat de VV de laatste jaren vaker vragen stelt over dit onderwerp. Sinds de huidige bestuursperiode wordt vanuit de afdeling THH een duidelijke toename van betrokkenheid gesignaleerd, onder meer in de vorm van technische vragen. Dat is een trendbreuk met het verleden: voorheen werd ervaren dat er veel inspanning nodig was om toezicht en handhaving onder de aandacht te brengen.

De toegenomen politieke belangstelling wordt door respondenten uit de ambtelijke organisatie enerzijds als een positieve ontwikkeling gezien, maar anderzijds wordt de beantwoording van deze vragen ook als een extra druk ervaren op de ambtelijke capaciteit. Daarbij wordt in sommige gevallen detailsturing ervaren, door bijvoorbeeld het aantal technische (detail)vragen en door moties die zich richten op uitvoeringsaspecten of specifieke casuïstiek.

Zowel bestuurlijk als ambtelijk wordt er nog gezocht naar een passend evenwicht tussen aan de ene kant de mate en aan de andere kant het detailniveau van de informatievoorziening naar de VV. De complexiteit van de materie maakt het volgens respondenten bovendien lastig om de kern helder over te brengen. Dit vergroot het risico dat er moties en vragen worden geformuleerd die onvoldoende aansluiten bij de feitelijke problematiek en daardoor niet direct bijdragen aan een effectievere aanpak.

Gesproken VV-leden geven aan dat ze het als lastig ervaren dat de informatie over dit onderwerp gesplitst wordt tussen twee commissies. Dit maakt het volgens hen moeilijk om een volledig en samenhangend beeld te krijgen van de beschikbare informatie en de voortgang op deze opgave. Daarnaast bestaat er bij sommige leden onduidelijkheid over de opvolging van bevindingen en de resultaten van de bespreking van voortgangsrapportages.

³⁰ Verenigde Vergadering van Delfland. (2024, 26 september). *Motie trendbreuk handhaving waterkwaliteit glastuinbouwpolders*. Aangenomen door de Verenigde Vergadering van Delfland. Geraadpleegd op 25 september 2025, via <https://delfland.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Document/f7961262-b9be-4a47-a21b-76c504df3bbc?documentId=292ab5f0-e850-44e3-9275-cf596969c651>.

De positie van de VV

De informatievoorziening vormt de basis waarmee de VV in positie wordt gebracht om haar kaderstellende en controlerende rol goed te kunnen uitoefenen. Op basis van de ontvangen informatie voert de VV het gesprek over toezicht en handhaving en bepaalt zij waar nodig de gewenste beleidsrichting. Deze sturing vindt plaats in zowel de controlerende fase van de uitvoeringscyclus als de kaderstellende fase van de beleidscyclus.

De VV stelt in de eerste plaats de Watervisie, het Waterbeheerprogramma, de Kadernota en de begroting vast. De andere (beleids)documenten, zoals het coalitieakkoord, de Toezicht- en Handhavingsstrategie en het uitvoeringsprogramma, zijn niet door de VV vastgesteld. Het coalitieakkoord is weliswaar niet vastgesteld door de VV, maar wordt logischerwijs wel onderschreven door een meerderheid van de VV.

Volgens ambtelijke respondenten is de VV aan de voorkant vooral besluitvormend betrokken via de P&C-cyclus, in het bijzonder bij de budgettaire keuzes. Een concreet voorbeeld is het besluit van de coalitie om jaarlijks drie miljoen euro extra te investeren in de waterkwaliteit, waarvan een deel specifiek bestemd is voor toezicht en handhaving.

De gesproken VV-leden geven aan dat zij slechts beperkt de ruimte ervaren om hun kaderstellende rol te vervullen, omdat de KRW-doelen reeds zijn vastgelegd. Delfland is verplicht om naar deze doelen toe te werken, waardoor de VV-leden weinig mogelijkheden zien om richting te geven aan de inhoudelijke doelen. Tegelijkertijd benadrukken de VV-leden dat zij wél een kaderstellende rol hebben bij toezicht en handhaving van deze doelen, maar dat ze op dit onderdeel nog weinig sturingsmogelijkheden ervaren.

Analyse, conclusie en aanbevelingen

3.1 Overkoepelende conclusie

Op het gebied van waterkwaliteit staat Delfland voor een grote uitdaging om de KRW-doelen voor 2027 te halen. De deadline en de hoge kwaliteitsnormen van de KRW leggen zowel op politiek als ambtelijk niveau een stevige druk. De situatie in Delfland, met veel bedrijvigheid en een grote glastuinbouwsector, maakt de opgave extra complex. Bovendien neemt de maatschappelijke aandacht voor een veilige en gezonde leefomgeving toe, wat de behoefte aan aantoonbare resultaten verder versterkt. Binnen deze context zet Delfland zich in om de waterkwaliteitsdoelen te realiseren. Toezicht en handhaving zijn belangrijke instrumenten die daarvoor worden benut.

De bevindingen uit het onderzoek duiden op een doeltreffende en doelmatige inzet van toezicht en handhaving op de waterkwaliteit. Delfland geeft op alle onderdelen van de beleids- en uitvoeringscyclus invulling aan het toezicht- en handhavingproces. De risicogestuurde aanpak, gecombineerd met goede interne samenwerking tussen beleid en uitvoering en constructieve samenwerking met de omgevingsdiensten, maakt dat het aannemelijk is dat Delfland de goede dingen doet en die goed doet.

Tegelijkertijd is er verbetering mogelijk. De belangrijkste verbetering heeft betrekking op de rol van de VV. De huidige informatievoorziening ondersteunt vooral de controlerende rol van de VV, maar minder de kaderstellende. De VV kan sterker betrokken worden aan de voorkant van de beleids- en uitvoeringscyclus, zodat zij beter in positie is om het strategische gesprek over het meerjarige beleid te voeren. De VV ontvangt veel informatie over toezicht, handhaving en waterkwaliteit, maar deze is grotendeels operationeel van aard. Door de grootte en detaillering van de informatiestroom is het voor de VV lastig om overzicht te houden. Hoewel Delfland aanvullende toelichting biedt via brieven en technische briefings, blijft de behoefte bestaan om meer invloed te kunnen uitoefenen op de beleidsvorming. Dit blijkt uit het stellen van schriftelijke vragen en het indienen van moties door de VV.

In de volgende paragrafen gaan we achtereenvolgend nader in op het beleid, de uitvoering, de rol en positie van de VV en de conclusies en aanbevelingen die per onderdeel zijn geformuleerd.

Centrale onderzoeksvraag

Zijn beleid en uitvoering met betrekking tot toezicht en handhaving op de waterkwaliteit van Delfland doeltreffend en doelmatig?

De inzet van toezicht en handhaving van Delfland is doeltreffend en doelmatig en levert een zichtbare bijdrage aan het realiseren van de KRW-doelen. De organisatie werkt risicogestuurd en in nauwe samenwerking met interne en externe partners. Tegelijkertijd is er ruimte voor verbetering, met name door de VV sterker te positioneren in de strategische fase van de beleids- en uitvoeringscyclus, zodat zij haar kaderstellende rol beter kan vervullen.

3.2 Beleid

Beleidsdoelen

Binnen het beleid van Delfland zijn voor de verschillende thema's specifieke doelen vastgesteld. Voor het thema waterkwaliteit zijn deze doelen, zoals opgenomen in onder andere de visie, de kadernota's en het coalitieakkoord, duidelijk geformuleerd. Ze worden bovendien breed herkend en gedragen binnen de organisatie. Voor toezicht en handhaving is de uitwerking van de beleidsdoelen echter minder concreet. Het is niet helder welke effecten toezicht en handhaving beogen te realiseren op het gebied van waterkwaliteit. Daarnaast ontbreekt er een eenduidige definitie of doelstelling van wat er binnen Delfland wordt verstaan onder succesvol en efficiënt toezicht- en handhavingsbeleid. Hoewel deze onduidelijkheid bestaat, geven zowel de ambtelijke organisatie als het bestuur aan goed te kunnen werken met het huidige beleid, voor zowel waterkwaliteit als toezicht en handhaving, en de koppeling daartussen.

Een belangrijke nuance hierbij is dat het stellen van concrete doelen voor toezicht- en handhavingsbeleid geen eenvoudige zaak is. Het vaststellen van een directe causaliteit tussen de inzet van toezicht en handhaving en het behalen van waterkwaliteitsdoelen is erg complex, zeker in relatie tot de kwantitatieve operationele doelen en waterkwaliteitsnormen. Gezien de huidige inrichting van toezicht en handhaving binnen Delfland, de prioriteiten die gesteld worden, de belangrijkste risico's die daarmee gemitigeerd worden, de omvang van de inzet (capaciteit en output) en de voorbeelden die in de gesprekken naar voren kwamen van behaalde resultaten, achten wij dat toezicht en handhaving (en advies) bijdragen aan de verbetering van de waterkwaliteit. Deze bijdrage wordt ook door betrokkenen zo ervaren. Wel is het wenselijk dat de verwachte bijdrage en, ten minste op kwalitatieve wijze, de behaalde resultaten explicieter worden opgenomen in de beleidsdocumenten.

Conclusie: beleidsdoelen

De beleidsdoelen voor waterkwaliteit zijn duidelijk geformuleerd en worden breed herkend en gedragen binnen de organisatie. Voor het thema toezicht en handhaving is het echter minder helder welke concrete effecten op de waterkwaliteit er worden nagestreefd. Hoewel de causale relatie tussen toezicht en handhaving en waterkwaliteitsverbetering lastig aantoonbaar is, kan de bijdrage van THA aan waterkwaliteitsverbetering explicieter en (kwalitatief) inzichtelijker in de beleidsdocumenten worden verankerd.

Aanbeveling 1: Verken de mogelijkheid om concrete doelen vast te stellen voor de inzet of bijdrage van toezicht en handhaving aan de waterkwaliteit.

Strategie en uitvoeringsprogramma

Delfland beschikt over **een toezicht- en handhavingsstrategie**. De strategie bevat voornamelijk een overzicht van de beschikbare instrumenten binnen toezicht en handhaving, aangevuld met een interventiematrix. Daarmee heeft het document een andere functie en structuur dan gebruikelijk in de beleids- en uitvoeringscyclus: het biedt namelijk geen duidelijke koppeling met het bredere inhoudelijke beleid en bevat op dat vlak geen richtinggevend kader voor de komende jaren.

De inhoudelijke beleidskeuzes en prioriteiten worden wel gemaakt. Deze zijn echter voornamelijk vastgelegd in het coalitieakkoord (voor de middellange termijn) en verwerkt in de kadernota's en het uitvoeringsprogramma (voor de korte termijn). Vrijwel alle concrete keuzes over de inzet van toezicht en handhaving worden daarbij in het uitvoeringsprogramma gemaakt.

Daarnaast ontbreekt in de toezicht- en handhavingsstrategie de meerjarige **risicoanalyse**. Eens per vier jaar wordt door Delfland een risicoanalyse uitgevoerd, die is vastgesteld door het college

van D&H, en die jaarlijks wordt bijgewerkt en opgenomen in het uitvoeringsprogramma. Deze documenten worden niet gedeeld of besproken met de VV.

Het **uitvoeringsprogramma** van de afdeling THH wordt jaarlijks geactualiseerd en bestuurlijk vastgesteld. Het uitvoeringsprogramma sluit aan op de strategie en is inhoudelijk verbonden met de opgaven uit de visie, het coalitieakkoord en de kadernota's. De directe koppeling met het coalitieakkoord komt hierin duidelijk naar voren. Een belangrijk deel van dit programma richt zich op toezicht en handhaving op de waterkwaliteit. Het programma bevat beleidsmatige keuzes over toezicht en handhaving, waaronder de prioriteiten en de invulling van de risicogestuurde aanpak. Het programma wordt niet formeel aan de VV voorgelegd, de inhoud wordt wel via een informatieve brief gecommuniceerd.

De **risicogestuurde aanpak**, die sinds 2023 wordt toegepast, wordt binnen de organisatie als effectief en waardevol ervaren. Op basis van de opzet van deze aanpak – waarbij de inzet van toezicht en handhaving op doeltreffende en doelmatige wijze wordt geprioriteerd aan de hand van een risicoanalyse – achten wij dit ook, evenals op basis van de afgenomen interviews en de daarin genoemde voorbeelden. Beleid, uitvoering en toezicht werken goed samen en lijken elkaar te versterken. Wel zijn er enkele verbeterpunten te identificeren, met name op het vlak van de beleidsmatige verankering van de relatie tussen waterkwaliteitsdoelen en de eerder genoemde beoogde effecten van toezicht en handhaving.

Conclusie: strategie en uitvoeringsprogramma

De toezicht- en handavingsstrategie van Delfland geeft inzicht in het toezicht- en handavingsinstrumentarium, maar maakt geen koppeling met de inhoudelijke opgaven en bevat geen meerjarige risicoanalyse, waardoor strategische keuzes en prioriteiten vooral in het uitvoeringsprogramma zijn opgenomen.

Het uitvoeringsprogramma is goed ingebed in het bestaande beleid en sluit aan op de strategische en bestuurlijke kaders. De risicogestuurde aanpak is aannemelijk effectief en efficiënt en zorgt voor een goede samenwerking tussen beleid, uitvoering en toezicht. Wel is verdere beleidsmatige verankering gewenst van de relatie tussen de waterkwaliteitsdoelen en de beoogde effecten van toezicht en handhaving.

Aanbeveling 2: Versterk de meerjarige beleidscomponent van het toezicht en de handhaving op waterkwaliteit, en zorg voor een duidelijke koppeling met het jaarlijkse uitvoeringsprogramma. Dit kan worden bereikt door de toezicht- en handavingsstrategie nauwer te verbinden met de beleidsdoelen zoals uit de visie en het coalitieakkoord, de meerjarige risicoanalyse en de bestuurlijke cyclus. Hierdoor ontstaat een stevigere inhoudelijke basis voor de meerjarige prioritering en programmatische keuzes op het gebied van toezicht en handhaving.

3.3 Uitvoering

Intern weten de afdeling MWA en de afdeling THH, inclusief de beleidsadviseurs, elkaar goed te vinden. Op het gebied van **voorbereiding** zijn er verschillende procedures, werkinstructies en werkprotocollen. Zo zijn er vaste instructies voor het handelen naar aanleiding van meldingen of signalen. De bestaande protocollen zijn niet altijd actueel, de actualisatie blijft in de prioritering soms liggen. Het ontwikkelen en actualiseren van protocollen ligt in de regel bij de beleidsadviseurs THA. De toezichthouders worden bevraagd als werkinstructies en -protocollen worden herzien.

De **uitvoering** in de praktijk verloopt in de regel goed. Op het gebied waar protocollen en instructies aan actualisatie toe zijn, brengen de toezichthouders elkaar op de hoogte van de gewenste uitvoering van de instructies en brengen ze dat in de praktijk.

Conclusie: voorbereiding en uitvoering

Er zijn verschillende procedures, instructies en protocollen en de uitvoering in de praktijk verloopt in de regel goed. Er zijn signalen dat door prioritering de actualisering van de protocollen en instructies soms achterblijft. Dat is een risico. Actuele protocollen en instructies die aansluiten bij de praktijk kunnen de uniformiteit, effectiviteit, efficiëntie en herleidbaarheid van activiteiten bevorderen.

Aanbeveling 3: Verken de mogelijkheid om de huidige protocollen en instructies te actualiseren en de nodige werkzaamheden hiervoor in te passen.

De **samenwerking** binnen Delfland, tussen ambtelijke organisatie en bestuurders, en met de gesproken externe partner verloopt goed. Zowel intern als extern wordt positief gesproken over de samenwerking. Daarnaast wordt er binnen de organisatie aangegeven dat er veel ruimte is voor innovatieve ideeën en nieuwe projecten om de uitvoering te verbeteren. Er is nog ruimte voor verbetering in de samenwerking en afstemming met andere externe stakeholders, zoals de NVWA en partijen uit de strafrechtelijke keten.

Conclusie: uitvoering en samenwerking

De samenwerking binnen Delfland en tussen Delfland en partners verloopt goed en wordt door betrokkenen positief ervaren. Er is bovendien ruimte voor innovatie en ontwikkeling binnen de uitvoering. Wel kan de samenwerking en afstemming met andere externe partijen, zoals de NVWA en partijen uit de strafrechtelijke keten nog verder worden versterkt.

Aanbeveling 4: Versterk de samenwerking met de omgevingsdiensten door deze periodiek te evalueren en daarnaast actief te communiceren over de gezamenlijke inzet en behaalde resultaten zodat de zichtbaarheid van gezamenlijke inspanningen en resultaten wordt vergroot.

Monitoring en evaluatie

Er wordt binnen Delfland veel aandacht besteed aan **monitoring en verantwoording**. Er wordt naast de jaarlijkse jaarstukken driemaal per jaar over toezicht en handhaving gerapporteerd en jaarlijks over waterkwaliteit. De mogelijkheid wordt momenteel verkend om de rapportages van THH en Waterkwaliteit meer op elkaar te laten aansluiten.

Sinds 2025 wordt er gewerkt met KPI's die inzicht geven in de gerealiseerde output, zowel op ambtelijk als bestuurlijk niveau. Een deel van deze indicatoren is kwantitatief van aard. Een verdere doorontwikkeling van deze KPI's is nog gaande, dit zou kunnen bijdragen aan de volgbaarheid en controleerbaarheid van de doeltreffendheid van het gevoerde beleid en het concretiseren van de doelen.

Evaluatie vindt voornamelijk plaats via bespreking van de jaarstukken, bestaande uit het jaarverslag, de jaarrekening en de bijbehorende accountantsverklaring. Ten aanzien van toezicht en handhaving op waterkwaliteit bieden de jaarstukken, in vergelijking met de verantwoordingsrapportages, slechts beknopte informatie. De jaarstukken geven inzicht in de operationele output en de beleidsmatige en financiële inzet, maar niet in de effecten van de uitgevoerde toezicht- en handhavingsactiviteiten. Daarnaast wordt de samenwerking met externe partners momenteel niet geëvalueerd. Daarover wordt hierboven een aanbeveling gedaan.

Conclusie: monitoring en evaluatie

Delfland besteedt veel aandacht aan de monitoring en rapportage van toezicht, handhaving en waterkwaliteit. Er worden stappen gezet om deze beter op elkaar af te stemmen en om met KPI's meer inzicht te krijgen. Er is nog weinig informatie die inzicht biedt in de effecten en de samenwerking met externe partners.

Aanbeveling 5: Rapporteer eenduidig, consistent en in samenhang over toezicht en handhaving op waterkwaliteit. Vermijd versnippering over verschillende domeinen.

3.4 Positie van de VV

De sterk gegroeide **politieke en maatschappelijke aandacht** zorgt voor een groeiende behoefte aan meer informatie en sturing op het beleids- en uitvoeringsproces vanuit de VV. De VV is zoekende naar een passende invulling van haar rol in dit spanningsveld.

De VV ontvangt op vaste basis waterkwaliteitsrapportages en toezicht- en handavingsrapportages, soms alleen per informatieve brief. Deze rapportages worden verdeeld over twee verschillende commissies en daardoor vaak door verschillende woordvoerders behandeld. De huidige hoeveelheid informatie wordt ervaren als omvangrijk, gedetailleerd en moeilijk te overzien. Vooral dat laatste leidt ertoe dat de VV regelmatig om aanvullende of meer gedetailleerde informatie vraagt om hun controlerende en kaderstellende rol te kunnen vervullen.

Uit de gesprekken blijkt dat de VV zoekende is naar een effectieve invulling van haar rol, met name wanneer waterkwaliteitsdoelen niet tijdig behaald lijken te zullen worden. In dergelijke situaties richt de aandacht vanuit de VV zich soms meer op de operationele uitvoering ('het hoe') in plaats van de beleidsmatige kaders ('het wat'). In recente commissie- en VV-vergaderingen ligt de nadruk in de discussies regelmatig op onderwerpen als 'het verhogen van de pakkans' en 'meer meten'. Dit illustreert de behoefte aan houvast om te kunnen sturen. De VV heeft bovendien in enkele gevallen geen formele rol bij de vaststelling van beleidsdocumenten, zoals het geval is bij de toezicht- en handavingsstrategie, het uitvoeringsprogramma en de daarbij horende inhoudelijke kaders. Hierdoor verschuift de bespreking van onderwerpen soms naar een meer operationeel niveau, in plaats van te focussen op strategische beleidsvraagstukken.

Conclusie: positie VV

De VV is zoekende naar een duidelijke en effectieve invulling van haar rol ten aanzien van toezicht en handhaving op waterkwaliteit. Door de toegenomen maatschappelijke en politieke aandacht is de behoefte aan informatie en sturing groter geworden, maar de huidige informatievoorziening en betrokkenheid bieden daarvoor onvoldoende houvast. Hierdoor richt de VV zich regelmatig (in detail) op operationele in plaats van strategische vraagstukken.

Aanbeveling 6: Stem met de VV af over de gewenste informatievoorziening: welke (typen) stukken worden er gedeeld, met welke frequentie, in welke vorm en met welk doel?

Aanbeveling 7: Voer het gesprek met de VV over de gewenste rolinvulling ten aanzien van toezicht en handhaving op waterkwaliteit. Stimuleer daarbij dat de dialoog plaatsvindt op strategisch niveau (bijvoorbeeld over de visie, het kader en de strategie) en niet op operationeel niveau (zoals het uitvoeringsprogramma). Bespreek hierbij de meerjarige strategie met de VV, hiermee krijgt de VV meer positie in de beleidscyclus. Dit helpt de VV om haar kaderstellende en controlerende rol te vervullen.

Bijlage 1. Onderzoeksvragen

Centrale onderzoeksvraag: Zijn beleid en uitvoering met betrekking tot toezicht en handhaving op de waterkwaliteit van Delfland doeltreffend en doelmatig?

1. Heeft Delfland beleid over toezicht en handhaving van de waterkwaliteit?

- 1.1. Welke doelen heeft Delfland geformuleerd?
- 1.2. Is het beleid vastgesteld door de Verenigde Vergadering?
- 1.3. Wanneer is er volgens Delfland sprake van succesvol, effectief en efficiënt toezicht en handhavingsbeleid?

2. Hoe is de toezicht- en handhavingsfunctie van Delfland georganiseerd?

- 2.1. Is er een (expliciete) koppeling tussen waterkwaliteitsdoelen en de opgave voor de handhavingsorganisatie?
- 2.2. Hoe ver reikt de bevoegdheid van het waterschap voor handhaving van de waterkwaliteit (directe en indirecte lozingen)? Welke handhavingsorganisaties zijn er, welke taken en bevoegdheden hebben die en hoe past een waterschap hierbinnen?
- 2.3. Hoe is de governance (onderlinge afstemming en samenwerking) hiervan geregeld?
- 2.4. Hoe vindt prioriteitstelling plaats met het oog op gebrek aan capaciteit?
- 2.5. Welke partijen worden daarbij betrokken?
- 2.6. Delfland kiest voor risicogestuurd handhaven; heeft Delfland een beeld van de risico's van deze aanpak?
- 2.7. Hoe wordt de inzet van handhaving bij Delfland op het gebied van waterkwaliteit bepaald?

3. In welke mate draagt monitoringsinformatie bij aan het doelmatig inzetten van het instrument handhaving?

- 3.1. Wat wordt er van de oppervlaktewaterkwaliteit gemeten en op welke wijze?
- 3.2. (Wanneer) gaat er een signaal naar Handhaving wanneer de normen worden overschreden?
- 3.3. Is de gemeten oppervlaktewaterkwaliteit herleidbaar naar de activiteiten of omstandigheden in het gebied?

4. In hoeverre hebben er de afgelopen jaren ontwikkelingen plaatsgevonden die van invloed zijn op de kwaliteit en professionaliteit van toezicht en handhaving?

5. Op welke wijze (hoe, wanneer, met welke informatie en frequentie) wordt de VV geïnformeerd over het beleid en de uitvoering van toezicht en handhaving?

6. In hoeverre is de VV in staat om – gegeven de huidige invulling van toezicht en handhaving – haar kaderstellende rol ten aanzien van toezicht en handhaving te vervullen?

7. Welke verbeteringen zijn er mogelijk in het beleid, de regelgeving en de uitvoering aangaande toezicht en handhaving door Delfland?

Bijlage 2. Normenkader

Onderwerp	Big-8-onderdeel	Product	Normen	Corresponderende onderzoeksvragen
Context	-	-	Er zijn interne en externe ontwikkelingen, die van invloed zijn op toezicht en handhaving op de waterkwaliteit.	4 (in §2.2 en in §2.5)
Positie en rolinneming VV	Beleid	Visie op waterkwaliteit	• Er is een visie op waterkwaliteit. • De visie is actueel. • De visie is vastgesteld door de VV.	1 en 1.1 (§2.3), 1.2 (in §2.3 en 2.10), 1.3 (in §2.3)
	Strategie	Toezicht- en handhavings-strategie	• Er is een probleem-/risicoanalyse. • Er is een uitvoerings- en handhavingsstrategie. • Met de uitvoerings- en handhavingsstrategie wordt duidelijk hoe THA-instrumenten worden toegepast om de gestelde doelen te behalen. • De strategie is actueel. • De strategie is vastgesteld door de VV.	2.2 (in §2.4)
Uitvoering van toezicht en handhaving	Programma	Uitvoerings-programma	• Er is een uitvoeringsprogramma Toezicht en Handhaving. • Het programma wordt jaarlijks herijkt. • Het uitvoeringsprogramma is gekoppeld aan de doelen en opgave op het gebied van waterkwaliteit. • Het uitvoeringsprogramma is ten minste ter informatie voorgelegd aan de VV. • Er worden mensen en middelen beschikbaar gesteld om de THA-uitvoering te kunnen realiseren.	2, 2.1, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6, 2.7 (in §2.5)
	Vorbereiding	Procedures, werkinstructies, werkprotocollen	• Er zijn procedures, werkinstructies en werkprotocollen die aansluiten op de strategie en het uitvoeringsprogramma.	Geen onderzoeksvragen over gesteld, maar is meegenomen in dit analysekader om globaal inzicht te krijgen in de werking ervan (in §2.6).
	THA-uitvoering	-	• De procedures, instructies en werkprotocollen worden gevolgd. • Er wordt samengewerkt met toezicht- en handhavingpartners.	3.2 (in §2.7)
De monitoring en doorvertaling van signalen in de Big-8	Monitoring	Output- en outcome indicatoren	• Er vindt monitoring van de waterkwaliteit plaats. • Er zijn output-/outcome-indicatoren. • Er zijn voortgangsrapportages. • De voortgangsrapportages dragen bij aan beleidsontwikkeling. • De voortgangsrapportages stellen de VV in staat haar controlerende en kaderstellende rol in te vullen.	3, 3.1 en 3.3 (in §2.8)

Onderwerp	Big-8-onderdeel	Product	Normen	Corresponderende onderzoeksvragen
Onderwerp	Big-8 onderdeel	Product	Normen	Corresponderende onderzoeksvragen
	Evaluatie	Jaarverslag	• Er wordt periodiek geëvalueerd. • De jaarverslagen bieden inzicht in de effectiviteit van toezicht en handhaving op waterkwaliteit. • De jaarverslagen worden vastgesteld door de VV. • De jaarverslagen stellen de VV in staat haar controlerende en kaderstellende rol in te vullen.	5 (in §2.9)
Algemeen			• De Big-8-onderdelen worden cyclisch doorlopen. • De VV wordt over de verschillende stappen van de Big-8 geïnformeerd. • De VV is op basis van de informatievoorziening in staat haar kaderstellende en controlerende rol te vervullen ten aanzien van toezicht en handhaving. • De VV is in staat haar kaderstellende rol en controlerende rol in te vullen.	6 (in §2.10)
Aanbevelingen	-	-	Welke verbeteringen zijn mogelijk in het beleid, de regelgeving en de uitvoering aangaande toezicht en handhaving door Delfland?	7 (in hoofdstuk 3)

Bijlage 3. Lijst van afkortingen

Afkorting	Definitie
AB	Algemeen Bestuur
Bal	Besluit activiteiten leefomgeving
BFO	Commissie Bestuur, Financiën en Organisatie
Bkl	Besluit kwaliteit leefomgeving
CMI	Coördinator meldingen en incidenten
CPI	Coördinator plaats incident
DB	Dagelijks Bestuur
DCMR	Dienst centraal milieubeheer Rijnmond In de praktijk aangeduid als 'DCMR Milieudienst Rijnmond'
D&H	College van Dijkgraaf en Hoogheemraden
IPLO	Informatiepunt Leefomgeving
KRW	Kaderrichtlijn Water
LCMS	Landelijk Centraal Melding Systeem
LHSO	Landelijke handhavingsstrategie Omgevingsrecht
LOM	Landelijk Overleg Milieuhandhaving
MWA	(afdeling) Monitoring en Wateradvies
NVWA	Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
NWO	Niet-waterkerende objecten
ODH	Omgevingsdienst Haaglanden
OM	Openbaar Ministerie
RIEC	Regionaal informatie- en expertisecentrum
RMT	Regionaal Milieuteam
TH(A)	Toezicht, handhaving (en advies)
THH	(afdeling) Toezicht en Handhaving
UO	Uitvoerings- en Onderhoudsrapportage
VV	Verenigde Vergadering
WKK	Commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit

Bijlage 4. Bronnen

Overzicht van geraadpleegde documenten

- AT Osborne et al. (2024). *Koepelrapport Tussenevaluatie KRW*.
- Coalitie Delfland. (2023). *Water voor mens en natuur. Een trendbreuk in waterbeheer. Coalitieakkoord 2023–2027*.
- Delfland. (z.d.). *KRW-programma Delfland 2022–2027*.
- Delfland. (2022). *Waterbeheerprogramma 2022–2027*.
- Delfland. (2023). *Begroting 2024 en meerjarenraming 2025–2028. Trendbreuk: extra geld voor waterkwaliteit*.
- Delfland. (2024). *Waterpas maken. Begroting 2025 en meerjarenraming 2026–2029*.
- Delfland. (2024). *Kadernota 2025*.
- Delfland. (2025). *Jaarstukken 2024*.
- Delfland. (2025). *Projectplan 'Aanvullende Aanpak Waterkwaliteit Toezicht en Handhaving'*.
- Delfland. Afdeling Toezicht en Handhaving. (2022). *Toezicht- en handhavingsstrategie*.
- Delfland. Afdeling Toezicht en Handhaving. (2022). *Probleemanalyse 2023-2027*.
- Delfland. Afdeling Toezicht en Handhaving. (2025). *Eerste tussentijdse rapportage 2025*.
- Delfland. Afdeling Monitoring en Advies. (2025). *Waterkwaliteitsrapportage 2024*.
- Delfland. Afdeling Toezicht en Handhaving. (z.d.). *Uitvoeringsprogramma 2024 Toezicht en Handhaving*.
- Delfland. Afdeling Toezicht en Handhaving. (z.d.). *Uitvoeringsprogramma 2025 Toezicht en Handhaving*.
- Delfland. Afdeling Toezicht en Handhaving. (z.d.). *Verantwoordingsrapportage 2024*.
- Royal Haskoning DHV (2023). *Joint Fact Finding: Basis op orde. KRW-basis op orde voor oppervlaktewater, grondwater en drinkwaterbronnen*

Overzicht online bronnen

- Delfland. (z.d.). *Watervisie 2022–2027*. Geraadpleegd op 25 september 2025, via <https://www.hhdelfland.nl/over-ons/beleid/watervisie/>.
- Delfland. (2025). *Illegale lozing Pijnacker-Delfland*. Geraadpleegd op 25 september 2025, via <https://www.hhdelfland.nl/actueel/nieuwsoverzicht/2025/augustus/illegale-lozing-pijnacker-delfland>.
- Rijksoverheid. (z.d.). *Omgevingsbesluit, artikel 13.5*. [Artikel 13.5 Omgevingsbesluit](#).
- Verenigde Vergadering van Delfland. (2024, 26 september). *Motie trendbreuk handhaving waterkwaliteit glastuinbouwpolders*. Aangenomen door de Verenigde Vergadering van Delfland. Geraadpleegd op 25 september 2025, via <https://delfland.bestuurlijkeinformatie.nl>.

Overzicht van geïnterviewde personen

Binnen Delfland

1. Adviseur Toezicht en Handhaving
2. Adviseur Toezicht en Handhaving
3. Adviseur Toezicht en Handhaving
4. Teamleider Omgevingsdienst Haaglanden
5. Afdelingsmanager Toezicht en Handhaving
6. Dijkgraaf
7. Directeur Bedrijfsvoering (tot september 2025)
8. Directeur Bedrijfsvoering (per september 2025)
9. Hoogheemraad – portefeuillehouder waterkwaliteit
10. Lid algemeen bestuur
11. Lid algemeen bestuur
12. Lid algemeen bestuur
13. Lid algemeen bestuur
14. Programmamanager Waterkwaliteit
15. Senior handhaver en coördinator glastuinbouw
16. Strategisch beleidsadviseur

Buiten Delfland

17. Afdelingshoofd Omgevingsdienst Haaglanden
18. Teamleider Omgevingsdienst Haaglanden

WIJ ZIJN BERENSCHOT, GRONDLEGGER VAN VOORUITGANG

Nederland is continu in ontwikkeling. Maatschappelijk, economisch en organisatorisch verandert er veel. Al ruim 85 jaar volgen wij als adviesbureau deze ontwikkelingen op de voet en werken we aan een vooruitstrevende samenleving. De behoefte om iets fundamenteels te betekenen voor mens en maatschappij zit in onze genen. Met onze adviezen en oplossingen hebben we dan ook actief meegebouwd aan het Nederland van vandaag. Altijd op zoek naar duurzame vooruitgang.

Alles wat we doen, is onderzocht, onderbouwd en vanuit meerdere invalshoeken bekeken. Zo komen we tot gefundeerde adviezen en slimme oplossingen. Die zijn op het eerste gezicht misschien niet altijd de meest voor de hand liggende. Juist deze eigenzinnigheid maakt ons uniek. Daarbij zijn we niet van symptoombestrijding. En gaan pas naar huis als het is opgelost.

Berenschot B.V.

Van Deventerlaan 31-51, 3528 AG UTRECHT
Postbus 8039, 3503 RA UTRECHT
030 2 916 916
www.berenschot.nl

Presentatie onderzoek Toezicht & handhaving op waterkwaliteit

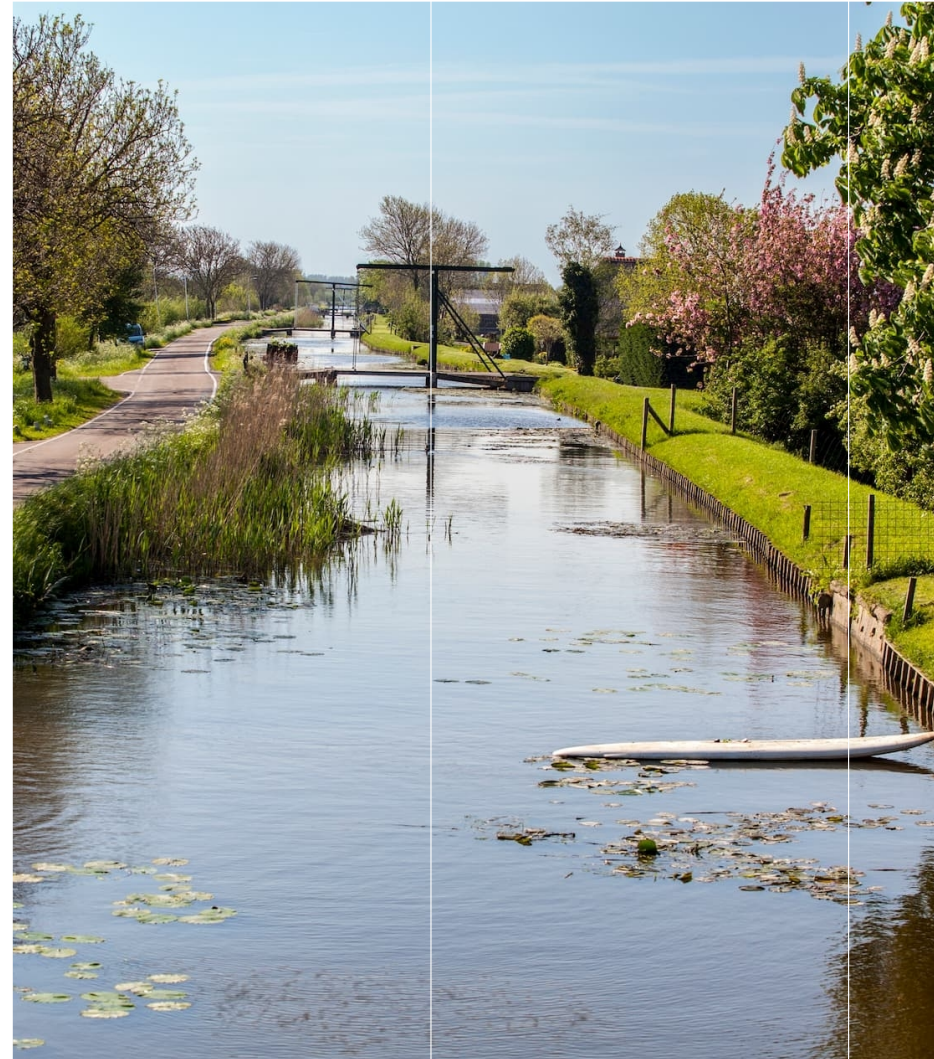
Rekenkamer Hoogheemraadschap van Delfland
Uitgevoerd door Berenschot

26 Maart 2026

Agenda

1. Over het onderzoek
2. Hoofdconclusies
3. Aanbevelingen - hoofdlijnen
4. Aanbevelingen - rol VV
5. Nawoord Rekenkamer

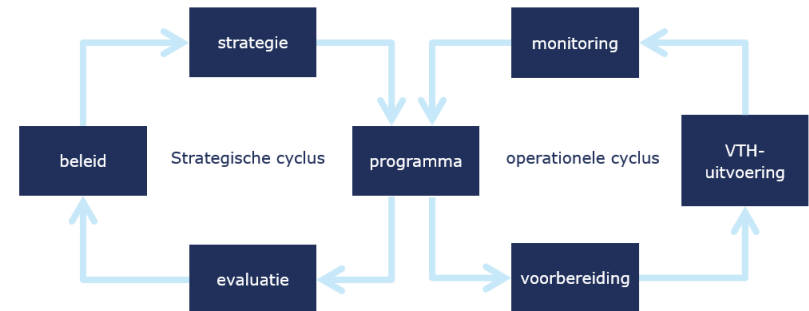
1. Over het onderzoek

Centrale onderzoeksvraag

In welke mate zijn beleid en uitvoering van het toezicht en de handhaving op de waterkwaliteit van Delfland doeltreffend en doelmatig?

Onderzoeksomvang

- Het beleid en de uitvoering van toezicht en handhaving op de waterkwaliteit door Delfland
- Periode 2024 – 2025

Onderzoeksmethodes

- Documentstudie van interne werkdocumenten en openbare beleidsstukken
- Negen (groeps)interviews met zeventien respondenten, afkomstig vanuit zowel ambtelijke, bestuurlijke als politieke delen van het hoogheemraadschap.
- Aanvullend interview met vertegenwoordigers van de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH)

2. Hoofdconclusies

- De inzet van toezicht en handhaving van Delfland is **doeltreffend en doelmatig** en levert een zichtbare bijdrage aan het realiseren van de KRW-doelen.
- Delfland geeft op alle onderdelen van de **beleids- en uitvoeringscyclus** invulling aan het toezicht- en handhavingproces.
- De organisatie werkt **risicogestuurd**, deze achten we effectief en waardevol.
- De **samenwerking** is goed en constructief; zowel intern tussen beleid en uitvoering als extern met de omgevingsdiensten.
- Wel zien we ruimte voor **verbetering**: met name door de VV sterker te positioneren in de strategische fase van de beleids- en uitvoeringscyclus, zodat zij haar kaderstellende rol beter kan vervullen.

3. Aanbevelingen - hoofdlijnen

1. Verken mogelijkheid concrete **doelen** vast te stellen voor de inzet of bijdrage van toezicht en handhaving aan de waterkwaliteit.
2. Versterk de **meerjarige beleidscomponent** van het toezicht en de handhaving op waterkwaliteit, en zorg voor een duidelijke **koppeling** met het jaarlijkse uitvoeringsprogramma.
3. Verken de mogelijkheid om de huidige protocollen en instructies te **actualiseren** en de nodige werkzaamheden hiervoor in te passen.
4. Versterk de **samenwerking** met de omgevingsdiensten door deze periodiek te **evalueren** en daarnaast actief te **communiceren** over de gezamenlijke inzet en behaalde resultaten zodat de zichtbaarheid van gezamenlijke inspanningen en resultaten wordt vergroot.
5. **Rapporteer** eenduidig, consistent en in samenhang over toezicht en handhaving op waterkwaliteit. Vermijd versnippering over verschillende domeinen.

4. Aanbevelingen – de rol van de VV

6. Stem met de VV af over de **gewenste informatievoorziening**: welke (typen) stukken worden gedeeld, met welke frequentie, in welke vorm en met welk doel?

7. Voer het gesprek met de VV over de **gewenste rolinvulling** ten aanzien van toezicht en handhaving op de waterkwaliteit.

5. Nawoord Rekenkamer

D&H geeft aan om aanbeveling 1 niet op te volgen. Het is lastig concrete doelstellingen te formuleren voor de bijdrage van toezicht en handhaving aan de waterkwaliteit, omdat de waterkwaliteit door veel factoren wordt beïnvloed.

- Ons advies aan de VV is om zelf aan te geven welke verwachtingen zij heeft van de inzet van toezicht en handhaving en deze zo concreet mogelijk te formuleren.

De VV ontvangt via de reguliere P&C-stukken veel informatie over toezicht en handhaving. D&H nodigt de VV uit om aan te geven welke informatie gewenst is en in welke vorm, zodat de VV meer grip kan krijgen op dit onderwerp.

- Ons advies: wees daarbij concreet over de gewenste informatie, maar voorkom dat er op detailniveau wordt gestuurd.

Reflectie en vragen

Aan de leden van de verenigde vergadering

ONDERWERP
De motie 'overtreder onbekend' - Uitkomst onderzoek

Geachte leden van de verenigde vergadering,

Op 9 oktober 2025 heeft u de motie 'overtreder onbekend' aangenomen. Daarin vraagt u bestuurlijke sancties op de site en in de media bekend te maken, inclusief de naam van het betreffende bedrijf, vergelijkbaar met de werkwijze van de Dienst Centraal Milieubeheer Rijnmond (DCMR).

Naar aanleiding daarvan heeft het college onderzocht hoe andere bevoegde gezagen omgaan met de publicatie van handhavingsbesluiten. Uit dit onderzoek blijkt dat er geen uniforme praktijk bestaat en dat organisaties verschillende werkwijzen hanteren.

Het college heeft besloten om handhavingsbesluiten te publiceren in die gevallen waarin de ernst van de overtreding of het gedrag van de overtreder dat rechtvaardigt. Het gaat daarbij om de categorieën B4, C3, C4, D2, D3 en D4 van de landelijke interventiematrix (tabel 1).¹ In deze gevallen kan de publicatie van de sanctie en de bedrijfsnaam bijdragen aan transparantie, preventie en gedragsbeïnvloeding. Ook wordt de sector zo gewezen op haar 'licence to produce'.

Tabel 1 Basisinterventiematrix

4. Aanzienlijk of onomkeerbaar	A4	B4	C4	D4
3. Van belang	A3	B3	C3	D3
2. Beperkt	A2	B2	C2	D2
1. Vrijwel nihil	A1	B1	C1	D1
Gevolgen* ↑ Overtreder →	A. Goedwillend	B. Onverschillig	C. Calculerend	D. Notoir/crimineel

*Gevolgen voor de omgeving

Wij gaan over tot publiceren indien:

- het besluit onherroepelijk is;
- geen bezwaar of beroep is ingesteld;
- binnen de zesweekse hersteltermijn geen herstel heeft plaatsgevonden.

Handhavingsbesluiten worden vanaf heden gepubliceerd, maar niet met terugwerkende kracht.

De publicatie van handhavingsbesluiten vraagt om zorgvuldigheid. Voor iedere publicatie is een belangenafweging vereist, waarbij onder meer transparantie, het risico op onevenredige benadeling en de privacyregels uit de Wet open overheid en de Algemene verordening gegevensbescherming worden meegewogen.

¹ De landelijke interventiematrix is binnen het omgevingsrecht een breed toegepast instrument dat overtredingen classificeert naar ernst en type overtreder. Voor een toelichting op de interventiematrix en de duiding van de categorieën A1–D4, raadpleeg [Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht \(LHSO\)](#).

Wij hebben hiermee invulling gegeven aan de motie en beschouwen deze als afgedaan. Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Dijkgraaf en Hoogheemraden van Delfland,

de secretaris,

de dijkgraaf,

ir. P.C. Janssen

dr. P.H.W.M. Daverveldt